

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Héderváry programja

Budapest, január 24.

Tomboló viharban, zajos jelenetek közt mutatkozott be ma az új kormány a képviselőházban. S a parlament külső képe olyan volt, hogy más körülmények közt hosszú időre kiható nyomot hagyott volna parlamentáris életünkben. De ma, mikor gróf Khuen minden elentmondás és minden tiltakozás dacára is el tudta mondani programbeszédét, az a milieu, amelyben ez megtörtént, ezzel a ténynyel szemben mégis alárendelt jelentőségű s minden komoly politikusként nem a mai parlamenti ülés külső képével, hanem magával a kormányprogrammal kell foglalkoznia.

A mai viszonyok közt mindenesetre a legnagyobb várakozással az elé nézett a képviselőház, hogy a legaktuálisabb s a válság magvat képező gazdasági kérdésekkel szemben minő álláspontot foglal el az új kormány. És mindjárt ennél a pontnál konstataálni kell, hogy Khuen-Héderváry teljesen a régi szabadelvű párti felfogást hirdette. Nagy elégtétellel konstataálta, hogy a király nem vonta kétségbe az általa szentesített törvényekben gyökerező jogunkat az önálló gazdasági berendezkedéshez, de azt egyáltalán nem igyekezett megmagyarázni, hogy a jog, mely a királyi veto folytán csak a törvény holt betűje maradhat, hogyan egyeztet-

hető össze a nemzet jogos vágyaival és törekvéseivel. Egyetlen szóval sem igyekezett eloszlatni azt az ellentmondást, amely a törvényben biztosított jog és az ennek dacára latba vetett királyi veto közt fennáll s egyetlen szóval sem igyekezett azt megmagyarázni, hogy miért tartatnak meg csak akkor a törvények, mikor azok béklyót vernek a nemzetre, de miért nem akkor is, mikor azokra a nemzet a saját jogainak érvényesítése érdekében hivatkozik. Mert az önálló bank kérdését nem abból a szempontból kell nézni, amint Khuen ma hangoztatta, hogy érdekeinket az eddigi módon is kellően megóvhatjuk-e, hanem csakis abból a szempontból, hogy ha a törvény a számunkra biztosítja a jogot, hogy felállíthatjuk az önálló jegybankot s ha a parlament többsége ezt a jogot igénybe akarja venni, akkor a jog hamis ürügyekkel el ne koboztassék. Mert azt valószínűleg maga a miniszterelnök sem gondolja komolyan, hogy a parlamentben nem alakult ki a jegybank kérdésében a többségi akarat. Minden pártszakadás és a függetlenségi programnak minden mérséklése dacára is kétségtelen, hogy a parlament ma óriási többséggel áll az önálló jegybank álláspontján. S ha Khuen ennek dacára „országos határozatot” akar provokálni a jegybank kérdésében, ez egyszerűen visszafejlesztése az egész parlamentarizmusnak a 48 előtti utasítási rendszerhez. De még

a 48 előtti alkotmány is csak azt mondta, hogy a követeknek utasítás adható, hogy bizonyos kérdésekben minő álláspontot foglaljanak el, de ha ettől eltértek is, az országos határozat ennek dacára is érvényben maradt, csakis az a joguk volt a megyéknek, hogy a követeket utólag visszahivhatták. Soha, amíg a parlamentben a 67-es politika hívei voltak többségben, ilyen „országos határozatot” nem óhajtottak a kormányok. Az 1867-iki kiegyezés iránt sem kérdezték meg az országot, pedig 1865-ben, mikor a választás volt, igazán nem gondolt senki arra, hogy még ebben a kérdésben is kell a képviselőháznak határoznia, sőt az ország egyenesen a határozati pártot küldte be többségként a parlamentbe. De nem kérdezték meg külön az országot 1889-ben sem, mikor az ujonevezet megajánlasi jogot akarták elkobozni, nem 1891-ben, mikor a megyei autonómiát akarták megszüntetni a közigazgatás államosságával s 1906-ban, mikor az egész nemzet kinyilvánított akaratával szemben, törvényellenesen rendeleti uton tartották fenn a közös vámterületet. De most, mikor az egész nemzet, vagy legalább is a nemzet tulnyomó, óriási többsége az önálló jegybank felállítását, tehát egy törvényben gyökerező jogának érvényesítését akarja, akkor egyszerre a döntés jogát a bécsi politika szolgálatában álló kormány ki akarja venni a parlament kezéből s

Zavar az oroszánveremben.

— A t. Ház mai ülése. —

A folyosón a színes szoborkariatidek, a földműves, a timár, a molnár s a többi becsületesek, álmosan dörzsölték a szemüket. Ébren vannak-e, vagy még mindig álmodnak? Mintha az utolsó ülés nem is négy hét, hanem négy esztendő előtt lett volna, a folyosón az a régi világ látszik folytatódni, melyet ezek a folyosói szobrok már körülbelül el is felejtettek. Emlékezetből kivészett arcok tűnnek fel. Nimi, amott sétál az a hosszú Nagy Sándor, aki a szabadelvű párt leghosszabb és legfeketébb embere volt. Szembe jön vele mosolygó arczzal Tallián Béla, mintha még mindig földművelési miniszter vagy legalább is alelnök volna. A fiatal Dániel báró is meglátszik megint, pedig az utolsó négy esztendő alatt már körülbelül színt változtatott és észrevétlenül tudott elvegyülni az alkotmánypártiak között. Régi arcok, régi mosolyok, régi törekvések randevuznak a folyosókon s a színes szobrok csodálkozva törlik a szemüket: ébren vannak-e, vagy álmodnak?

Alulról is régi zajok zugása tör fel. A

Dunaparton fekete tömegek hullámzanak, mintha tegnaptól maradtak volna ott és várják újra Tiszát, akit megabuzogolnak és Apponyit, akit megéjjeneznek. És rendőrök kardesörtetése hallik, detektívek suhogó lépte dobog, mintha még mindig, vagy már megint örzeni kellene a miniszterek becses testi épségét. És féltreeső folyosókon, rejtett fiukékben még mindig vagy már megint összebujnak azok a kis csoportok, a vitarendezők, a viharecsinálók, a miniszterevők, akik ilyenkor ülés előtt szokták maguk között kivesztani az enuivalót: én az elnököt eszem meg, te a miniszterek husába harapsz, ő és ők valamennyien amanyit nyelnek, amennyi zsákmányt szerezni tudnak. Régi csoportosulások, régi étvágyak, régi gyűlölségek járnak fel a multból s a becsületesek kis szobrok csak dörzsölik tovább a szemüket: ébren vannak-e, vagy álmodnak?

De nemcsak az élettelen szobrocskák, az élettelen képviselők is furesza szemmel nézték az idők ismétlődését. Hát csakugyan igaz? Bejön Khuen a Házba és hoz magával embereket a temetőből, ostorokat Bécsből, szellemeket a multból? Ahol két képviselő találkozik egymással, halkan pörög le ez a kis párbeszéd:

— Hát kellett ez nekünk?

— Megérdemeltük.

Elkövetett hibák késő felismerése, végzetes fejelemtelenségek utólagos bánata festette sötétre az arcokat. Abban a haragban, melylyel a császár kiharancsolt végrehajtóját várták, igen sok volt az önmagukra való haragvás és az őszintebbek keserű szemrehányásokat tettek önmaguknak is, tegnaptól való barátaiknak is. A levegőben szinte látható volt a lelkek mélyén élő önvád: mindnyájan hibáztunk, mert jobban gyűlöltük egymást, mint ahogy gyűlölnünk illett volna igazi ellenségeinket! Bizony peccatur intra et extra muros.

Az egymásra való haragvásban szinte szinte megfelledekeztek még most is arról, ami következendő volt. A folyosón Justh emberei nekiestek Mezőfi Vilmosnak. Indulatosan szóltak rá:

— Hát hol vannak most az utcáról a szocialisták? Tán Khuen hozza nekik az általános választói jogot?

Mezőfi belement a szituációba:

— Ha nem fogja hozni, majd megemlegeti az utcát.

— De mára nem tudad idehozni az utca népét! — fakadt ki Kmety Károly.

„országos határozatot“ akar provokálni.

És aztán? És ha lesz ilyen országos határozat? Ha a választók többsége az önálló jegybank mellett foglal állást, akkor majd respektálja ezt a király? Hisz Khuen már ma bejelentette, hogy gazdasági viszonyainkat a kormány 1917-ig a közösség alapján akarja rendezni. Minek kell akkor országos határozat, ha már előre bejelenti a kormány, hogy ezt nem fogja respektálni. És joggal kérheti mindenki a miniszterelnöktől, mit értett az alatt, hogy mindaddig, míg a megzavart egyensúly nemzeti szükségleteink és intézményeink között helyre nem áll, a békés továbbfejlődés útjait biztosítva nem látja. A nemzet sem látja. De a nemzeti szükségletek nem a nemzeti jogok kijátszását követelik meg, ahogy azt gróf Khuen és kabinetje a programjába vette, hanem a nemzeti jogok érvényesíthetőségének lehetőségét is.

Mert hisz a nemzetnek nem elég a „békés továbbfejlődés“, hogy a jogok csak a törvényben legyenek meg. Hisz nem csak hogy azt nem valósíthatjuk meg, ami a törvényben van, hanem még azt sem, amit a király még külön is kilátásba helyezett. A régi szabadelvű párt kilenczes bizottságának katonai programja, amelyet a király annak idején életbeléptetni ígért, végrehajtva ma sincs még s gróf Khuen ezen a téren még ma is mint az ígért földjét említi s ő sem tud többet mondani, mint azt, hogy „annak érvényesítését kötelességének tartja.“

Az ígérgetésekben nem volt fukar. De ebben is ravasz és határozatlan volt, hogy utóbb a mai program semmire se kötelezze. Az egyesülési és gyülekezési jognak évtizedek óta követelt törvényes rendezése helyett csak azt ígérte, hogy ezeket a jogokat „méltyanosan fogja kezelni.“ A közigazgatást is „újja-

akarja szervezni.“ De hogy ez az újjaszervezés miben fog állani, azt nem mondja meg. Nem tudjuk, mit jelent az, hogy a mai közigazgatási bajok főleg a „központosítás túltengéséből“ származnak. Hisz a közigazgatási reformok eddig mind arra irányultak, hogy a cenzuralizálás minél tökéletesebben vitessék keresztül, hogy az egész a belügyminiszter kezében egyesíthessék s e célból még a megyei pénztárak is kivételtek az autonómia kezéből. Most egyszerre a decentralizációt hirdetni vagy nem öszinte Khuen részéről, vagy pedig azt jelenti, hogy a törvényhatóság jogkörét akarja újra s még a mai-nál is jobban megnyirbálni.

Eppen ilyen határozatlan volt az is, amit a választói jog reformjáról mondott. Hangoztatta ugyan, hogy a „politikai jogegyenlőség“ alapján akarja megoldani ezt a reformot, de aztán hozzátette: „nem akarom részleges jelzők használata által e kérdés rendezését megnehezíteni.“ Szóval ebben a fontos kérdésben sem foglalt állást, mint ahogy semmiben, amire az ország joggal volt kíváncsi.

Mert hogy a polgári perrendtartás reformját s a magánjogi kodexet, amit már negyven év óta ígér minden kormány, ő is megígérte s hogy a munkásbiztosítási törvény „néhány hiányainak helyreigazítását“ helyezte kilátásba s hogy „támogatni“ fogja az ipart és kereskedelmet, ez igazán nem olyan program, amelynek alapján az országban akár választások útján, akár egyéb módon, erőszak és korrupció nélkül magának híveket tudna szerezni.

A mai program nem volt program. Ebből senki sem a parlamentben, sem a parlamenten kívül meg nem tud semmit, ha csak azt nem, amit már maga az a tény jelent, hogy a király Khuent azért küldte a nemzet nyakára, hogy a nemzeti törekvéseket letörje s hogy erre a legmesszebb menő iokör-

rel és meghatalmazással ruházta fel s hogy Khuen missziója, egy félhivatalos jelentés szerint, számíthat a trónörökös támogatására.

Ebben a misszióban és ebben a törekvésben van letéve az új kormány igazi programja, a többi csak maszlag s az alkalmazandó eszközök leplezése. Az ország nem sokat várt az új kormány programjától, de még azt a keveset sem elégitette ki Khuen. A legaktuálisabb és a legfontosabb kérdésekben általánosságokban mozgott, határozott állást nem foglalt. S erről az üres, semmitmondó, sivar programnak elmondása után merete azt hangoztatni, hogy első sorban a mostani országgyűlés közreműködésére számít s amennyiben ez lehetséges nem volna új választásokat rendel el.

Nem kell nagy tehetség annak megjósolására, hogy egyik vállalkozása sem fog sikerülni. Hogy a mostani országgyűlés minő hajlandósággal van vállalkozása iránt, azt a mai parlamenti ülés lefolyása megmutatta. S különösen megmutatja majd a holnapi nap, amikor megkapja a nagy többség bizalmatlansági nyilatkozatát. Hogy pedig az ország a választásokon szintén elene fog állást foglalni, az kétségtelen. Mert akárminő programot hozott volna is, a nemzet joggal látja benne a bécsi politika előharcosát, a bécsi törekvések szolgáját, aki a nemzeti aspirációk letörésére vállalkozott. Mint egy ember fog a nemzet ellene szegülni annak, hogy törekvése diadalt arasson. S ezt az országos elkeseredést, ezt az országos hangulatot még legföljebb erősíti a ma elhangzott üres és sivar kormányprogram, de semmi esetre sem fogja úgy megváltoztatni, ahogy azt Bécsben remélik s ahogy azt Khuen ott fenn kilátásba helyezte.

Ugy világosította fel őket végre egy újságíró:

— Ne tessék Mezőfn reklamálni a szocialistákat, mert hasonló joggal rajtam is reklamálhatnák a Rothschild vagyoni segítségét. Mezőfi is csak úgy rendelkezik a szocialistákkal, mint én a Rothschild vagyomával. Hiszen őt a szocialisták jobban gyűlölik, mint önöket.

Ekkor aztán abban hagyták a komikus reklamálást és besereglettek a tanácssterembe, ahol akkor már roskadásig megteltek a karzatok. Virágozott az első és második emelet a virágozó asszonyoktól, a tarka kalapoktól. A völgy is tele volt s kisebb-nagyobb udvarok gyűltek a volt miniszterek körül. Kossuth, Apponyi, Andrássy és Wekerle körül úgy sorakoztak a képviselők, mintha azt várnák, hogy egy intésükre csatába kell indulniok. Lassankint már nem is férték el a völgyben s megkezdődött az elhelyezkedés. Justh és táborá elfoglalta a szélsőbal két mezőjét. Kossuth és hívei az elnöki dobogóval szemben helyezkedtek el. A néppárt és az alkotmánypárt a karéj másik felét töltötte meg s gyönyörű kép volt köröskörül a legelső sor: olyan vezérekből, akik mostig voltak miniszterek, vagy államtitkárok és olyan vezérekből, akik azt remélték, hogy

mostantól kezdve ők lesznek miniszterek és államtitkárok. Az alkotmánypárt első sora így festett: Széll Kálmán, Andrássy Gyula, Sztéryni József, Darányi Ignác, Wekerle Sándor. A Kossuth-párt első sorában ültek: Kossuth Ferencz, Apponyi Albert, Tóth János, Mezőssy Béla. A Justh-párt első sorában: Justh Gyula, Holló Lajos, Batthyány Tivadar. Egy esomó nagy név, a minap még egy bokrétaiba kötve s most szétzilálva — mert nem tudott egyetérteni.

A levegő már csupa izgalom. A völgy zajlik, a karzat feszeng, mintha türelmetlenül mondaná:

— Mindezt már láttam. A komédiát vagy a tragédiát akarom már látni. Tessék megkezdeni az előadást. Boesássák be az oroszlanverembe a bécsi Dánielket, hadd lássam, amikor az oroszlanok szétmarchangolják.

Ez, a nagy spektakulumra való cirkuszi vágyakozás reszket, vibrál a levegőben. Ezért alig tudják bevárni, míg Gál Sándor elnök ledarálja jelentéseit. Egy másodpercre valami nevetés vonaglik keresztül a parlamenten, mert egy álmodó vagy humorista képviselő most kér a Háztól nyolcz heti szabadságot. (Nyolcz hét! Hol lesz már akkor ez a parlament?) Aztán megint csak feszült-

ség, izgalmas várakozás s a karzatok azt lesik, hogy mikor megy a kijárási felé a háznagy, akinek tradíció szerint a kormányt be kell vezetnie a t. Házbába. De Zlinszky fűtül erre a tradícióra. Nem megy az új kormány elé. Igaz hogy mondogatják is neki: „ne vezess be a muszkákat!“ De enélkül se tenné. A bécsi Dánielket meguktól kell bepetyogniok az oroszlanverembe.

Hát az a perc is elkövetkezik. Most potyognak a verembe a bécsi Dániel proféták. Elül Khuen, gomblyukában az aranygyapju kis rozettájával, nyomában reszket Lukács, utána pöndörödik Hieronymi, valamivel bizonytalanabban Székely, a sor végén pedig két fiatalabb legény: Hazay Samu és Serényi Béla.

A karzatokról ezer gukker szegeződik nekik, két oldalkarzatról fotografusgépek irányulnak feléjük. De gukker és fotografusgép nem süll el, s ha elsüll, se halálas. Azok a tekintetek lehetnek csak veszedelmesek, melyek a völgyből, jobbról és balról, elülről és hátulról veszik célba a verembe potyogó bécsi profétákat. A veszedelmes pillanatban csak néhány zsvió-kiáltás esik, különben mindenki visszafojtott lélegzettel lesi, hogy mi lesz ebből, mikor esnek az összes oroszlanok a boldogtalan szegénylegényeknek.

A Khuen-kormány bemutatkozása.

— A csonka kabinet a két Ház előtt. — Nagy botrányok a képviselőházban. — A főrendiház esti ülése. — Tisza István beszéde. —

Megtörtént a bemutatkozás. Gróf *Khuen-Héderváry* csonka kabinetjével megjelent az országgyűlés mindkét Háza előtt.

A képviselőházban a viharos kitörések egész sora vette körül ezt a bemutatkozást, de a viharokat nem az imparlamentáris kormány megjelenése, nem is *Khuen* programja keltezte. A képviselőház függetlenségi többsége, amely tegnap még egyértelmű határozattal mondta ki, hogy bizalmatlansági szavazatát rögtön oda sűti a kormány homlokára, ezt a célját nem tudta elérni. Okozta pedig ezt a félreösszúszást az a hosszadalmas és izgalmas vita, amely a kormány kinevezéséről szóló királyi kéziratnak a főrendiházhoz való átküldése körül keletkezett, s amely azt eredményezte, hogy a pártok a helyett, hogy egyesült erővel támadtak volna az imparlamentáris kormány ellen, egymás ellen fordultak.

Pedig a képviselőház mai ülése iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. Az országház épülete felé már kora reggel megindult a népvándorlás és amikor kilencz óra után megnyitották a karzatokhoz vezető kapukat, valóságos életveszélyes volt a tolongás. Bizony nem egy elegáns toilette esett áldozatul a kíváncsiságnak, s a karzatokon itt is, ott is látni lehetett összezuzott női kalapokat, meg letépett szippeket. De ott voltak, s látták a nemzet képviselőinek kavargását.

A terem egészen megtelt, csak a jobb közepén, ahol a nemzetiségiek meg a horvátok ülnek, voltak egyes ritkább sorok. A volt kormány tagjai közül gróf *Apponyi* Albert érkezett meg elsőnek, utána jött *Kossuth* Ferencz és a többiek. Az első padsorban foglaltak helyet, *Wekerle* éppen *Khuen-Héderváry*

mögé került. Negyedtizenegy órakor nyitotta meg *Gál* Sándor az ülést az elnöki előterjesztésekkel, s a felirati bizottság jelentésének benyújtása után következett a csonka kormány bevonulása. *Zlinszky* István, a háznagy, nem vezette őket. Pedig gróf *Khuen* kérte őt erre. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök ugyanis megjelent az ülés előtt *Zlinszky* István házagnál a házagnyi hivatalban. Bemutatkozott, mint az újonnan kinevezett kormány feje, majd kérdést intézett a házagnyhoz, bevezeti-e a kormányt. *Zlinszky* István házagny kijelentette, hogy nem is ismeri a kormány tagjait. Gróf *Khuen-Héderváry* eltávozott majd a kormány tagjaival érkezett vissza. Most azután az egész kormány bemutatkozott a házagnyhoz. *Zlinszky* István azután kifejtette, hogy a házszabályban sehol sincs előírva, hogy bárki is kalauzolja a tanácskozásterembe a kormányt, de meg se akasztható a bevonulás. Ő neki semmi kifogása tehát, ha a Házba bevonulnak és elfoglalják miniszteri székeiket. Ezzel *Zlinszky* visszament a terembe, a kormány tagjai pedig a házagnyi hivatalban várták, hogy mikor kerül rájuk a sor. *Zlinszky* pedig a teremben megmondta barátainak, hogy ő ugyan nem vezeti a be ezt a kormányt.

Khuen tehát egyedül jöttek. Az új miniszterelnök a jobboldalon a legszélső bársonyszékbe telepedett le, ahol a szabadelvűpárt uralmának idejében ültek a miniszterelnökök. Mellette foglalt helyett *Hieronym*i, aztán következett *Lukács*, *Székely*, *Hazay* és *Serényi*. A bal oldalon négy üres bársonyszék dokumentálta a kormány csonkaságát. Akármilyen esőndesen és alázatosan vonultak is be, az a haragos vihar, amely fogadta őket, bizonyította, hogy a nemzet ellenségeinek tekinti a parlament ezt a

társaságot. *Khuen*nek még az is az eszébe jutott, amit valamikor néhai *Rigó* Ferencz sugott a fülébe. A zugás még meg sem szűnt, amikor *Khuen* fölállt és valamit mondva átadta a kinevezéséről szóló királyi kéziratot a terembiztosnak, aki azt az elnöknek kézbesítette.

A királyi kéziratot felolvasták és aztán olyan vihar támadt, amelyben teljesen elfeledték, hogy a többség tulajdonképpen bizalmatlanságot akart ma szavazni az új parlamenten kívüli kormánynak. Az történt ugyanis, hogy az elnök olyanformán tett jelentést a királyi kéziratról, hogy az most már a képviselőházzal tudattatván, átküldetik a főrendiháznak.

Erre — még mielőtt gróf *Khuen-Héderváry*, aki bevonulása után nyomban beszélni akart, szóhoz juthatott volna — föl pattant *Justh* Gyula:

— Nem addig van az! Azt a kéziratot előbb meg kell tárgyalni és tudomásul venni! Addig nem mehet tovább!

Gróf *Andrássy* Gyula kimutatta, hogy az elnök helyes álláspontra helyezkedett, s e körül olyan vita és olyan zaj támadt, hogy az elnök végre is kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

A szünet alatt folyt az izgalmas vitaközlés az ülésteremben is, a folyosókon is, csak a miniszterek ültek elégedetten a bársonyszékeken, örülve, hogy nem őket csepeülnek. Félórás szünet alatt valahogyan megbékültek, s *Gál* Sándor elnök az ülést újból megnyitva, most már azt a kérdést tette föl, hogy a jegyzőkönyvnek a királyi kéziratra vonatkozó részét hitelesítsék. Ez azonban *Justh*kat ismét nem elégítette ki, sőt a vihar most még fokozottabb mértékben tört ki. A kérdés fölvetése pillanatában ugyanis ifjabb *Madarász* József zárt ülést kérő ívet adott át az elnöknek, aki azonban nem vette őt észre, hanem konstataulta, hogy a többség hitelesítette a jegyzőkönyvnek ezt a részét. Erre az elnöki enunuciációra a baloldalon zsebkendő-lobogtatással feleltek, majd *Gaál* Gaszton vezetése alatt többen felrohantak az elnöki emelvényre, ahol a támadt tumultusban *Fozsgay* Miklós öszetépte a már elkészített jegyzőkönyvet és a földre dobta.

Pozsgay valahogyan elrontja a pillanat komor hangulatát. Azt súvölti:

— Gazembernek mondták s mégis ide mer jönni!

Nem akad visszhangja s ez még talán rendjén van. Az oroszlanok néma morgással nézik a vakmerőket, akik köztük merészkednek. De aztán egyetlen ugrással már a torkukon ülnek.

Torkukon ülnek?

Hát ez ma még nem történt meg. Az oroszlanveremben ma olyan zavar volt, hogy a bécsi profétákról megfeledkeztek. Az oroszlanok ebben a zavarban egymásnak estek, tévedésből majdnem szétmerezangolták a saját elnöküket, félreértésből hatszor is egymás hátán nyargaltak, voltak izgalmas torlódások, hájszás összecsapások, személyes közödéások, dobogó-megostromlások, jegyzőkönyv-elpusztítások, kijelentések és visszahívások — közben pedig az egymást marezangoló oroszlanok megfeledkeztek Bécs profétáiról, *Khuen* szegénylegényeiről.

És Bécs most talán a markába röhög. Lám az oroszlanok nem tépték szét *Khuen*t. Lám az oroszlanok olyan egyszerű tévedés miatt, amelyet nem *Gál* Sándor, de nála régiebb és gyakorlottabb elnök is elkövethet,

majdnem szétszedték az elnöki dobogót s a hős *Gaál* Gaszton nyolc ifju bajtársával megostromolta az elnököt, mialatt társaik a völgyből úgy lobogtatták zsebkendőiket, mintha *Gál* Sándor lezkeórákat vett volna *Perczel* Dezsőtől s egyszerűen a törvénytörök rabszolgájának csapott volna fel. Lám, az oroszlanok a fogaikat viesoritották *Kossuth*ra és *Apponyi*ra, mert egy jelentéktelen, adminisztratív természetű részletkérdésben nem akartak versenyre kelni *Pozsgay*val a köpésben, *Gaál* Gasztonnak az elnöki dobogó megostromlásában. Lám, ebben a veremben minden idegen inkább van biztosságban, mint azok az oroszlanok, azok az igazi oroszlanok, akik nem a bögésükkel, hanem az erejükkel mutatták meg, hogy tudnak harcolni a szabadságért. Lám, az oroszlanok veremében *Khuen* szinte zavartalanabban dadoghatta le írásból a programját (a program volt rossz, az olvasó volt rossz, de *Khuen* azt motyogta, hogy csak a pápaszeme rossz), mint ahogy a Ház elnöke és alelnöke mondhatta el mondanívölóját. Igen, Bécs most alighanem a markába röhög, hogy lám, az ő *Khuen*-szolgája be is mehetett a parlamentbe, el is mondhatta, illetve olvashatta programját s az oroszlanok nem falták fel, egy hajszálát se görbitették meg.

S ha Bécs így röhög: mára igaza is van. Az oroszlanveremben csakugyan csunya zavar volt. Az oroszlanok egymásra éheztek és egymást marezangolták, egészen megfeledkezvén a bécsi profétákról.

De azért még korán volna a röhögés. Az első éjszaka az ijedtségen túl nem hozott nagyobb bajt *Khuen* szomorú profétáinak. A foguk vaczogott, de a bőrük ép maradt. Csakhogy itt még nincs vége a bibliai legendának. Azok a bécsi proféták a veremben maradnak, s ami ma késett, megjön holnap, vagy holnapután. Majd csak ráeszmélnek az oroszlanok, hogy kik az idegenek, kik az oda nem valók s akkor ez a mai legenda keservebben fog végződni a bécsi Dánieleknek, mint az a bibliai. Az a szánni való miniszterelnök, aki ma a pápaszemét ökolta, mert még olvasni is alig tudta a Bécsből rádiált programot, fenyegetőzött a Ház felosztásával is. De ez is csak annyit jelent, hogy ez a bécsi Dániel válogató. Nem a parlament oroszlanveremében, hanem az egész nemzet választóinak oroszlanveremében akar elpusztulni. A guszta betelhet. De a kisebb vagy a nagyobb oroszlanveremben: pusztulni mindenesetre fog.

Megint föl kellett függeszteni az ülést és megint megkezdődött a kibékítés. A folyosókon elkezdődött szóharcok folytak, míg végre gróf *Andrássy Gyulának* sikerült az ellentéteket kiegyenlíteni és az elnök érvénytelenítette a szavazást.

Most kerülhetett csak a sor a *Khuen-kormány* bemutatkozására, de olyan formán, hogy *Justh Gyula* már előre a mellének szegezte a bizalmatlansági indítványt, amelyet az egész függetlenségi többség élénk helyesléssel fogadott. Gróf *Khuen-Héderváry* mondta el, illetve olvasta föl ezután programbeszédét. Minden szenvedély nélkül, s meglehetősen akadozva olvasott. Kijelentéseit folytonos gunyos közbekiáltásokkal kísérték, de általában meghallgatták. Az is igaz, hogy ez a program, amelylyel érdemben lapunk vezető helyén foglalkozunk, annyira üres, hogy nem is volt alkalmas valami hatás előidézésére. Nem is vették észre mikor fejezte be.

Az ülés végén még elég izgalmas házszabály- és napirend-vita volt.

Alig esendésült el a képviselőház ülésterme és folyosói, a parlament épület másik oldalára: a főrendiházba költözött élet: a méltóságos törvényhozók gyülekeztek össze, hogy gróf *Khuen-Héderváry* bemutatkozását fogadják. A tónus más: a méltóságos ház temperaturája mindig néhány fokkal hűvösebb, de azért itt is meg lehet állapítani azt, hogy a levegő izgalmasabb, mint máskor. A pársorok meglehetősen megteltek: ez is az érdeklődés és a feszült várakozás jele. És a tanácskozás menete sem az a fásult egyhangú szócséplés, ami máskor. A szónokok érzik, hogy minden szavukra súly esik, hogy minden szavukat figyelik, a hallgatóság pedig nem mondjuk, hogy nyugtalan, ez nem illenék a főrendiház halk, ildomos tónusához, de legalább is érdeklődő s a szónokokkal vagy a szónokok ellen érző.

Rövid előzetes debattirozás után jön gróf *Khuen-Héderváry*. Szórványos eljenzés fogadja. *Khuen* azonnal nekifog és monoton hangon olvasni kezdi a képviselőházban már elmondott beszédét. Mély csendben hallgatják, egy szó, egy hang félbe nem szakítja.

Azonban alighogy leül, egyik szónok a másik után állt föl s fejezte ki bizalmatlanságát *Khuen-Héderváry* ellen. Első volt a sorban gróf *Hadik-Barkóczy* Endre, aki a bizalmatlanságát hangsúlyozva jelentette be, hogy csak a magasabb állami érdekből hajlandó ennek a kormánynak az államháztartáshoz szükséges eszközöket rendelkezésére bocsátani. Gróf *Károlyi Mihály* az agrár-társadalom aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy gróf *Khuen-Héderváry* esetleg rendeleti uton is ráerőszakolja a román szerződéseket az országra. *Várossy Gyula* kalocsai érsek bizalmatlanságát azzal motiválta, hogy bár hatvanhét óta minden kultuszminiszter katolikus felekezeti volt, *Khuen-Héderváry* unitárius embert bizott meg a kultusz-tárcza ideiglenes vezetésével. Ez a retrográd, felekezeti elfogultság, mely egy vallási privilégiumává akarná kisajátítani a kultuszminiszterséget, a liberális főrendek közt nem egyszer mozgolódást és visszatetszést támasztott. *Zselénszky Róbertnek* az a kifogása, a kormány ellen, hogy programja kissé radikális, míg gróf *Vay Gábor* örömmel ragadja meg az alkalmat arra, hogy a kormánynak szemébe mondja azt, hogy kormánya csak a „közvélemény félrevezetését célzó valótlanosság.”

A legnagyobb érdeklődés gróf *Tisza Istvánt* várta, akiről korán híre terjedt, hogy

beszélni készül. A kormány bemutatkozását megelőző rövid vita után elhagyta a termet s azután a vita már javában folyt, amikor ismét visszatért. Az ajtóban megállt, körülnézett, azután lassan áthaladva a terem közepén, szemben az elnöki emelvényvel foglalt helyet. Kérésel utána érkezett meg gróf *Zichy Nándor*. Az elaggott, ősz embert karonfogva vezeték helyére a fekete reverendás, piros sapkás püspökök mellé.

Tisza István gróf *Vay* után emelkedett szólásra. Minden arc fokozott figyelemmel fordult feléje, ahogy beszélni kezd. Barátságos hurokat penget, sajnálja, hogy a miniszterelnököt támadások érik ebben a Házban, mert kevés ember van az országban, aki annyit fáradt a közért, mint ő. Nyomban ezután a legélesebben fordul az általános választói jog ellen. Érvei, amelyekkel a nemzeti szupremáciát féltve és a demagogiától rettegve az általános választói jogot bírálja, közismertek, de szenzációt kelt és *Khuen* ellen irányuló élt keresnek abban, hogy ezt a kritikát éppen most és ilyen élesen mondja el. Később azonban már kedves lehet *Khuennek* az, amit *Tisza* mond: a hatvanhetesek koncentrációját emlegeti és élesen támadja a négyvennyolczat, melyről azt mondja, hogy az ma már anachronizmus.

A négyvennyolcz védelmére báró *Prónay Dezső* mondott temperamentumos éles beszédet, majd *Khuen* válaszol az elhangzott felszólalásokra. Az utolsó perczben még *Zichy* ismétli a *Várossy* rekriminációját, amire gróf *Khuen-Héderváry* feltűnő sietesen jelenti ki, hogy ő az eddigi gyakorlatot respektálja s az unitárius kultuszminiszter működése csak „provizorissime” történik. A liberális és radikális jelszavakkal induló miniszterelnöknek ez a gyors megretirálása is meglepetés és a főrendiház ebben a hangulatban mondja ki, hogy a királyi kéziratokat hódoló tisztelettel veszi tudomásul.

Részletes tudósításunk a következő:

I.

A képviselőház ülése.

Az ülés megünyitása.

Gál Sándor elnök tíz óra huszonöt perczkor nyitja meg az ülést. Legalább az elnöki előterjesztéseket mutatja be: *Wekerle* átiratát, amelyben értesíti a Házat, hogy újévi jókívánságait a király köszönettel fogadta. — bemutatja továbbá a belga kamara átiratát, amelyben a belga király halála alkalmából kifejezett részvétet megköszöni. Jelenti továbbá az elnök, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károly átiratban értesítette őt az új kormány kinevezéséről és hogy a mai ülésen kívánja kinevező okiratát bemutatni.

Fenyvesi Soma: Legyen szerencsénk!

Az elnök jelenti, hogy gróf *Mailath Géza* nyolcz heti szabadságot kért. (Nagy derültség.)

Felkiáltások: Lesz szabadság több is!

Az elnök jelenti, hogy a Széll Kálmán összeférhetlenségi ügyében ítélő bizottságot a jövő kedden fogja kisorsolni.

A Ház türelemmel hallgatja az előterjesztéseket.

— Hadd jöjjenek már! — kiáltják balról. — Einmarsiren! Vezessék be a vádlottakat!

Nagy Dezső előadó betenjeszti a felirati bizottság jelentését az önálló bank ügyében a királyhoz intézendő felirati javaslatról. Kéri annak kinyomatását és szétosztását.

A Ház így határoz.

Felkiáltások: Eljen az önálló bank!

Bevonul a kormány.

Ékkor lépett a terembe az új kormány. Elöl jött gróf *Khuen-Héderváry*, utána *Hieronymi, Ludás, Hazay* és *Serényi*. Négy szék üresen marad, *Khuen* a régi miniszterelnöki helyre ül a legszélső jobboldalra. Közvetlenül mögötte ül *Wekerle* Sándor.

Óriási lármák és viharos zivirok kiáltások fogadják őket.

— Hazaárulók! Még mosolyognak! — kiáltják balról. Egy képviselő a középen fütyül.

— Nyomorulták! Hazaárulók! — kiáltják folyton.

Gróf *Khuen-Héderváry* a miniszterelnöki asztal előtt áll, kezében a királyi kéziratral és szólásra jelentkezik.

Pozsgay: Gazembernek mondták, mégis idejön! (Zaj.)

— Elfeledte hová küldte Rigó! — kiáltották mások.

Perczekig tart a zaj, míg végre *Khuen* szóhoz jut.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök: T. Ház! (Nagy zaj.) Van szerencsém a kormánynak kinevezetetését tartalmazó legfelsőbb királyi kéziratot ezennel átnyújtani és annak kihirdetését kérni. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Az elnök: Csendet kérek, tisztelt képviselő urak! (Nagy zaj.)

Felolvassák a királyi kéziratot.

Hammersberg László jegyző (olvassa): Kelt Bécsben, 1910. január 17. napján. Ferencz József s. k., *Wekerle* Sándor s. k.

„Mi I. Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai császár. (Felkiáltások balfelől: Az igaz!) Csehország királya Nagy zaj a baloldalon.) és Magyarország apostoli királya, hű Magyarországunk és társországai zászlósainak, egyházi és világi főrendjeinek és képviselőinek, kik az általunk 1906. évi május hó 19-ére Budapest székesfővárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvén, királyi üdvözlésünket! (Felkiáltások balfelől: Köszönjük! Nagy zaj.) Kedvelt híveink! Miatán őszintén kedvelt híveinket, dr. *Wekerle* Sándort (Hosszas eljenzés és taps a jobboldalon és a középén.) saját kérélmre folytán magyar miniszterelnöki állásától kegyelmesen felmentettük. (Nagy zaj. Elnök csemet.) magyar miniszterelnökünké őszintén kedvelt híveinket, gróf *Khuen-Héderváry* Károly belső titkos tanácsost neveztük ki, (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Abezug! Itt nincs helye!) kihez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradjunk. (Nagy zaj.)

Farkasházy Zsigmond a Kossuth-párt felől: Ezek nevezik magukat függetlenségieknek! Szégyeljük magukat! (Nagy zaj.)

Küvarodás a kézirat körül.

Az elnök beszél valamit, de a zajban nem hallani szavait.

Justh Gyula: Engedelmet kérek, nem hallottam az elnök szavait.

Semsey László: Minek lármaznak! (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Nagyon hamar felkinálkoznak.

Az elnök: Azt mondtam, hogy a királyi kézirat kihirdetett és kihirdetés céljából átküldetik a főrendiháznak.

Justh Gyula: Ez ellenkezik a gyakorlattal. A kinevezés felolvasása után a gyakorlat szerint a miniszterelnök elmondja programját, amely fölött vita indul meg és a vita befejezése után határoz csak a Ház arról, hogy a kinevezést tudomásul veszi-e és a kinevezést átküldi-e a főrendiházba. Az új gyakorlat ellen, melyet az elnök meg akar kezdeni, tiltakozik. (Nagy zaj.)

Gróf *Andrássy Gyula*: Én nem osztogom a barátomnak, *Justh Gyulának* most kifejtett nézetiben. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mindjárt gondoltuk!) rem pedig azért. (Halljuk! Halljuk!) mert úgy hiszem, hogy észszerűbb az az eljárás, amelyet a Ház elnöke választott, mint az. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) amelyet az utóbbi időben a Ház folytatott. (Nagy zaj.) Czészerűbb azért, mert megtörtént a multban, hogy — és azt hiszem, éppen ezen tapasztalat alapján járt el az elnök — az elnök most proponálta — a kormány itt-ott hosszú vitával találkozott bemutatkozás alkalmával. (Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon: Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) hogy nem volt módjában... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Hát nem lehet ebben a Házban már beszélni?... hogy nem volt módjában a főrendiházban bemutatkozni, pedig a királyi leirat épúgy szól a főrendiháznak, mint a képviselőháznak. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ez a két Ház a törvényhozásnak két formailag egyenjogú tényezője. Nem helyes tehát az, hogy valakinek, aki Magyarország miniszterelnöke már és a miniszterelnöki jogokat gyakorolja, ne legyen módjában programját a másik Házban is kifejteti. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj és ellentmondások a szélsőbaloldalon.)

Kmety Károly: Nem muszáj ma!

Eitner Zsigmond: Aki az alkotmányvédő bizottságban volt, annak nem szabad így beszélnie. (Zaj.)

Gróf *Andrássy Gyula*: Ez semmikép sem pre-

judikál az alsóház tulsúlyának. Hisz a kormány sorsa, hogy megmaradhat-e vagy nem, ugyis az alsóház kezében van, akár bemutatkozott időközben a főrendiházban, akár nem, (Ugy van! jobbfelől.) Hisz változatlanul módjában van az alsóháznak megbuktatni a kormányt akkor, mikor neki tetszik. Nem változtatja ezt a preponderans helyzetet semmiképen sem az, hogy a főrendiházban is bemutatkozik. Az sem áll, (Nagy zaj a szélsőbaloldalon: Halljuk! Halljuk!) mintha ez akadály lenne annak, hogy ez a Ház vitassa a bemutatkozó kormány programját, mert ez teljesen függetlenül attól, hogy ezen királyi kézirat átküldetett-e a főrendiháznak vagy nem, itt tárgyalatik és itt intéztetik el, (Ugy van jobbfelől.) Ugy, hogy semmiképpen sem történik semmi sem, ami a képviselőház méltó jogát és előjogait a politika terén érintené. (Ugy van! jobbfelől.) Ezért kérem, méltóztassék az elnök ur propozícióját elfogadni. (Élnék helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Hoffmann Ottó: Kár, hogy mindez nem jutott eszébe a Fejérváry-kormány kinevezésekor!

Báró Bánffy Dezső: Az elnöknek joga van propozíciót tenni, hogy a királyi kézirat a főrendekhez átküldessék, de a propozícióról határozni a Háznak joga; a nélkül, hogy a Ház ne határozza, nem lehet tenni semmit. Ezt rendeli a házszabály, amelyhez alkalmazkodni kell.

Az elnök: Maga a királyi leirat az alkotmányjogi követelményeknek mindenben megfelel. (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Nem arról van szó!

Hoffmann Ottó: Ezek összejátszanak! (Nagy zaj.)

Gróf Batthyány Tivadar: Tessék az elnöknek hangosabban beszélni!

Az elnök: Justh az eddigi gyakorlatra hivatkozik és ebből a szempontból teszi kritika tárgyává nyilatkozatát. Az én nyilatkozatom semmi egyéb, mint konstatació annak a ténynek, hogy a királyi kézirat kihirdetett. Semmi sem természetesebb, minthogy a főrendiház is szóló kézirat a kihirdetés után a főrendiházba is átküldetik. (Zaj.) Ez nem akadályozza azt, hogy a kormány kinevezéséről a Ház a maga politikai véleményét kifejezhesse úgy, amint akarja. Én nem a tudomásul vételt konstataciónak, hanem csak a kihirdetést. (Helyeslés a jobboldalon és a középben.)

Holló Lajos: A parlamentárizmusnak a lényegéhez tartozik, hogy az elnök nem hozhat határozatot, hanem csak a Ház. Az, hogy a királyi kézirat átküldetik a főrendekhez, már határozat, amelynek kihirdetéséhez a határozat megtörténte előtt nincs joga az elnöknek. (Helyeslés a baloldalon.) Az ilyen dolgokat a politikai divat tárgyává tenni nem szabad. Mindig az volt itt a felfogás, hogy egy ilyen királyi kézirat tudomásulvétele a Háznak joga. Az elnök eljárása nem egyezik az eddigi gyakorlattal. Az elnök kijelentése nem tekinthető a királyi kézirat elintézésének.

Polónyi Géza jelentkezik szólásra. (A jobboldal és a közép gúnyosan kacag. (Kijelenti, hogy egy perczig azt hitte, hogy félreértette az elnököt; de Andrassy nyíltan megmondta, hogy az eddigi gyakorlattal szakítani kell. Andrassyt figyelmeztetni kívánja arra, hogy a törvényhozó testület eljárását nem a czélszerűség, hanem a jog szerint kell irányítani. Andrassy Gyula maga is azt az elvet képviselte annak idején a vezérő-bizottságban, hogy a Háznak nemesek joga, de kötelessége is vizsgálat és határozat tárgyává tenni a királyi kéziratokat. Ahhoz a kérdéshez, hogy tudomásul veszi-e a Ház a királyi kéziratot, a Ház minden tagjának joga van hozzászólni.)

Gróf Apponyi Albert azt hiszi, hogy itt félreértés van; a királyi kézirat tudomásul vétele nem történhetik meg egyszerű elnöki kijelentéssel, de az elnök ezt nem is akarja, hanem csak azt proponálta, mit a Háznak megakadályozni nincs is joga; hogy a királyi kézirat a főrendekhez átküldessék. E fölött térjünk napirendre és azután beszéljünk a tudomásulvételtől.

Gróf Batthyány Tivadar mellett van, hogy a régi gyakorlat megtartassék és az új kormány programjának előadása után küldessék át a kézirat a főrendekhez. (Nagy zaj.)

Az elnök: Nehogy valami félreértés legyen, ismételnem kijelenti, hogy az ő nyilatkozata csak egy adminisztratív dologra vonatkozott; a királyi kéziratnak a főrendekhez való átküldésére. (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Az a mi dolgunk! Azt majd mi határozzuk el! (Folytonos zajongás.)

Az elnök nem tudván a csendet helyreállítani, negyed tizenkettőkor felfüggeszti az ülést.

A szünet alatt.

Szünet alatt az elnöki szobában tanácskozás volt, amelyen Justhék is résztvettek és megállapodtak Gál Sándor elnökkel a további eljárásra. Az ülésteremben is, a folyosón is nagy volt a kavargás,

amelyet mosolyogva nézett gróf Khuen-Héderváry, aki kormányával együtt a teremben maradt. Érezte, hogy ez az összecsapás neki csak hasznára lehet. Amikor Gál elnök tisztázta Justhékkel a helyzetet, visszajött a terembe.

Vihar a jegyzőkönyv hitelesítése miatt.

Félőrai szünet után Gál Sándor elnök ismét megnyitja az ülést.

Nagy György: Visszasziv mindent! Valóságos szivattyu-ember!

Az elnök: Az imént azt a javaslatot tettem, hogy a jegyzőkönyvnek a királyi kézirat kihirdetésére és a főrendekhez való átküldésére vonatkozó része hitelesíttessék. Kijelenti, hogy nem volt ezéjja a vitát és határozathozatát akadályozni. Felteszi a kérdést, hogy a jegyzőkönyvnek a kihirdetés megtörténte vonatkozó részét hitelesíti-e a Ház? (Zaj.) A többi ugyis az adminisztráció dolga.

Polónyi Géza: Nem lehet jegyzőkönyvbe venni semmit, amíg nincs határozat.

Holló Lajos: Az elnök javaslatát jogosultnak tartja, de bárkinek joga van ehhez hozzászólni és ellenkező javaslatokat tenni.

Hoffmann Ottó: A sugók menjenek le az elnöki emelvényről! Mit keres ott Rakovszky és Návay? (Nagy zaj.)

Az elnök: Kíván még valaki szólani?

Justh Gyula: Az elnöknek azt a kérdést kellett volna feltenni, hogy a Ház akarja-e nyomban hitelesíteni a jegyzőkönyvet? De jegyzőkönyvet fölvenni csak olyan határozatról lehet, melyet a Ház hozott és nem a melyet az elnök suttymban kihirdetett. (Zajos helyeslés balról. Óriási lármák.)

Az elnök Justhot rendreutasítja. Justh szólani akar, de nem bír a saját pártjának zajától. Végre barátaihoz fordul:

— Csendet kérek! (Óriási derűtség a jobboldalon és a középben.)

Justh Gyula: Az elnök nem zárta be a vitát és nem tette föl a kérdést, hanem adminisztratív ügy gyanánt akarta kezelni a Ház határozatát. Az elnök semmiféle határozatot nem mondhatott ki, hanem csak javaslatot tett. Ezt az imént maga is elfogadta az elnöki szobában, de most más állásponton van. Ebből kellemetlen szituáció származhatik a Háza nézve.

Megtámadják az elnöki emelvényt.

Az elnök még beszélt valamit, amelyből egy hangot sem lehetett hallani, a következő pillanatban óriási zűrzavar támadt. Ifjabb Madarász József felszaladt az elnöki emelvényhez egy zárt ülést kőrelével és ugyanabban a perczben a jobboldal és a néppárt meg a Kossuth-párt egy része felállott.

— Mi ez? — kiáltották.

— Szavazás van.

— Nem engedjük! Disznóság!

Zsebkendőket lobogattak.

— Lehuzzuk onnan!

Egy sereg képviselő felszaladt:

— Törvényteleniséget nem tűrünk!

Gál Sándor szaladt fel először. A másik pillanatban a jegyzői asztalról leröpültek az irományok. Pozsgay Miklós, Lovász Márton, Szunyog Mihály, Farkasházy Zsigmond, Nagy György, Markos Gyula rohantak fel balról. Hiértelen az elnök mellé állott Halász Lajos és szembefordult a felfelé rohánokkal. Balfelől mind többen mentek fel és úgy látszott, hogy tülekedés lesz, az elnöki széket már tologatták. Ekkor jobbfelől gróf Andrassy Gyula, gróf Semsey László, Szilasy Zoltán, Rohonczy Lőrincz, Esterházy Móricz, Emödy József, Batthyány Lajos és több alkotmánypárti képviselő felsietve csendesítette a lármázókat.

Közben Pozsgay Miklós kikapja Hammersberg László kezéből a megírt jegyzőkönyvet és ledobja. A függetlenségi párton egyre fokozódik az izgalom. Nagy zűrzavar támad erre, a függetlenségi pártból és a balpártból mindenfelől hangzott a hangos kiáltás:

— Itt a II. Perczel! Darabont elnök! Menjen le az emelvényről!

Az elnök a nagy tumultusban végre is kénytelen fölfüggeszteni az ülést.

Egyezkedés az elnökkel.

A szünet alatt, aki csak elfért még a terem közepén, mind oda sietett és mindenki a legnagyobb izgalommal tárgyalt a szomszédaival. Künn a folyosón természetesen még zajosabb volt a diszkusszió.

Justh Gyula stentori hangon kiáltja:

— Alávaló dolog! Az imént megállapodtunk Gál Sándorral és ime, megszegte szavát. Ilyenek után vele szóba állani nem lehet.

Leszkay Gyula a volt háznagy kikelve kiáltja:

— Alávalóság, amit Gál Sándor cselekedett!

Justh Gyula: Perczel még szobben csinálta, mert nem szegte meg az adott megállapodást, amint ezt Gál csinálta. Ezt nem tűrjük.

A keresztfolyosón egyre lármásabb a hangulat.

Szmracsányi György formális beszédet mond Gál ellen.

Távolabb Rakovszky István beszél.

— Kérlek. Nincs igazatok. Amikor Madarász az ivvel jött, fel volt vetve a kérdés. Ha engem kihallgatnak, ezt fogom mondani. Én sohasem hazudok.

Molnár János közbevág:

— Én nem láttam semmit. Nem hallottam, hogy szavaztatni akart.

Ezenközben Gál Sándor több képviselő védelme alatt bevonul az elnöki szobába. Csakhamar megjelenik itt gróf Andrassy Gyula, gróf Hadik János és Mezössy Béla. Megindul a tanácskozás a reparációról. A keresztfolyosón a Justhék táborában egyre szidják Gál Sándort. Ebben a pillanatban lelkendezve jelenik meg Fried Lajos:

— Csend legyen! Rendben van minden.

Ugy is volt. Gál Sándor jött. Gróf Andrassy Gyula, gróf Hadik János és Mezössy Béla kisérik.

Gróf Andrassy Gyula Justh Gyulához lép:

— Kérlek, rendbe hoztuk a dolgot. Majd felolvastatom neked.

Gál Sándor most olvasni kezd egy papírlapról. Holló Lajos és gróf Batthyány Tivadar is hallgatják.

Az írásból kitudódik, hogy miután meglehet, hogy sokan a Házban a kérdés feltevését nem hallották, az elnök újra felteszi a kérdést, vajjon indítványához a Házban kíván-e valaki hozzászólni.

A társaság bevonult a terembe és csakhamar indul a tanácskozás.

Végre a bizalmatlanság.

Gál Sándor elnök megnyitja ismét az ülést.

Az elnök: Ugy értesültem, hogy a képviselő urak nem hallották azt a kijelentésemet, hogy kíván-e valaki hozzászólni az én indítványomhoz? Ennélfogva másodszer is felteszi a kérdést: kíván-e valaki az elnöki indítványhoz hozzászólni?

Justh Gyula a maga s pártja nevében kijelenti, hogy a kormány iránt nem viselkedik bizalommal és hogy a kormányzati eszközöket rendelkezésére bocsátani nem hajlandó. (Zajos helyeslés balról.) Már maga a kormány alakulása is kizárja a bizalmat.

Közbeszólás jobbról: Miért?

Justh Gyula: Ne méltóztassék közbeszólni!

Gróf Zichy Aladár: Most nem elnököl.

Justh Gyula: De most a függetlenségi párt elnöke beszél. (Taps balról.) Ennek a kormánynak nincs gyökere a parlamentben, nincsen pártja. Tehát kinevezése nem felel meg a parlamentárizmus alapkövetelményeinek. A képviselőház annak idején ugyanez ok miatt nem viseltetett bizalommal a Fejérváry-kormány iránt sem 1905. június 21-én.

Egy hang a középben: 1904!

Justh Gyula: Nem engedek a dátumból. (Taps a baloldalon.) Még Tisza István gróf is bizalmatlansági indítványt adott be a Fejérváry-kormány ellen, azért, mert a parlamenti pártokon kívül állott a kormány. Nincs ok arra, hogy a jelen kormánnyal szemben más mértéket alkalmazzunk, mint a Fejérváry-kormánnyal szemben.

Szappanos István: Cselédnap!

Justh Gyula: De különben sem lehet bizalommal viseltetni egy oly kormány iránt, amely a nemzet egy jogos kívánságának letörésére vállalkozott. (Nagy zaj.) A kormány arra vállalkozott, hogy a nemzeti akarat érvényesülését megakadályozza. Egy ilyen kormányban nem bizhatunk.

Pető Sándor: Lukács László is benne van a kabinetben! (Nagy zaj.)

Justh Gyula: Az nem az én bajom, hanem Lukács Lászlónak a baja. (Taps balról.) A kormány azt akarja, hogy a korona akaratát előtt a nemzeti akarat meghátráljon és hogy a nemzet föltétlenül megadja magát. Ilyen kormányt nem lehet támogatni.

Az elnök: A szónok eltér a tárgytól. (Nagy zaj.) Most arról van szó, hogy hitelesíttessék-e a jegyzőkönyvet? (Folytonos nagy lármák a baloldalon.)

Justh Gyula: Még Fejérváry is megtette, hogy nyomban a kinevezés bemutatása után elmondta programját. Nagyon sajnálatos, hogy ezt a mai miniszterelnök nem tette meg. A kormányt különben azért se támogathatjuk, mert a kormányelnök ur nem igen válogatós az eszközökben. (Zaj.) De hiába minden fondorlat és erőszak, a nemzo-

tet letörni nem lehet, a nemzet akarátának érvényesülnie kell. A nemzeti akarat letörésére irányuló kísérleteket visszautasítjuk.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Én is!

Justh Gyula: Nem lesz addig nyugalom, míg a nemzeti akarat előtt akadályok állanak. Az abszolutisztikus uralom rémétől nem félünk. Javasolja, hogy a királyi kéziratot vegye tudomásul a Ház és küldje át a főrendiházba, de mondja ki azt is, hogy az új kormány iránt bizalommal nem viselkedünk és azt nem támogatja. (Zajos taps balról.)

Az elnök felolvastatja a kormány tagjainak kinevezéséről szóló miniszterelnöki átiratot is.

Weressmáthy Miklós: Halljuk a gyászvitézek révsorát! (Folytonos zaj.)

Khuen programot ad.

Ekkor állott fel szólásra gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és felolvassa programbeszédét:

— Ő cs. és apostoli kir. Felségének legkegyelmesebb kinevezése folytán van szerencsém magamat és miniszterársaimat tisztelettel bemutatni.

Feloszlatással fenyeget.

A tisztelt Ház előtt eléggé ismeretesek azok az eredménytelen kísérletek, amelyek a múlt év április hónapban bekövetkezett válság tartama alatt a tisztelt Háznak különböző pártjaival és a képviselőházon kívül álló egyéniségek közreműködésével történtek és ez év első napjaiban az éu mostani megbízatásommal végződtek. Vallalkozásunk alapja az a komoly elhatározásunk...

Felkiáltás balról: A komisszág!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: ... hogy a hónapok óta húzódó válságot parlamentáris uton, szigorúan törvényes és alkotmányos eszközökkel igyekezzünk megoldani és a nemzet és koronás királya között fennálló viszonyt minden károsodástól megóvni. Evégből elsősorban a mostani országgyűlés közreműködésére számítunk, amennyiben pedig ez lehetséges nem volna, a Ház feloszlatása és új választások elrendelése útján kívánunk olyan parlamenti helyzetet lehetővé tenni, mely az alkotmányos tevékenység rendes menetének biztosítására lenne hivatva. Ennek a kérdésnek tisztázására előterjesztésem végén olyan törvényjavaslatokat leszek bátor a Ház asztalára letenni, amelyeknek benyújtása törvényszerű kötelességünk, amelyeknek elfogadása vagy el nem fogadása a bizalom kérdésétől nem is tehető függővé és amelyeknek sorsa éppen azért alkalmas próbaköve lesz annak, hogy lehetséges lesz-e a tisztelt Házzal való együttműködésünk vagy sem? Mielőtt azonban ezeket a javaslatokat bemutatnám, kötelességemnek tartom, hogy előterjesztésem keretében ismeressem azokat a főbb elveket és szempontokat, amelyek az ország ügyeinek intézésében vezérelnek és megjelöljem azokat a főbb alkotásokat, amelyeket az ország és a nemzet érdekében elsősorban megvalósítandónak tartunk.

Államjogi viszonyaink legszilárdabb sarkköve és nemzetközi helyzetünk meghatározója a Pragmatika Szankezióknak nevezett 1723. évi II. törvénycikk, mely lényeges tartalmánál és megin-gathatatlan formáinál fogva egyaránt hivatva van az évszázadok viszontagságai közepette nemzetünk szerencsés továbbfejlődését biztosítani. Közel másfél évszázad telt el az alaptörvényünk (Nagy zaj.) meghozatala után, amíg törvényho-zásunk abba a helyzetbe jutott, hogy a Pragmatika Szankezióban lerakott elvek államjogi következményeit a modern Magyarország szempontjából levonja és szabatosan körülírja.

„Önállóság és függetlenség.”

És ennek a nagy törvényhozási munkálatnak, amelyben hazánk legnagyobb alkotó elméi közre-működtek, az a legnagyobb figyelemre méltó eredménye lett, hogy nemzeti önállóságunk és függetlenségünk (Zajos éljenzés.) minden intéz-ményünkben teljes mértékben érvényesült. (Foly-tonos zaj.)

Felkiáltások balról: Micsoda maszlag! Maga se hiszi!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Ez az elvitathatatlan tény két irányban nyújt a jövő számára megbecsülhetetlen tanulságokat:

Egy hang: Egyik irány az ajtó!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Először is, hogy nem szabad csekélyre becsül-nünk azokat a nagy nemzeti értékeket, amelyek ed-digi törvényeink által részünkre máris biztosítva vannak. Sőt ellenkezőleg: hűségesen ragaszkodnunk kell ezekhez és ápolnunk kell azt a hitet és bizodal-mat, amelyet ezeknek irányában megnyilatkozni lá-tunk. (Folytonos zaj.) Másodsor, hogy nemzetünk-nek modern irányu belső továbbfejlődése önkényte-lenül magával hozza nemzeti önállóságunk további, fokozódó érvényesülését, amelynek számára a meg-lévő keretek bővítését teret engednek.

Felkiáltások balról: Ezer év múlva!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Itt kell kijelentnem, hogy mindazt, amit a védőerő nemzeti irányu fejlesztése tekintetében egy előző kormány, amelynek magam is tagja vol-tam, kilátásba helyezett, ezuttal is föntartom és annak érvényesítését kötelességemnek ismerem. Horvát-Szlavonországot illetőleg (Fölkiáltások: Ahá! Ahá!) azon leszünk, hogy a magyar birodalom érdekeinek teljes megóvása mellett a függő kérdése-ket fönnálló törvényeink szemeltartásával az igaz-ság és méltányosság elvei szerint vigyük megol-dásra.

Felkiáltások balról: Hozza a bankot? Vagy csak pénzt hoz?

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Törvényeinkben tisztán és világosan biztosítva van országunknak az önálló gazdasági berendezke-désre való joga. (Fölkiáltások: Ezt már hallottuk!) Ezt a jogot eddig egyetlen számbavehető tényező kétségbe nem vonta és nem is vonhatta s annak minden elhomályosítását, mint alkotmányellenes törekvést, visszautasítjuk. (Gunyos derűtség és taps.) Hogy azután a nemzet ezt a kétségtelen jogát az eddigittől eltérő módon érvényesítse-e, annak mér-legelésében két észszerűségi szempontot irányadóul ismernünk kell. Az egyik: hogy vajjon bizhatunk-e abban, hogy érdekeinket az eddigi módon is kellően megóvhatjuk; a másik: vajjon tényleg meg van-nak-e azok az előfeltételek, amelyek az új beren-dezkedésből származható károsodással szemben biz-tosítékul szolgálhatnak? A monarchia másik álla-mával az előző kormány által kötött szerződés foly-tán vám- és kereskedelmi viszonyaink 1917-ig szabályozva vannak. Az e szerződés által alkotott kereteken belül igyekezni fog a kormány az ország gazdasági fejlődését a lehetőségéhez képest minden irányban előmozdi-tani. (Fölkiáltások balról: Tönkretenni! De lesz-e ideje?)

A bankkérdés.

Ami közelebbről a jegybank ügyét illeti, ebben a legellentétesebb fölfogások jutottak ki-fejezésre, úgy, hogy magában a képviselőházban sem alakult ki e szakkérdésre nézve többségi akarat. (Gunyos zaj balról.) De annál kevésbbé lehet szó e kérdésben országos határozatról. Nem oszthatja tehát a kormány azt a fölfogást, hogy ebben a kérdésben a törvényhozás különböző té-nyezői között összetételezés történt volna. Tekin-tettel a kérdés rendkívüli horderejére, melynek helyes megoldásától gazdasági és hitelügyeink egészséges alakulása függ, erre nézve a kormány legnagyobb óvatossággal, különösen a hivatott szakértők figyelembe vételével kíván eljárni; (Fölkiáltások balról: A szakértelem nem alkot-mányos tényező!) és ez alapon kellő időben olyan megoldást fog javaslatba hozni, amely meggyő-ző-dése szerint az ország közérdekének megfelel.

Szilárd meggyőződésem szerint azok a súlyos rázkódtatások, amelyek az utolsó évtized alatt állami életünket érték, tulnyomó részben onnan származnak, hogy állami intézményeink reformjai nem tartottak lépést nemzetünk újabbkori társa-dalmi és gazdasági fejlődésével. Mindaddig, amíg a megzavart egyensúly nemzeti szükségleteink és intézményeink között helyre nem áll, a békés to-vábbfejlődés útjait biztosítva nem látom. (Föl-kiáltások balról: Mondjon le!)

Ennek a célznak elérése végett parancsoló kö-telessége mindenkinek, aki ebben az országban

kormányt vállal, (Fölkiáltás balról: Hát ne vál-laljon! Ki hívta!) hogy teljes erejét és minden tehetségét belügyi intézményeink alapos újjászere-vezésének szentelje. (Óriási zaj.)

A választói reform.

Első helyen áll ezek között a választójog re-formja, amely az állampolgároknak a törvényhozó hatalom gyakorlásában való részvételét a politikai jogegyenlőség alapján lesz hivatva biztosítani. E tekintetben az eddig ismeretes javaslatoknak egyi-két sem tehetem magamévá, (Fölkiáltások balról: Mit szól hozzá Andrássy!) és nem akarom rész-leges jelzők használata által (Zajos derűtség bal-ról.) e kérdés helyes rendezésének lehetőségét megnehezíteni, csak annyit kívánok ez alkalom-mal kijelenteni, hogy e nagy reformot az általános választói jog elvei alapján, a pluralitás mellőzésé-vel olyképen vélem megalkotandónak, hogy ez a magyar jellegű ezeréves történelmünknek meg-felelően továbbra is föntartsa és biztosítsa.

Mindenféle ígéretek.

Mind a nemzetiségi, mind a szociális poli-tika terén megnyugtató hatásokat remélek a közigazgatási kérdések gyors és igazságos elinté-zésétől és főleg az egyesületi és gyűlekezési jog méltányos kezelésétől. (Zajos derűtség a balol-dalon. Fölkiáltások: Majd Rudnay Béla kezeli!) A vallásfelekezetek között istápolni fogjuk a béke és türelem szellemét (Fölkiáltások balról: Ez eddig is megvolt!) és gondoskodni fogunk a vallá-sos és tudományos meggyőződések kölcsönös tisz-teletben tartásáról és hirdetésök szabadságáról. A nemzeti kultúra érdekében gondoskodnunk kell az elemi népoktatás nagyobbarányu kiterjeszté-séről.

Felkiáltások balról: Tanuljon meg olvasni!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterel-nök: Rossz a pápaszemem, az a baj. Gondoskod-nunk kell működésének eredményesebb tételéről, munkásainak anyagi boldogulásáról; és pártolnunk kell a szabad oktatásnak azokat az intézményeit, amelyekkel a társadalom tevékenysége a fönnálló hiányokat pótolni igyekszik.

Ráth Endre: Nő, a vezérürü gyenge! (Zaj.)

A közigazgatás reformja.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterel-nök: Főadatunkat fogja képezni közigazgatásunk-nak a fejlettebb igényekhez mért újjászervezése. Az önkormányzat rendszere, amely az országos poli-tikai életben való részvétel kitünő iskolájának bizonyult és nagy mértékben hozzájárult a nemzeti közszellem ébrentartásához, ezentul is föntartandó, sőt kiszélesítése is kívánatosnak látszik. De gondot kell fordítanunk azoknak a bajoknak kellő orvos-lására, amelyek a központosítás túltengéséből szár-maznak és eleget kell tennünk azoknak a követel-ményeknek, amelyeket társadalmi tagozódásunk át-alakulása a hivatásszerű közigazgatási tisztvisel-ők helyzetének a mainál hatékonyabb biztosítása tekintetében élénk szah.

Az igazságügy terén legsürgősebb az adminis-tráció egyszerűsítése a végből, hogy a bíró és ügyész lehetően valódi hivatásának élhessen. (Nagy zaj a néppárton.) A javaslatok munkálaton vannak és a reform remélhetően nem sokára megvalósítható. Szükséges a munkaerő észszerűbb beosztása is. Ezekkel az intézkedésekkel az igazságszolgáltatás-nak helyenkint méltán panaszolt lassúsága jó-részt megszüntethető és az ez uton elért megtakarít-ások a fizetésrendezésre fordíthatók. A bajokat azonban gyökeresen csak a polgári perrendtartás megalkotása orvosolhatja. A javaslat a t. Ház asz-talán fekszik. Legfontosabb főadat a polgári tör-vénykönyv megalkotása; mert ez szünteti meg a Magyarországnak különböző területein tényleg még érvényben levő idegen törvények hatályát és ez hozza meg az igazságszolgáltatásnak közbizalom-szerű pontból is annyira szükséges egységét. Sajnos, hogy a tervezet elkészítése még hosszabb időt igényel; de éppen ez teszi még nagyobb kötelességünk-ké, hogy az elkészítés munkáját a legserényebben foly-tassuk.

Figyelembe véve, hogy a jelen országgyűlés

megbízása a legkedvezőbb esetben is már csak egy évre szól: törvényhozási munkaprogramunk az előadott legaktuálisabb kérdéseken túl nem terjedhet, amhár készséggel elismerjük, hogy főleg közgazdasági és szociális téren alapos reformokra van szükségünk. Ezek közül azonban csak néhány kisebb szociálpolitikai reformra, nevezetesen a munkásbiztosítási törvény némely hiányainak helyreigazítására (Felkiáltások balról: Szerényi!) és az ennek végrehajtása körül fölmerült nehézségek elhárítására fogunk szorítkozni.

Emeli az adót.

Pénzügyi és közgazdasági politikánk irányára mérve legyen szabad mindazáltal még néhány általános elvet megjelölnöm: Államháztartásunk tekintetében fő feladatunkat tartjuk, (Felkiáltások balról: Az adóemelést!) hogy jelentősen fölszaporított állami kiadásaink dacára, az egyensúlyt részint okszerű takarékoság, részint pedig állambevételünk fokozatos fejlesztése által fentartsuk (Felkiáltások balról: Osztyálsorsjátékkal!) és ily módon biztosítsuk állami hitelünket és a külföld bizalmát államháztartásunk rendezett volta iránt. Közgazdasági politikánkban sohasem szabad szemünkkel téveszteni azt az igazságot, hogy az ország legfőbb gazdasági erőit ma is az östermelemből meríti. Megfelelő berendezések által elő kell tehát mozdítanunk a föld intenzívebb megművelésére és hozzáadéknak fokozására irányuló törekvéseket. Továbbá a népesség érdekeinek megfelelő telepítések és parcellázások által helyes irányítást kell adnunk szociális és nemzeti politikáinknak.

Markos Gyula: Különb lakájt nem találtak?

Az elnök rendreutasítja Markost.

Ifjabb Madarász József: Miért? Ez a legkevesebb, amit mondhat.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Nem kevésbé szükségesnek tartjuk közlekedési eszközeink összehangatos fejlesztését és különösen azoknak az akadályoknak elhárítását, amelyek az utóbbi időben kereskedelmi viszonyainkban fölmerültek. Az ipar és kereskedelem fejlesztése és támogatása által a közjólét emelésére akarunk közreműködni.

Midőn ezeket a t. Háznak és az egész ország közvéleményének tájékoztatására előterjeszteni kötelességemnek tartottam, bátor vagyok a kormány, illetőleg a pénzügyminiszter részéről a következő törvényjavaslatokat a Ház asztalára letenni és pedig: ... (Folytonos zaj.)

Az elnök (csenget): Csendet kérek!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ... első sorban az 1910. évre szóló állami költségvetés tervezetét és kérem azt a pénzügyi bizottsághoz kegyesen utasítani. (Zaj a szélsőbaloldalon.) A második törvényjavaslat szól az 1910. év első hónapjaiban viselendő közterhekről (Felkiáltások: Hány hónapra?) és állami kiadásokról és ezt is a pénzügyi bizottsághoz kérem utasítani. (Felkiáltások: Hány hónapra? Két hónapra. Zaj. Elnök csenget.) Törvényjavaslatot nyújtok be az ujonczok létszámának megállapításáról. (Zaj.)

Az elnök: Csendet kérek!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ... megajánlásáról kérem ezt a véderőbizottsághoz utasítani.

Polónyi Géza: A honvédelmi miniszternek kell bemutatni. A miniszteri felkérésbe ütközik. A pénzügyminiszternek kell bemutatnia a költségvetést.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Azonkívül törvényjavaslatot nyújtok be a Romániával kötött kereskedelmi szerződésről ... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Az elnök: Csendet kérek!

Buza Barna: Földmívelési érdekek!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Ez a törvényjavaslat az előző kormányval kötött szerződésre vonatkozik. Kérem a közgazdasági és pénzügyi bizottsághoz utasítani. Ezzel kapcsolatosan a legeltetési forgalom megtöltéséről szóló törvényjavaslatot nyújtok be, méltóztassék a földmívelésügyi bizottsághoz utasítani. (Zaj.) És végül a konzuli bíróság szabályozásáról szóló 1891:XXXI. t. cikk hatályának újabb meghosszab-

bitásáról szóló törvényjavaslatot nyújtok be, amelyet az igazságügyi bizottsághoz kérem utasítani.

Ezzel csendben leült.

Az utolsó vihar.

Návay Lajos elnök, aki közben az elnöklést átvette, a benyújtott javaslatok tekintetében precízizotta álláspontját. A házszabályok szerint a kormány által előterjesztett törvényjavaslatoktól nem lehet megtagadni a bizottsághoz való utasítást. Ha a házszabály korlátozásokat akart volna, a pontnál kimondotta volna és precízizotta volna az esetleges korlátozásokat. Pártatlanul alkalmazva a házszabályt, a bizottsághoz való utasítás kötelezettsége fennáll. A jelenlegi és a Wekerle-kormány által benyújtott indemnitási javaslatok között különbség van, mert a Wekerle-kormány nem kívánta a bizottsághoz való utasítást, csak alkotmányos tárgyalást. Khuen-Héderváry miniszterelnök azonban határozottan a pénzügyi bizottsághoz való utasítást kívánta.

Nagy György: Most nem erről van szó! Erre ráérünk!

Az elnök: Itt nem lehet előre elfoglalt, elfoglalt állásponttal a házszabályok ellen szembehelezkedni.

Ismét nagy láрма tört ki.

Justh Gyula élesen: Megsértette a pártot!

Ráth Endre: Kérjen boocsánatot a Háztól! Mi is elfogultsággal vádoljuk önöket!

Az elnök: Nincs igaza annak, aki azt hiszi, hogy ő akár a Házat, akár annak egyes tagját sérteni akarta volna.

Justh Gyula: Ezt nem fogjuk eltűrni!

Justh János: Ne ott fenn beszéljen!

Az elnök rendreutasította. Végül azt javasolta, hogy járuljon hozzá a Ház, hogy a javaslatok a bizottsághoz utasíttassanak.

Gróf Batthyány Tivadar: Vita nélkül nem lehet.

Nagy György: A házszabályokhoz akar szólni!

Holló Lajos a házszabályokat mutogatta az elnök felé és szót kért. Azt fejtegette, hogy a házszabályok szerint a vitát felbeszakítani és más tárgyra áttérni nem lehet. Erdemben kész később bebizonyítani, hogy a bizottsághoz való utasítás megtagadásának is van helye.

Polónyi Géza: Ezt a kérdést a Fejérváry-kormány alatt eldöntöttük, még pedig úgy, ahogy Holló mondta. Addig, míg a királyi kézirat tudomásul véve nincs, a kormány semmiféle intézkedést itt nem tehet. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A Háznak a jogát tessék az elnöki székben védelemezni. (Ugy van! Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Az elnök: Házszabályvita inszczenizotatott a Házban ... (Nagy zaj a függetlenségi párton.)

Felkiáltások: Az elnök provokálta! (Nagy zaj.)

Az elnök: Minthogy két óra elmúlt, a házszabályvitát pedig mindig folytatni lehet, ajánlja, hogy szakítsák félbe a vitát. A következő ülés idejére és napirendjére nézve tesz indítványt. Ajánlja, hogy a Ház holnap tartsa legközelebbi ülését, amelynek napirendjén a ma megkezdett vitának folytatása legyen.

Gróf Batthyány Tivadar az időre nézve elfogadja az elnöki indítványt, de kéri, hogy a királyi kézirat fölött megindult vitát folytassák.

Az elnök fenntartja eredeti javaslatát.

Felkiáltások: Ne vitatkozzunk! Szavazzunk! (Nagy zaj.)

Az elnök felteszi a kérdést, hogy elfogadja-e a Ház az ő napirendi javaslatát. Ebben benne van az, amit Batthyány akar.

Justh Gyula tisztázandónak tartja a kérdést, hogy az elnök az előterjesztett törvényjavaslatoknak a bizottsághoz való utasítása tekintetében tett-e fel kérdést?

Folytonos türelmetlenség és zaj közben az elnök újból tisztázta az álláspontját.

Hock János: Tegye fel a kérdést!

Felkiáltások: Szavazzunk! Szavazzunk! Az elnök obstruál!

Az elnök: Ha csendben lesznek, felteszem a kérdést!

Amikor a csend helyreállt az elnök újból feltegte a kérdést szavazásra, úgy amint Batthyány kívánta s így a nagy többség elfogadta az elnök napirendi javaslatát.

Ezzel az ülés fél 3 óraker véget ért.

II.

A főrendiház ülése.

(Az ülés kezdete délután négy óraker.)

Gróf Dessewffy Aurél, a főrendiház elnöke, az ülés megnyitása után bemutatta az időközben beérkezett iratokat.

Gróf Széchenyi Viktor jegyző felolvasta Wekerle Sándor miniszterelnök átíratát felmentéséről és Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök átíratát az ő és kormányának kinevezéséről.

Ennek kapcsán felolvasta a királyi kéziratok másolatát a kormány kinevezéséről.

Az elnök ezután bejelentette, hogy a királyi leirat még nem érkezett át a főrendiházhoz s miután a főrendiház nem teheti függővé azt a jogát, hogy a királyi kézirat is felolvastassék, javasolja, hogy az imént felolvasott királyi kézirat vétessék felolvasottnak. (Helyeslés.)

Gróf Tisza István szólalt fel. Sajnálatosnak tartaná, ha a képviselőház határozatáról volna szó. Mert ő felsége a két Házhoz intézte a kéziratot s a képviselőháznak nincs jogában ezt visszatartani. De nem a képviselőház határozatáról van szó, hanem csak egyes képviselők eljárásáról, akik megakadályozták, hogy a képviselőház ezt a kéziratot átküldhesse. Ez ellen óvást kell emelni s a jövőben hasonló esetek megismétlődését kizárni. Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a főrendiház megítélésével konstatálja a történetet s uszítja az elnökséget, hogy keressen modus precedendit, mely az ilyen eset ismétlődését kizárja.

Gróf Vay Gábor ellenzi a határozati javaslat elfogadását, mert a főrendiház elé csak olyan javaslat kerülhet, amelyet a képviselőház elfogadott. (Ellenmondás.)

Az elnök a kérdést szavazásra teszi fel.

Vay Gábor és Prónay Dezső kivételével a főrendiház a javaslatot elfogadja.

Ennek megtörténte után gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és a kormány tagjai megjelentek az ülésteremben.

Eljenzés hangzott fel.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök nyomban beszélni kezdett s ugyanazt a beszédet olvasta fel, amelyet délelőtt a képviselőházban elmondott.

Bizalmatlansági szavazatok.

Gróf Hadik-Barkóczy Endre: Nagyméltóságú elnök ur! Méltóságos főrendek! Méltóztassanak megengedni, hogy egész röviden néhány szóval jelezsem egy magam, mint azon főrendek nevében, akik az alkotmánypárt kötelékébe tartoznak, a most bemutatkozott kormányval szemben elfoglalt álláspontunkat.

Vegyes érzelmekkel fogadtuk a kormány kinevezését, mert bár feltétlenül alkotmányos az olyan kormány kinevezése, amely a parlamentben gyökerekkel nem bír és a parlamenttel szemben a néphez folyamodik és ott törekszik magának gyökereket szerezni, de az olyan kormány vállalkozásának sikere, amely mögött egy létező politikai párt sem áll, nagyon kétséges és csak igen csekély reményt nyújt arra, hogy a legfontosabb érdekeinket veszélyeztethet és immár hihetetlen soká lappangó válságot meg is tudja oldani. A nagyméltóságú miniszterelnök ur, ha jól érttem, csak nagy vonásokban változtatta programját. Ez is egy okkal több, hogy mi előre támogatásunkról ne birtosíthassuk. (Ugy van! jobbfelől) Kijelentjük azonban, hogy ha a kormány szigorúan megtartja azt, hogy nem lép le az alkotmányosság teréről és kellő időben a nemzeti ügyek megkezdésére a parlamentet ildomosággal nem tartjuk összeegyeztethetőnek, hogy már előre bizalmatlanságot tanúsítsunk azzal szemben, akit a korona, alkotmányos jogaival élve, a válság megoldásával megbízott. (Helyeslés.) Azt sem tartjuk méltányosnak, hogy törvényen kívüli állapotban választási célekből a Házat fel kellesen oszlatni azért, mert nem kapott rövid időre való indemnitást. Éppen azért, mert nem azonosítottuk magunkat kormányval, támogatásunkat sem helyezhetjük kilátásba: mindazonáltal nem akarván az alkotmányos élet folyamatát megakasztani, magunkat a kormányval, támogatásunkat sem és a közvetlen állami szükségletek parlamenti tárgyalását meggátolni, hajlandók vagyunk a rendes állami szükségletekre vonatkozó javaslatokat megszavazni. (Helyeslés.)

Gróf Károlyi Mihály: A magyar agráriusok nevében aggodalmát fejezi ki ennek a kormányának a várható működésével szemben, mely a magyar agráriusokra veszedelmes és káros román szerződések beczikkelyezésével kezdi működését. A gazdáknek közvéleménye, melyet elég gyakran és elég hangosan volt alkalma kinyilatkoztatni, annyira önzertes, hogy ezért kétszeresen csodálatos, hogy éppen csak egy ember figyelmét kerülte ki az ebben történt agitáció, s ezen egy ember az igen t. miniszterelnök ur; és ha közelítettünk valamennyi kérdése iránt olyan érdeklődést fog tanúsítani, mint amilyennel a magyar mezőgazdasági érdekek iránt viseltetik, akkor ne csodálkozzék, hogy ha ezen fagyos fogadtatást, melyben részeseült, a lángoló szenvedélyes hangulat fogja felváltani, mely sem reá, még kevésbé az országra fog üdvös hatással lenni. Ezért a leghatározottabban kijelentem, hogy ezt a kormányt nem támogatom. (Helyeslés. Mozgás.)

Városv Gyula kalocsai érsek: Nagyméltóságú elnök ur! Méltóságos főrendek! Állásomból és törvényhozói tisztemből kifolyólag (Halljuk! Halljuk!) köteles nyíltsággal bátorkodom kijelen-

teni, hogy nem vagyok azon szerencsés helyzetben, hogy a most bemutatkozó magas kormányt bizalommal üdvözölhessem. Nem viseltethetem bizalommal azon kormányt, mely már maga az összetételében is az ország katolikus honpolgáiraival szemben sérelmet, provokációt tanúsít és így méltán attól lehet tartani, hogy magának a nemzetnek érzelmei, alkotmányos érdekei iránt nem fog több figyelmet tanúsítani. (Halljuk!) Mélyen t. méltóságos főrendek! Nincsen ugyan rá írott törvényünk, de 1867. óta állandóan az volt az ország közvéleménye, az volt az egymást felváltó kormányok gyakorlata, még az egyházpolitikai harcok idejében volt kormányokat sem véve ki, hogy magyar kultuszminiszter más, mint katolikus vallású nem is lehetett. Azt hiszem, mélyen t. méltóságos főrendek, ezen méltányos közvélemény, ezen méltányos gyakorlat nem annyira a katolikus honpolgárok számbeli többségére, mint inkább azon főfontosságú tényre támaszkodott, hogy nálunk Magyarországon a kultuszminiszter egyszersmind a főkegyrúnak képviselője, megbízottja, és ezen állásánál fogva a katolikusok legvitalisabb érdekeire, legfontosabb belső ügyeire olyan ingerenciát gyakorol, amely logikai szükségességgel megkívánja, hogy a magyar kultuszárca vezetője a kellő érzékkel és tájékozottsággal bírjon a katolikus érdekek iránt és a katolikus ügyekben. És éppen ezért, méltóságos főrendek, a kultuszárcaának egy másvallású által — habár csak ideiglenes minőségben is — való vezetése a katolikusokra nézve sérelmet és aggodalmat jelent.

Nem szünteti meg aggodalmomat azon körülmény, amelyet már említettem, hogy a nagyméltóságú miniszter ur hivataloskodása csak ideiglenes, csak átmenetre van kontemplálva, azért, mert itt, méltóságos főrendek, elsősorban elvi kérdéssről van szó.

Mindzeknél fogva méltóságos főrendek, nem fojthatom el magamban azt az aggodalmat, amelyet már az imént is kifejeztem, egyszersmind kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a magas kormány iránt *bizalommal nem viseltetem.* (Helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Zselénszky Róbert: Ha mégis örvendek a jelenlegi miniszterelnök ur vállalkozásának, teszem ezt azért, mert a legnagyobb sulyt fektetem arra, hogy úgy az alkotmánypárt, valamint a néppárt, valamint igen t. barátom, gróf Tisza István hívei egy táborba összecsoportosíttassanak. (Helyeslések.) Véleményem szerint pedig ezt öngyméltóságának vállalkozása lehetővé fogja tenni. 1906-ban számszerűleg megosztott a képviselőházban Deák Ferencz alkotása, de csak számszerűleg. Tényleg nem bukott meg, mert a függetlenségi és 48-as párt kénytelen volt reá állani Deák alkotására és csendes alapon tovább kormányozni.

Gróf Vay Gábor: Azért szólal fel, hogy a kormány arcába vágja azt az igazságot, hogy programja nem egyéb, mint a közvélemény félrevezetését célzó valótlanosság. A kormány nem respektálja a nemzet jogait, és a szocialista demagógia támogatására számít. Ebben a számításában azonban csalódní fog, mert a magyar szocialisták, akiket a miniszterelnök mindenre kapható összeverődött csürhének tart, sokkal becsületesebb, sokkal hazafiasabb emberek, semmint azt a miniszterelnök ur által összeszedett kormány gondolná. Ezek a szocialisták igenis követelik az általános titkos választói jogot, amelyet nekik Kossuth Lajos és Petőfi Sándor szabadság- és hazaszeretettől lángoló elméje szánt, de meg fogják azt gondolni, vajjon elfogadják-e ezt a szent jogot olyan ember kezéből, aki bécsi parancsossal indult el a magyar népszuverénitásra, a magyar népjogok letérésére. (Éljenezés a közepén.)

Gróf Tisza István beszéde.

Gróf Tisza István (Halljuk! Halljuk!): Nagy méltóságú elnök ur, méltóságos főrendek! Előre feltett szándékomhoz képest kerülni fogok minden polemikát. Egyszerűen sajnálatomat fejezem ki a falett, hogy valaki Magyarországon, aki évtizedekig tartó kifogástalan, hazafias érdemekben gazdag közéleti tevékenysége alatt tettekkkel bebizonyította hazafiságát, mint nagyon kevés más ember ebben az országban, még ennek a teremnek a légkörében is ilyen támadásoknak lehet kitéve. (Helyeslés.) Én azt hiszem, hogy ezek a támadások nem igényelnek csáfolatokat, ezek magukban hordják csáfolatukat.

Azt hiszem, hogy az ország mai rendkívül nehéz, aggasztó, kompromittált, veszedelmes helyzetében hazafias kötelességünk mindnyájunknak, sine ira et studio, lehetőleg legyőzve minden egyéni melléktekintetet, megtenni minden lehetőt arra, hogy az ország közviszonyai tisztázódjanak, mdes mederbe tereltesse és végre valahára ez a szerencsétlen nemzet is hozzá foghasson ismét a produktív munkához. (Helyeslés.) Ha most ezzel az intencióval kérem a méltóságos főrendek nagybecsü tü-

relmét, egy aggodalmat nem győzhetek le magamban. Lehet, hogy most talán már odajutottak a mi közviszonyaink is, hogy bizonyos, magunkba szálló, higgadt, objektív, tiszta hazafiai aggodalom által vezetett hangulatra találhatunk. Hiszen négy éve már annak, hogy tulajdonképpen minden pártarc megszűnt. Egyike voltam azoknak, akik öntudatosan igyekeztünk eljárásunkat úgy idomítani, hogy a pártarcok megszűnjének. Egyike voltam azoknak, kik egy nagy esata befejeztével igyekeztünk a magyar közéletből eliminálni, teljesen kivonni azt az elemet, amely a mult pártarcainak egyik élesztő kovásza volt. Hová jutottunk az utolsó évek eseményeinek során? Nem megfenekelve látjuk-e az állam egész gépezetét? Hát ha most minden körülmény így összejátszik, nem kellene-e csakugyan lehetőleg félretenni, lehetőleg kiküszöbölni mindazt, ami elválaszt bennünket és lehetőleg egyesíteni ennek az országnak minden erejét az ország érdekeit valóban előmozdító pozitív munkára. Mert csak így lehet némi reményünk arra, hogy a bennünket körülvevő zátonyok között katasztrófa nélkül vezet- lessük keresztül a magyar nemzeti államnak irányítást vesztett hajóját, amelyet a megoldatlan és megoldásra váró kérdések sulsulya úgy is elemi erővel nyom a víz fenekére.

Megoldatlan, megoldásra váró, megoldással fenyegető kérdéseket említettem. Ezek közül egyről kell, hogy egy kissé behatóbban beszéljek: arról a Damoklesz-kardról, amelyet a választói jog reformjának kérdése állít elénkbe.

Bekövetkezett a magyar nemzet átká: a tetszetős jelszavakkal szemben való gyávaság, amint egyszer odadobta ezt a jelszót, folytonosan nőtt és nőtt azoknak a száma, akik talán jobb meggyőződésük ellenére vagy talán bizonyos könnyűvérűséggel megalkudva meggyőződésükkel, lecsusztak a lejtőn azokhoz, akik játszottak ezzel a veszélyes, mondhatnám, Magyarországra nézve tulvessélyes irányzattal. És ma már azt látjuk, hogy a magyar politikai életben aktív szerepet játszó pártok között egyetlen egy sincs, amely, ha mindjárt némelyek részben mérsékelten is, és bizonyos pártolással, de az általános szavazati jog jelszavát a maga programjába föl ne vette volna. És erre nézve nem tagadom, hogy a mai nap hozta meg nekem a legkeserűbb tapasztalatot: azt t. i., hogy a jelenlegi miniszterelnök ur is, akivel minden egyéb téren teljes politikai szolidaritásban érzem magamat és akihez nemcsak szoros személyi barátság, de mint politikushoz is az igazi, őszinte nagybecsülés szálaí fűznek, hogy ő maga is programbeszédében ennek a szerencsétlen jelszónak szolgálatába áll, sőt a programjában is találhatunk bizonyos enyhítést; ő nem állítja oda extráiban módon a kérdést, mint ahogy ezt eddig a politikai pártok is megtették, egy tekintetben azonban megvallom, mely sajnálatomra rontott a helyzeten, amidőn határozottan állást foglalt a pluralitás ellen. Mert ez mindenesetre megezükkíti azt a tért, amelyen ezt a kérdést még úgy lehessen megoldani, hogy az legalább végveszéllyel ne járjon.

Tisza az általános választói jog ellen.

Ezután hosszasan fejtegeti azt, hogy az általános választói jog milyen veszedelmeket rejteget magában, tért nyit a demagógiának, veszélyezteti a magyar nemzeti szupremáciát. És ha azt mondják — mondja ezután — nekünk, hogy hiába, az egész külföldön így van ez és Magyarország csak azért állhatott mindezekig fenn, mert sohasem zárkózott el a külföldi államok haladásában rejlő tanulságok elől: ez ellen a történelmi felfogás ellen is leltem mélyből tiltakozom. A magyar nemzet igenis azért maradt fenn annyi időn át és akkor fog fennmaradni ezután is, ha megérti azt a tradíciót, hogy fogékonysággal, tanulékonyssággal tartotta fenn a contactust Nyugat-Európa fejlettebb államainak haladásával, meg tudta valósítani azt, ami egy magasabb életszférába visz bele, de meg tudta ezt rostálni saját speciális céljaihoz, saját speciális érdekeihez, saját nemzeti egyéniségéhez át tudta idomítani. És ezért maradt fenn és ezért nem olvadt bele a nagy germán impérium nemzeteket magába olvasztó kohójába. Ott volt a Nyugaton hosszú évszázadokon keresztül a hűbéri állami berendezés, amelyből azután csak a fejedelmi abszolutizmuson keresztül tudott a modern alkotmányosság keresztül törni. Látjuk ezt a magyar történelemben? Hát volt-e ellentétben a magyar nemzet egész történelmi fejlődése az egész középkoron keresztül a hűbériségre fektett nyugat-európai államrendszerrel? Hát én habozom kijelenteni, hogy igenis a mai választói jogban egy társadalmi tényező érdemtelennül mostoha elbánsásban részesült, nem kőszakarva, hanem mert az az újabb idők terméke. Ez az az intelligens, képzett, művelt ipari munkásosztály, amely nem létezett, amikor a választói törvény meghozatott, de amely hála Isten fejlődő iparunk karján egyelőre főleg egyes centrumokban mindinkább megismesodott. Én nem habozom kijelenteni, hogy igenis, a

választói jog minden reformjának tekintettel kell lenni erre az elemre, amelyben én a magyar nemzeti társadalmat gazdagító olyan tényezőt látok, melyet be kell vonni a magyar közéletbe. De vajjon szükséges-e ezért az általános szavazati jogot behozni? Azért, hogy mi azt a néhány ezer vagy néhány tízezer érdemes, derék egyszíntenciát az öt megillető politikai jogokhoz juttassuk.

Azt mondják végre, hogy a dinasztia érdeke kívánja. Hát nézzünk szemébe ennek az állításnak is.

Végzetes tévedés ez, mert nem rövidlátó politika volna-e, úgy a trón, mint a társadalom intelligensebb vezetőinek részéről, egymás elleni torzalkodás által tulsulyra jutni hagyni és győzelemre segíteni az alsóbb néposztályok sötétebb szenvedélyeit, ahelyett, hogy egyesült erővel vezetné őket a valódi szabadság, az igazi fejlődés, az előretérés és a boldogulás felé? (Élénk helyeslés.)

Azonban ma már azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy e részben nem okoskodásokkal, hanem tényekkel állunk szemben, hiszen itt van az osztrák példa. Az a végtelen szerencsénk, hogy Ausztriában megoszlatták az általános szavazati jogot. És most nézzük, mi az eredménye? Nem akarok egyébként az általános választói jog alapján megválasztott osztrák parlamentről beszélni, nem is volna ildomos, de egyet konstataálhatok: azt, hogy a nemzetiségi ellentéteket, a nemzetiségi szenvedélyeket a legszélsőbb áramlatokig kifejllesztette, oly felfolbanásra hozta, aminőre nem volt példa az általános szavazati jog előtt. Senkisé nem birhat nálam nagyobb fogalommal, dinasztiaink világtörténelmi hivatásáról. Senki nálam nem tiltakozhatik elszántabban és határozottabban az ellen a rezignált feltétel ellen, mint hogyha a mi dinasztiainknak és az ő jogára alatt élő nagyhatalomnak tulajdonképpen csak multja volna és jövője nem. (Helyeslés.) De ezt a hivatást nem abban látom, hogy leromboljon ez a dinasztia ennek az országnak társadalmában minden erőt, hogy azután egy hanyatló, egy pusztuló dekadens monarchiában a sok tönkretett, meggyengült faktor közt mint relative legerősebb tényező domináló állást foglalhasson el. Méltatlan és a felfogás a dinasztiahoz.

Hatvanhetesek koncentrációja.

A magyar nemzet sorsa, jövője életérdekei és a dinasztia történelmi hivatása közötti nagy szolidaritásnak ki kell domborodnia, előtérbe kell lépnie. És az a törekvés, az a vállalkozás, amelyre t. barátom, a miniszterelnök ur vállalkozott, az én igénytelen nézetem szerint ebben koncentráció-dik és csuesosodik ki: ezzel hordja magában létjogosultságát, hogy ezt a szolidaritást akarja megint teljes mértékben előtérbe állítani, érvényre emelni és a gyakorlati politika üdvös ténykedéseire, üdvös alkotásaira felhasználni. És ha erre egyesíteni akarjuk az erőket, ne nevezzük ezt a *67-esek koncentrációjának.* (Élénk helyeslés.) Hiszen nézzünk körül, méltóságos főrendek! Mindazután, ami négy év alatt történt, lehet-e ma még a 67 és 48 közt ellentétet találni? (Helyeslés.) Mindazután, ami szemünk előtt folyt le és folyik le napjainkban is, lehet-e a 67 és 48 közötti nagy küzdelem ezen jelszavak újból való beállításával egy nagy történelmi anachronizmusnál egyéneket tekinteni? (Élénk helyeslés és taps.) Hiszen mit látunk? Ha van egy üdvös tanulság, amelyet a közelmúlt történetéből levonhatunk, mi lehet az egyéb, ha nem éppen az, hogy az a küzdelem a multé; ennek a küzdelemnek ma már jogosultsága nincs, hogy azok a honfitársaink, közéletünk azon kitünőségei is, akik bona fide, teljes meggyőződésük hevében a 48-as jelszavak mellett küzdöttek, azok is a tényleges közjogi helyzet alapján való munka terére kell, hogy rálépjének abban a pillanatban, midőn a situáció úgy alakult át, hogy a gyakorlatibb, alkotó politika terére léphetnek. (Élénk helyeslés.) Hiszen nem látjuk-e, hogy akkor, midőn többségre került a függetlenségi párt Magyarországon, abban a pillanatban tulajdonképpen eltemette függetlenségi jelszavait?

Tisza a 48 ellen.

De ebből ne csináljunk szemrehányást. Nem hallottuk-e unos-unatán, hogy a magyar közélet egyik nagy átka az volt, hogy 30 esztendőn át ugyanaz a párt volt többségben és ez állott szemben azokkal, akik a világ sorját az állandó ellenzéki álláspont egyoldalú szemüvegén át nézték. Lehet-e ezen csoualkozni? Boesánatot kérek, azok a férfiak nem volnának valók a komoly politikusk és államférfi nevére, midőn ugyanazokat a dolgokat a gyakorlati tevékenység, a felelősség másik oldaláról látták, ha nem jutottak volna igen sok dolog megítélésében egy tisztultabb, objektivebb felfogásra. (Taps és éljenezés.) Ez természetes, ez nem gáncs tárgya, ez nekik érdemül tudandó be. Gáncs tárgya lehet, hogy ha valamit kifogásolni lehet eljárásukban, hogy nem voltak elég bátrak és merészek ennek a konzekvenciáit a végső határig levonni. (Élénk helyeslés.) És ez-

zel elérték azt, hogy programjukat tulajdonképpen félretették és az alkotás terén moddosságra kárították magukat és mégis, mert a helyzet kétértelműségét meg nem szüntették, bizonyos látszatát az elhűségnek fenn akarták tartani és így lehetetlen volt rájuk nézve az eredményes alkotásnak a terére lépni, hanem fentartották a nemzet és a korona között olyan... — nem akarok bizalmatlanságot mondani — de mondjuk, nem állították oda bizalmat a korona és a nemzet vezetői közé, amelyre úgy a nemzet, mint a dinasztia szempontjából föltétlenül szükség lett volna.

Hogyha most valamely feladat előtt állunk, akkor az csak az lehet, hogy tegyük rá a pontot az i-re és ennek a nagy történelmi tanulságnak a végső konzekvenciáit levonjuk. Nézzük csak azt is meg, hogy a mai krízist tulajdonképpen mi idézte elő.

Előidézte a bank-kérdés felvetése. Én a magam részéről szerencsétlenségnek tartom a külön magyar jegybankot közgazdasági szempontból és célszerűségi szempontból.

A függetlenségi párt, amikor diadalmaskodott, tagjai bizonyára abban a hiszemben voltak, hogy ha nem is egyszerre, de fokozatosan meg fogják tudni valósítani azt, amit akkor hirdettek bona fide, de ma már, bocsanatot kérek, nem hirdethetnek. Ma, amikor meggyőződtek, hogy nem lehet azt megvalósítani, amikor maguk tették félre, mert az ország érdeke azt kívánta, ma, mikor maguk veszik vissza, azzal a megoklással, hogy visszavettük, mivel ismét az ellenzéken vagyunk, ezzel impicite bevallják, hogy félre fogjuk megint tenni, mikor megint oda kerülünk és a gyakorlati alkotás terére lépünk.

Kérem szépen, azt nagyon szeretem, hogy valakinek egy meggyőződése legyen, de ne legyen kétféle, mert az határozatlan emarass de richesse. (Derültség.) Ma már 48-as álláspont és 48-as jelzőszavak külön fenntartása igazán politikai anakronizmus, az országra nézve káros, az országot káosz felé visszadobó dolog és egy feladat előtt állunk, megtalálni a korona és a nemzet között a bizalomtól áthatott állandó, vállvetett közreműködés módját. És ennek megtalálására jobb sorsra méltó fáradozást fejtettek ki a koalíció vezetéi.

Ma a kérdés csak az, hogy az a kérdés, amely miatt meghiusult a megoldás, elég fontos-e, hogy e miatt kockáztassuk a nemzet sorsát és fentartjuk a mai lehetetlen, bizonytalan, ezer veszélylyel fenyegető helyzet összes bajait, hogy továbbra is kiszolgáltatassuk ezt a szerencsétlen nemzetet minden tizedrangú ellenség rugdosásainak, további tehetetlenségre kárthatassuk magunkat, mikor itt van előttünk a gyakorlati, igazi nemzeti politikának kész, nyitott mezeje, mikor nem kell semmi egyebet tennünk, mint megfogni a kezét, amely a trón felől nyújtatik lefelé ide és menjünk tovább ismét arra a térre, amely ha nem is felel meg minden ábrándnak, minden ideálnak, de mégis lépésről-lépésre előbbre visz és erősebbé teszi a magyar nemzetet. (Igaz! Ugy van!)

Hogy a mostani szituáció hova vezet, ezt négy esztendő szomorú tapasztalata eléggé mutatja.

Bevégzem méltóságos főrendek. (Halljuk.) De nem végezhetem be egy személyes érzésem elmondása nélkül. Nem az első eset, hogy látok bajokat, veszélyeket, és nyom, kinez és gyötör ez az érzés, hogy nem adatott nekem erő, felbreszteni a nemzetet e veszélyek oly tudatára, aminek én látom ezeket. Mert, ha ez az erő meglenne, akkor el tudná a nemzet kerülni a veszedelmeket, amelyekbe behuny szemmel rohan. Meg volt ez az érzésem a közelmúltban is, és megvan az a siralmas, szívet faesará elégtételelem, hogy ma sokan, akik ellenem voltak, látják, és mondják, hogy igazam volt. Nem kérek az Istentől mást, mint hogy az az elégtétel nem legyen meg még egyszer, hogy most, mikor ismét döntő fordulat előtt áll az ország sorsa, és ismét a magyar nemzetől függ, hogy megindul-e a rögzös uton, mely fölfelé visz, vagy gurul le a lejtőn, amely a mozsárba vezet. (Élénk hosszas helyeslés, éljenzés és taps. A szónokot számosan üdvözlölik.)

Báró Prónay Dezső állott fel szólásra és a függetlenségi álláspont szerint bizalmatlanságát nyilvánította a Khuen-kormány iránt. Kifejtette, hogy a kormány ezidő szerint a parlamentben többséggel nem bír, mert oly törekvések exponense, amelyek hazánkra veszélyesek lehetnek s a szocialista demagógiával akar ezimborítani. Hosszasan okolta meg ezután, hogy az önálló bankhoz, amely az egész válságot előidézte, törvényben biztosított jogunk van, de mint évszázadokon át tették, úgy most is akadályokat gördítenek minden elé, amivel Magyarország függetlenségét kidomborítanák. A nemzet jövőjében nemesak hogy kétségbeesni, de kételkedni sem szabad.

A miniszterelnök válasza.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök válaszolt az elhangzott felszólalásokra. Vissza-

utasítja báró Prónaynak azt az állítását, hogy ő a demagógia propagátora lenne az okból, mert az általános választói jogot is felvette programjába. Mindenféle színben tüntették már fel, de ezt a karakterisztikont még nem hallotta. Ő szerette volna legjobban elkerülni ezt a szerepet, amelybe jutott és még az utolsó órában is másfelé terelte a figyelmet, oly férfira, akit hivatottabbnak tartott.

Gróf Tisza István barátom felszólalása, amely annyi érdekes és értékes momentummal gazdagította politikai világunk gondolkodó közönségét, mondhatom, igen ingerel arra, hogy fejtegetéseivel szemben a magam ellennézeteim is kifejezést adjak, de nem akarok kiesni abból a szerepkörből, amelyet magamnak kijelöltem, hogy t. i. olyan kérdésekről, amelyek még nem aktuálisak, ma vitaközösbe ne bocsátkozzunk. Egyet azonban örömmel konstatalok a magam részéről és ez az, hogy eltekintve azon általam nem eléggé megbecsülhető politikai támogatástól, a melyet ő vállalkozásunk főszerepét illetőleg kilátásba helyezett, beszédéből kivettem azt, amit különben gondolom, ő a maga beszédéről is szívesen fog konstatalni, hogy a végzésekkel illetőleg különbség köztünk nincs.

Gróf Zichy Nándor azért szólal fel, mert a miniszterelnök szakított a régi elvvel és protestáns embert bízott meg a kultuszfőreza vezetésével, amivel tíz millió magyarországi katolikus alattvaló vallásos érzületét sértette meg. Kéri a miniszterelnököt, nyugtassa meg, hogy csak rövid ideig tartó és ideiglenes megbízásról van szó és ezután visszatér a kiegyezés óta megszokott régi gyakorlatához.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök röviden csak annyit kíván megjegyezni, hogy azt az előzékenységet, amelyet szerinte is helyesen követtek az előző kormányok a katolikus világgal szemben, a maga részéről a jövőben is gyakorolni akarja.

Az elnök ezután határozatilag kimondja, hogy a főrendiház a kormány kinevezését hódoló tisztelettel tudomásul veszi és amaz óhajításának ad kifejezést, hogy a kormány a kétségtelenül súlyos helyzetből való kibontakozás irányításának munkájában s általában kormányzati működésében a törvényhozás és az alkotmányos tényezők tiszteletben tartásával fog eljárni.

Az ülés ezzel este fél nyolczkor a jegyzőkönyv hitelesítésével véget ért.

A kormány és a pártok.

— Készülődés a választásokra. —

A bizalmatlansági indítvány megszavazása.

Budapest, január 24.

A képviselőház és a főrendiház mai eseményei mély hatással vannak a politikai világra. Az a fogadtatás, amelyben ma Khuen és csonka kormánya részesült, különösen pedig, ha holnap a bizalmatlansági indítványt meg is szavazzák, kétségtelenné teszik, hogy Khuen kénytelen lesz a képviselőház feloszlatásához fordulni, ha csak nem akarja egészen világosan elárulni, hogy az alkotmány lerombolásának céljával jött. A pártok tisztában is vannak ezzel, s ma már csak az a kérdés, hogy mikor történnék meg a feloszlatás. Azt beszélik, hogy az új választásokat már nem Khuen fogja vezetni, hanem egy új alakulás, amelyben Andrássy, Tisza és Wekerle lesznek a vezetők, s hogy ez az alakulás olyan program alapján jön létre, amelyet még Kossuth is támogathat.

Az országgyűlésen kívüli eseményekről különben híreink itt következnek:

A pártértekezletek.

Vasárnap az összes pártok értekezleteken alapították meg, milyen álláspontot foglaljanak el a Khuen-kormány bemutatkozásánál.

A Kossuth-párt.

A negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párt vasárnap délután öt órakor a párt vezérének, Kossuth Ferencnek elnöke alatt értekezletet tartott.

Kossuth Ferenc elnök megnyitva az értekezletet, bejelenti, hogy a Khuen-kormány bemutatkozásával szemben való állásfoglalás tekintetében a függetlenségi pártok együttes értekezletén meg egyező megállapodás jött létre.

Bizony Ákos szükségesnek tartaná a határozati javaslatban indokolásul kidomborítani azt is,

hogy a Khuen-kormányt nem tekinti parlamentárisnak.

Gróf Apponyi Albert szerint a dolgok mai stádiumában a Khuen-kormányra nem lehet rábízni az alkotmány-ellenesség bélyegét. Egy kormány akkor válik inparlamentárisra és alkotmányellenessé, midőn a többségi elvet megtagadja, amikor nem iparkodik többséget szerezni, amikor a maga létjogát nem arra alapítja, hogy többséget akar szerezni a parlamentben, vagy ha ott nem lehet, akkor választások útján. A Khuen-kormányval szemben a helyzet egészen tiszta. Akármit mondjon programjában, az előzmények után mindenki tudja, hogy ennek a kormánynak az álláspontja merev negációja annak a törekvésnek, amely ebben a nemzetben az utolsó években erőteljesen kifejezésre jut és amelyet röviden úgy szeretnék jellemezni, hogy a nemzeti élet teljességének attribútumait akarja magának megszerezni. A mi helyzetünk tehát ezzel a kormánnyal szemben teljesen tiszta. Ez a kormány képviseli együttes törekvéseink merev negációját, természetes, hogy bemutatkozásakor azzal fogadjuk: mi ezt a kormányt nem támogatjuk, benne nem bízunk. (Élénk helyeslés.) Salva rectificatione legjobbnak tartom, ha a határozati javaslatba nem vesszünk bele semmi indokolást, hanem egyszerűen bizalmatlanságot szavazunk a kormánynak.

Fenyvesi Soma, gróf Bethlen István, Bizony Ákos, Lengyel Zoltán, Szatmáry Mór, Szentiványi Árpád, Déry Zoltán és Tóth János felszólalása után az értekezlet egyhangulag elfogadta Kossuth Ferenc indítványát és a határozati javaslat végleges szövegének a Justh-párttal való közös megállapítására kiküldötte Barabás Bélát, Fenyvesi Somát és Thaly Lászlót.

A párt álláspontjának kifejtésével Hótsy Pál ügyvezető alelnököt bízták meg.

Kossuth Ferenc elnök az értekezletet bekezdte, kérte a párt tagjait, hogy a hétfői ülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg és bármilyen határozottsággal és eréllyel fejezzék is ki állásfoglalásukat az új kabinettel szemben, tartzkodjanak magatartásukban mindentől, ami a parlament méltóságát érinthetné.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt intézőbizottságába két új tagot választottak, még pedig Hédervári Lehel és Baross Jánost.

A néppárt.

A néppárt vasárnap este hat órakor tartott értekezletet, gróf Zichy Aladár elnökölt. Megállapította, hogy a párt legutóbbi értekezlete óta lényeges változás állott be a helyzetben, amennyiben új kormány nevezetett ki. Ennek folytán az a régen hirdetett körülmény, hogy a koalíció felbomlott alkotó elemeire, ténynyé vált és ezáltal a néppárt teljes akciószabadságát visszakapta és a jövőben semmi más körülményt nem kell tekintetbe vennie, csak saját pártprogramját. (Helyeslés.) Ma két kérdéssel kell foglalkoznunk: a bizalom és az indemnitás kérdésével. A néppárt programja, amelyet, hogy hatvanhetes, abban különbözik lényegesen a többi hatvanhetesektől, hogy más világnézet alapján állunk. Főjajlunk különösen, hogy a kultuszfőreza vezetésével, habár csak ideiglenesen is, nem katolikus ember bízott meg, már csak azért is, mert ő felsége legfőbb kegyuri kiváltságos jogait ezen miniszter által szokta gyakorolni. Az indemnitás kérdésére vonatkozólag az a nézete, hogy azt meg nem szavazni nem lehet, mert az indemnitás az országra nézve szükség és mert a kormány ki akar menni az ex-lexből, melyet nem ő okozott.

Molnár János után, ki a legelősebben a kormány ellen való bizalmatlanságot indítványozta, Darányi Ferenc ugyanily értelemben szólalt fel. Adamovich István a bizalmatlanság kérdésében várakozó álláspontot kíván, Jánoki-Madocsányi Gyula szintén erős támadást intéz a kormány ellen, főleg a kultuszminiszteri tőreza betöltése miatt, valamint azért, mert a földmivvelésügyi tárczát a merkantilista Serényi Béla gróf tölti be.

Rakovszky István felszólalásában szintén osztja gróf Zichy Aladár nézetét, mely szerint a 67-es kiegyezés nem öncélú és miután meggyőződött, hogy úgy a múltban, mint a jelenben a 67-es oldalon legalább valamit a függetlenségi oldalon pedig semmit sem tudnak elérni az ország érdekében. — inkább 67-es marad.

Főleözaltak még Ernst Sándor és Zboray Miklós, Beniczky Ödön.

Végül gróf Zichy Aladár elnök mint a párt álláspontját kimondja, hogy a párt a kormány iránt bizalommal nem viseltetik, az indemnitás kérdését azonban nyílt kérdésnek hagyja.

A párt álláspontját a képviselőházban Zboray Miklós fogja kifejteni.

A Justh-párt.

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor a függetlenségi és 48-as párt Justh Gyula elnöklésével értekezletet tartott, hogy véglegesen állást foglal-

jon a Khuen-Héderváry-kormányval szemben és meghatározza magatartását, amelyet a képviselőház hétfői ülésén a kormány bemutatkozása alkalmával követni akar.

Justh Gyula elnök valamivel tizenegy óra után nyitotta meg az értekezletet és ennek célját ismertette. Elmondta az előzményeket, azután annak előrebocsátásával, hogy a Kossuth Ferenc vezérlete alatt álló függetlenségi párt bizalmatlanságát a Khuen-kormány iránt teljesen azonos szövegű indítvánnyal juttatja kifejezésre, azt ajánlotta, hogy a párt a képviselőház hétfői ülésén a miniszterelnök nyilatkozatáról való vita során a párt szócsoka a következő indítványt terjeszse elő:

Midőn a képviselőház a királyi leiratot meghirdetvén hódoló tisztelettel tudomásul veszi ezt hasonló célból a főrendiházhoz áteszi, egyszerűsége kimondja, hogy a kormány iránt bizalommal nem viseltetik és ezt nem támogatja.

Az értekezlet az indítványt egyhanguan, vita nélkül elfogadta és annak a képviselőházban való előterjesztésére az elnököt kérte föl. Ezután vita volt gróf Andrássy Gyulának az alkotmány-párt szobai értekezletén mondott beszédéről.

Kemény Károly szerint az a tény, hogy az alkotmány-párt nem tudott határozni a bizalom vagy bizalmatlanság kérdéséről, ugyanakkor, amikor a képviselőház függetlenségi pártjai a legelőkelőbb ellenállásra határozták el magukat a Khuen-kormányval szemben, véglegesen eldöntötte a hatvanhetekkel való együttműködés lehetőségének eddig még vitás kérdését.

Gróf Batthyány Tivadar Andrássy Gyulával azzal a kijelentésével foglalkozott, amely szerint az ország még nem foglalt állást az önálló bank kérdésében és ezért a képviselőház feloszlása és a nemzet megkérdezése kívánatos.

Holló Lajos szerint az ok, amiért gróf Andrássy Gyula a bizalom tekintetében különbséget tesz a Fejérváry-kormány és a mostani kabinet között, világos. Andrássy kijelentésével szemben tény, hogy a volt belügyminiszter a vezérbizottságban a Fejérváry-kormány programjának ismeretét nélkül foglalt állást ellene.

Még Lavásky Andor beszélt röviden, azután az értekezlet taktikai kérdésekről tanácskozott. E tanácskozás során a többi közt elhatározták, hogy legközelebb a választások intézésére megalakítják a választási bizottságot. Valamelyes összefüggésben ezzel a kérdéssel Havár Dániel, a párt alelnöke azt a meggyőződését fejezte ki, hogy az általános, egyenlő választói jog a függetlenségi pártnak és a függetlenségi programnak érvényesülését hozza.

Közvetlenül az értekezlet berekesztése előtt, Holló Lajos indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak a bankügyi főirat elkészítéséért Nagy Dezsőnek, a huszonegyes parlamenti bizottság előadójának.

A nemzetiségiek a miniszterelnöknél.

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök a nemzetiségiek álláspontjáról is tájékozást kívánt nyerni és evégből dr. Mihályi Tivadar orsz. képviselőt magához kérette. Dr. Mihályi vasárnap délelőtt megjelent gróf Khuen-Héderváry miniszterelnöknél, kifejtette a nemzetiségiek álláspontját és ennek kapcsán hosszabb eszmecsere fejlődött ki közöttük.

Gróf Khuen-Héderváry és a horvátok.

Báró Rauch Pál horvát bán vasárnap délelőtt felkereste a miniszterelnökségen gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt és hosszasan tanácskozott vele. Kevésel távozása után Tomasics Miklós és Sumanovics horvát politikusok tisztelegtek a miniszterelnöknél és egy óra hosszáig tanácskoztak vele. Tomasics és Sumanovics a Várból a horvát-szerb koalíció értekezletére mentek a Continental-szállóba. Félhivatalosan jelentik, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök vasárnap újból tárgyalt dr. Tomasics Miklóssal, aki annak idején csak azért nem vállalta a neki felajánlott horvát miniszterséget, mert a horvátországi vasuti szolgálati pragmatikáról nézeteltérés keletkezett annyiban, amennyiben a miniszterelnök a leghatározottabban ragaszkodott a magyar szolgálati nyelvhez. A vasárnapi tanácskozáson a pragmatika kérdésének ez idő szerint való kikapcsolásáról volt szó. Az erre vonatkozó tárgyalások még nem értek véget s legközelebb folytatódni fognak. Dr. Tomasics Miklós egy újságíró előtt vázolván a horvátországi politikai helyzetet, annak a reménynek adott kifejezést, hogy Khuen-Héderváry grófnak sikerülni fog Horvátországban az alkotmányos életet a rendes mederbe terelni; báni idejéből nagyon kedvező benyomást hagyott maga után s a horvát delegátusok, bizva az új miniszterelnökben, legelőkelőbb is passzív magatartást fognak tanúsítani a parlamentben.

A horvát-szerb koalíciónak Budapestre érkezett tagjai vasárnap a Continental-szállóban értekezletet tartottak, hogy állást foglaljanak az új politikai helyzettel szemben. A tanácskozáson részt vett tizenhat képviselő, továbbá Tomasics altábornagy, Nikolics Vladimir és gróf Kulmer, a koalícióhoz tartozó főrendek. Tomasics Miklós és dr. Sumanovics volt bányhelyettes a miniszterelnöknél tett látogatásuk után szintén megjelentek az értekezleten. A tanácskozás délelőtt tíz órától délután két óráig tartott.

A konferenciáról a következő kommuniké adták ki: a horvát-szerb koalícióhoz tartozó képviselők több óráig tanácskoztak dr. Tomasics és dr. Sumanovics volt horvát nemzeti párti tagokkal arról a kérdéssel, vajon lehetne-e alapot találni, amelyen Horvátországban a normális állapotok helyreállítása volna elérhető. A további tárgyalások folyamatban vannak.

A tanácskozásról még azt jelentik, hogy a kölcsönösen fennálló hajlandóságot tekintve valószínű, hogy a személyi kérdésekre vonatkozólag megállapodás fog létesülni. A tanácskozáson a koalíció valamennyi tagja részt vett, kivéve Supilo Ferencet, aki csak holnap fog a fővárosba érkezni.

A Kossuth-pártkörből.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt ma este nagyon mozgalmos volt. A párt tagjai a képviselőház ülése alkalmából csaknem teljes számban a fővárosban időznek és este, természetesen, mind felkeresték a pártkört. Sokan voltak ott a lemondott főispánok közül is és a kültagok is nagy számban jöttek el. Amikor Kossuth Ferenc megjött, a párttagok a vezérrel a belső tanácskozó termelbe vonultak és ott hosszasan vitatták a politikai helyzetet. Különösen a Justh-párt magatartásával foglalkoztak, s igen elítélően nyilatkoztak a mai eseményekről. Azt mondták, hogy a Justh-párt ahelyett, hogy impozáns bizalmatlansági votummal lehetetlenné tette volna a Khuen-kormány helyzetét, levegőhöz juttatta Khueneket. A legpapríkásabb hangulatban voltak éppen, amikor a Justh-párt két tagja, Fábry Károly és Buzs Barna látogatott fel a pártkörbe, akiket szintén belevontak a tanácskozásba. Nagy érdeklődéssel tárgyalták a délelőtti eseményeit, később pedig, amikor néhányan hirt hoztak a főrendiházban történetekről, gróf Tisza István beszédére terelődött a szó. Valaki megemlítette, hogy gróf Tisza beszédében megvádolta a függetlenségi pártot, hogy két programja van.

A függetlenségi pártnak — mondotta erre Kossuth Ferenc a jelenlevők élénk helyeslésétől kísérve — az egész világ tudomása szerint természetesen csak egy programja van és lehet. Épp oly természetes azonban, hogy a függetlenségi párt, amidőn kormányon van, számol a lehetőségekkel és ebből folyólag mindenkor azonos programját gradatim változtatja meg.

Emlékeztet azután egy a miniszteri székben mondott beszédére, amelyben kijelentette, hogy első cselekedete a kormányon az volt, hogy az ország szekerének rudját a függetlenség felé irányította. Ez volt az első lépés és azóta folyton és megszakítás nélkül minden lépés a függetlenségi célok irányában történt — folytatta — és ezt a pártot érheti legkevésbé a vád azért, hogy ebben az irányban többet nem alkothatt. Nem szabad továbbá figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy a kormányon a függetlenségi párt tagjai kisebbségben voltak. Hangsúlyozta, hogy a függetlenségi program ismételten megvalósítható, de ehhez az kellene, hogy valóban a függetlenségi párt vegye át a kormányt, mert eddig a függetlenségi párt nem volt kormányon.

Az alkotmánypártkörből.

Az alkotmánypártkörben ma is nagy számmal voltak fent a párt tagjai.

Az alkotmánypárt tagjai közül rendkívül

nagy számmal voltak ma délután a főrendiházban, hogy meghallgassák gróf Tisza István nagy érdeklődéssel várt beszédét. Az alkotmánypárt tagjai — mint a „Pol. Ért.” jelenti — ma a pártkörben a legnagyobb elragadtatás hangján beszéltek gróf Tisza István mai felvilágosításáról, mely mély benyomást tett az alkotmánypárti képviselőkre, akik remélik, hogy a beszédnek a politikai helyzet kialakulására lényeges és döntő befolyása lesz. Gróf Andrássy Gyula, a párt vezére nem volt ma este fent a pártkörben, mert az udvari táncestélyre ment. Gróf Tisza István beszédét a főrendiházban azonban végig hallgatta és a maga részéről is a legnagyobb elismeréssel beszélt a beszéd szónoki szépségeiről ép úgy, mint annak nagyjelentőségű tartalmáról.

A Justh-pártkörből.

A Justh-párt klubjában ma este határozottan kifejeződött a délelőtti események reakciója. A párt tagjai izgalmas vitákban tárgyalták a történt dolgokat és bizony be kellett ismerniük, hogy elgaloppozták magukat. Csupa szemrehányás volt a beszélgetés, a képviselők egymást okolták a kudarc miatt. Justh Gyula, aki korán távozott a pártkörből, végre is maga szót közbe békítőleg és azt mondta, hogy reméli, hogy holnap meg fogják szavazni a bizalmatlansági indítványt, s hogy nem fognak a mai incidensek megisméltetni. Az elnökség tagjai teljes számmal együtt voltak és megvitatták a holnapi ülést teendőt. Sokat beszéltek a képviselőház várható feloszlásáról, és voltak olyanok, akik egészen beavatott forrásból származó értesülés alapján azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a képviselőház feloszlása esetleg már a holnapi ülésen megtörténik.

A Nemzeti Társaskörből.

A Nemzeti Társaskörben ma este szokatlanul nagy számban jelentek meg a párt tagjai, köztük az új kormány tagjai is, akik a főrendiházban lefolyt bemutatkozás után jöttek el. A körben ekkor már ismerték Tisza István grófnak a főrendiházban tartott nagy politikai beszédét. Az új kormány bemutatkozását és Tisza gróf beszédét vitatták minden csoportban, amikor megjelent Tisza István gróf. Riadó éljenzés és zúgó taps hangzott fel belépésekor. Hamarosan széles gyűrű lépeződött Tisza gróf körül, aki alig győzte az üdvözléseket megköszönni. Kevésel ezután érkezett meg a főrendiház üléséről Khuen-Héderváry Károly gróf. Az új miniszterelnököt lelkes éljenzéssel köszöntötték és meggratulálták a mai kettős bemutatkozásához. Khuen-Héderváry Károly gróf ezután Tisza István gróffal visszavonult és rövid ideig tanácskozott vele. A miniszterek ma este részt vettek az udvari táncestélyen.

A néppárt köréből.

A néppárt klubjában ma este a legellenetesebb szempontokból ítéltek meg a képviselőházi eseményeket, de abban meggyeztek. Hogy Justhok, ha öntudatlanul is, olyan előnyt adtak Khuennek, amelyre ő igazán nem számíthatott volna. Beniczky Odón a Justh-pártnak az elnökséggel szemben követett eljárásáról nyilatkozott elítélőleg, viszont Ernst Sándor és Molnár János éppen az elnökség eljárását kifogásolták, de konstataáltak, hogy a fejletlenség neveléséig tesz minden ellenzéki akció. Általános volt a vélemény, hogy Khuennek ma sikere volt. Ezzel szemben gróf Zichy Aladár, aki a főrendiház üléséről jött a pártkörbe, úgy találta, hogy sikernek ez egyáltalában nem nevezhető, s hogy a főrendiházban mellette senki sem szólalt föl. Azt várták, hogy Tisza mellette fog lándzsát törni, s e helyett a saját vezérségét hirdette. A pártkörben azt beszélték igen jó forrásból eredő hírek alapján, hogy Khuen feloszlatta ugyan az országgyűlést, de már a választásokat nem ő fogja vezetni, hanem addig megcsinálják az új paktumot Andrássy Tisza és Wekerle és meg fogják nyerni Kossuth támogatását is. Tisza beszédének is ez volt a gerince. Székely Ferenc kultuszminisztersége miatt ma is elkeseredetten fakadtak ki, s hangsúlyozták, hogy nem katolikus embernek nem lehet befolyása a püspöki kinevezésekre és vallásalapítványok kezelésére.

A balpárt megszűnése.

A balpárt holnap a képviselőházban értekezletet tart, melyen ki fogja mondani, hogy belép a Justh-pártba. A belépési nyilatkozatot már a párt összes tagjai aláírták.

Az alkotmánypárti főispánok lemondása.

Illetékes helyről arról értesülünk, hogy az alkotmánypárti főispánok szombati értekezletén azt is elhatározták, hogy az új belügyminisztertől is kéri fogják már előzőleg beadott lemondásuknak mielőbbi elintézését.

A függetlenségi főispánok Andrásynál.

Ma délelőtt 11 órakor gróf Andrassy Gyulánál a 48-as és függetlenségi főispánok tisztelegtek, hogy tőle búcsút vegyenek. A háznagy teremben fogadta őket, ahol kartársai megbízásából Kapotsfy Jenő főispán hozzá a következő szavakat intézte:

Nagyméltóságú gróf kegyelmes urunk!

„Eljöttünk mi is a 48-as és függetlenségi párt-hoz tartozó főispánok hozzád mint volt szeretett főnökünkhöz, hogy tőled búcsút vegyünk. Nekem jutott a megtisztelő megbízás, hogy kartársaim részéről is érzelmeinknek rövid szavakban őszinte kifejezést adjak. Te kegyelmes uram már távoztál helyedről, mi távozásban vagyunk és várjuk felmentésünket. Így az önzetlenség teljességével elmondhatjuk, hogy minket nem a konvencionális illemszabályok, nem a külső formák közt mozgó szokás, hanem az igaz tisztelet, mely rokonszenv és az el nem muló nagyrabecsülés, melylyel irántad kegyelmes urunk mindig viseltettünk, hozott ide. Búcsuzunk tőled, mint szeretett főnöküktől, kiről tudjuk és tapasztaltuk, hogy mindenkor igazságos és részrehajlatlan voltál, ki mindig és mindenben nemesen gondolkodva, csak a közérdeket tartottad szem előtt.

Nemzetünk jogaiért folytatott küzdelmünkben az elsők közt vettál a vezérek közt. A szomorú időkben született együttérzés hozta össze akkor a pártokat szövetségbe, melyből a volt kormány alakult. Így lehattunk mi a Te bizalmasabból a végrehajtó hatalom képviselői, bár más politikai párthoz tartoztunk. Azért említem ezt fel, hogy most, midőn Te kegyelmes uram a hatalomtól már távoztál és mi is távozzunk, igaz és minden érdekeltégen felül illetékes tanubizonyosságot tegyünk arról, hogy a hatalmat mindig a pártpolitikától eltekintve, afelett állva kezeltél és mi soha egy pillanatig főispáni működésünkben nem éreztük azt, hogy közvetlen főnökünk más politikai párthoz tartozik, mint mi. Tudjuk, hogy ilyen és ehhez hasonló megtámadásokban elég részed volt, de ismétlem mi tehetünk és teszünk arról illetékes tanubizonyosságot, hogy ezen támadásokban sem igazság, sem tárgyilagosság nem volt és nincs.

Az Isten adjon neked kegyelmes urunk erőt és egészséget, hogy nagy tehetségeidet hazánk javára érvényesíthesd. Ha tőlünk bár különböző utakon is fogsz haladni, rólad tudjuk és tudja az egész ország, hogy szemed előtt nem lebeg más és nincs más törekvésed, mint a nemzet alkotmányának, közszabadságainknak sértetlen fentartása és megvédése, a magyar nemzeti állam jogos igényeinek és életbevágó fontos érdekeinek kivívása. Rólad tudjuk és tudja az egész ország, hogy amidőn „megnehezül az idők járása hazánk felett, — és fájdalom a felhők gyülekezését láthatjuk is — Te kegyelmes uram ismét az elsők közt leszel, aki azokért sikra szállsz, habár a történet és a tapasztalat arra tanít minket, hogy nálunk nem elég a nemzet egyes nagy fiainak ereje, hanem az egész nemzetnek erejére van szükségünk nemzeti létünk és boldogulhatóságunkérti küzdelmünkben.

Kérünk arra, tarts meg minket szives jó emlékedben, mi biztosíthatunk arról, hogy mindenkor jól eső érzéssel, meleg rokonszenvvel fogunk visszaemlékezni azon időre, melyet vezetésed alatt a közszolgálatban együtt eltöltöttünk.

Erré gróf Andrassy meghatva és rendkívül meleg hangon köszönte meg e szavakat és az üdvözlést. Kijelentette, hogy büszke volt a kitünő főispáni karra, mely ötlet oly odaadása bizalommal támogatta, mert csak így tudott a közigazgatásnál megállani és a közérdeket szolgálni. Kijelentette, hogy mennyire jól esik neki, hogy éppen az illetékes főispánok bizonyítják azt az igazságot, hogy ő mindig arra törekedett, hogy eljárása és hatalomkezelése minden pártszempontokon kívül és felül álljon. Éppen ezen igazság tudatában, nem törődött a megtámadásokkal. Újlag megköszönte önzetlen és buzgó támogatásukat, biztosította rokonszenvéről, és nagyrabecsüléséről és a megjelentek mindnyájától többszöri köszönettel vett búcsút.

Utána megjelent gróf Hadik volt államtitkár.

kitől szintén szívélyes szavakban búcsúztak el a 48-as és függetlenségi főispánok, megköszönve pártatlan és részrehajlatlan működését.

A költségvetés és az indennitas.

Gróf Khuen-Hédervány Károly miniszterelnök a képviselőház mai ülésén bejelentette az 1910. évi költségvetést és az indennitási javaslatot.

A költségvetés sommázata a következő:

A) Rendes kiadások.

Királyi udvartartás 11,300,000 K. Kabineti iroda 188,981 (+4,565) K. Országgyűlés 4,200,711 (— 1,877) K. Közös ügyi kiadások 90,134,010 (+ 3,373,172) K. Az 1849. évtől az 1867. évig tényleg fennállott központi kormány közeginek nyugdíjai 7,346 (— 906) K. Nyugdíjak 29,999,735 (+ 796,894) K. Állami adósságok 274,975,323 (+ 7,047,400) K. Kamatbiztosítást élvezett és más vasutak átvétele folytán elvállalt adósságok 24,315,683 (— 48) K. Egyes tárcákat terhelő kölcsönök 9,639,035 (+ 317,826) K. Előlegezek a vasúti kamatbiztosítás alapján 4,273,236 (+ 1,663,220) K. Horvát-Szlavonországok belgazdálkodási szükséglete 23,900,000 (+ 900,000) K. Állami számvéveszték 421,685 (+ 3238) K. Közigazgatási bíróság 713,687 (+ 7920) K. Miniszterelnökség 1,659,995 (+ 33,136) K. Ó. cs. és apost. kir. felsége személye körüli minisztérium 173,781 (+ 465) K. Horvát-szlavon-dalmát miniszter és személyzete 513,560 K. Belügyminisztérium 88,638,925 (+ 7,632,438) K. Pénzügyminisztérium 235,148,147 (+ 7,100,580) K. Kereskedelemügyi minisztérium 371,748,740 (+ 32,581,500) K. Földmívelési minisztérium 68,046,845 (+ 4,138,454) K. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium 78,858,183 (+ 66,194,974) K. Igazságügyi minisztérium 50,379,255 (+ 1,983,293) K. Honvédelmi minisztérium 52,474,887 (+ 3,926,164) K. Összesen 1,421,311,750 (+ 77,702,408) korona.

B) Rendkívüli kiadások.**a) Átmeneti kiadások.**

Közösügyi kiadások 11,960,906 (— 2,669,935) K. Nyugdíjak 378,076 (— 6,119) K. Közigazgatási bíróság 1,950 (+ 650) K. Miniszterelnökség 956,400 (— 14,075) K. Ó. cs. és apost. kir. felsége személye körüli minisztérium 30,000 K. Belügyminisztérium 768,031 (+ 150,534) K. Pénzügyminisztérium 5,889,272 (+ 3,775,853) K. Kereskedelemügyi minisztérium 10,295,600 (+ 52,500) K. Földmívelési minisztérium 16,619,883 (+ 987,749) K. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium 3,143,038 (+ 206,709) K. Igazságügyi minisztérium 783,255 (+ 494,255) K. Honvédelmi minisztérium 502,866 (— 705,855) K. Összesen: 31,329,277 (+ 2,272,266) korona.

b) Beruházások.

Allami számvéveszték 300,000 K. Belügyminisztérium 524,050 (+ 361,050) K. Pénzügyminisztérium 3,870,516 (+ 753,373) K. Kereskedelemügyi minisztérium 17,215,000 (+ 505,000) K. Földmívelési minisztérium 11,831,067 (+ 1,729,772) K. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium 7,001,783 (— 1,790,317) K. Igazságügyi minisztérium 1,392,116 (+ 20,000) K. Honvédelmi minisztérium 536,500 (— 128,000) K. Az 1904. évi XIV. törvényzikk, az 1898. évi XXIX. t.-cikk 3. szakasza, az 1908. évi XXXI. és az 1909. évi XV. t.-cikk alapján eszközözendő beruházások 78,488,250 (— 43,367,150) K. Összesen 121,159,282 (— 41,904,272) korona.

A) Rendes bevételek.

Országgyűlés 17,740 (+ 460) K. Nyugdíjak 330,000 K. Állami adósságok 2,709,979 (+ 180,954) K. Az egyes tárcákat terhelő kölcsönök törlesztéséhez nyújtandó hozzájárulások 201,466 K. Belügyminisztérium 16,623,483 (+ 2,853,382) K. Pénzügyminisztérium 944,002,409 (+ 43,287,315) K. Kereskedelemügyi minisztérium 450,096,285 (+ 33,138,540) K. Földmívelési minisztérium 50,782,024 (+ 1,649,823) K. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium 8,032,705 (+ 799,542) K. Igazságügyi minisztérium 2,715,490 (+ 572,780) K. Honvédelmi minisztérium 699,057 (— 57,853) K. Összesen: 1,476,210,638 (+ 82,424,943) korona.

B) Rendkívüli bevételek.

Közösügyi bevételek 2,912,000 (— 2,548,000) K. Nyugdíjak 35,113 (— 3,082) K. Pénzügyminisztérium 9,095 (— 32,914) K. Pénzügyminisztérium 6,851,962 (+ 984,917) K. Kereskedelemügyi minisztérium 102,960 (— 664,000) K. Földmívelési minisztérium 13,168,948 (— 35,110) K. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium 246,000 (— 515,000) K. Igazságügyi minisztérium 47,116 (— 12,000) K. Egyes tárcákat terhelő kölcsönökből eredő bevételek 15,749,283 (+ 1,810,783) K. Az 1904. évi XIV. törvényzikk, az 1908. évi XXIX. t.-cikk 3. szakasza, az 1908. évi XXXI. és az 1909. évi XV. t.-cikk

alapján eszközözendő beruházások költségeire felveendő kölcsön 78,488,250 (— 43,367,150) K. Összesen 117,610,725 (— 44,381,556) korona.

Mérleg:

Összes kiadás 1.593,800.309 (+ 38,070.402) korona.

Összes bevétel 1.593,821.363 (+ 38,043.387) korona.

Fölösleg 21.054 (+ 27.015) korona.

Az indennitási törvényjavaslat abban különbözik a szokásos indennitási javaslatoktól, hogy nem határozott időre szól, hanem „az év első hónapjaira” kimondva azt, hogy hatálya a költségvetési törvény életbeléptetésekor megszűnik.

Felirat az önálló bankért.

A képviselőház által kiküldött bizottság felirati javaslata, amelyet a képviselőház mai ülésében terjesztettek be, a többi között a következőleg szól:

A közös jegybank szabadalma 1910. december 31-én lejár, szükséges tehát, hogy ezen halasztást nem tűrő ügyben félreérthetetlen világossággal tárjuk fel felséged előtt azt az álláspontot, melyet ebben a kérdésben elfoglalni kötelességünknek tartunk.

Az önálló jegybank gazdasági önállósításunknak egyik sarkköve.

Ez a jogunk soha vitás nem volt.

Az 1867. XII. tozikkben a jegybank sem a közös ügyek, sem a közös egyetértéssel ellátandó ügyek között felsorolva nincsen.

Midőn az 1906-ban összehívott országgyűlés a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak Ausztriával való szabályozása tárgyában Budapesten 1907. évi október hó 8-án kötött szerződést törvénybe iktatta, ezen alkalommal a jegybank ügyét későbbi elhatározásnak tartotta fenn. A felséged által kinevezett magyar felelős kormány kijelentette ekkor, hogy a jegybankra nézve a szabadság politikáját biztosította a nemzet számára.

Ennek a ténynek hatása alatt tárgyalta a magyar országgyűlés és ennek képviselőháza az Ausztriával kötött fenti szerződést és iktatta azt törvénybe felségednek szentesítő hozzájárulásával.

Felsőged lelépett kormánya, az 1909. évi április hóban következett kormányválság alkalmával nyilatkozta ki, hogy felséged a fentebb részletesen elősorolt előzmények ellenére a nemzet ezen jogának gyakorlásához hozzájárulását megadni nem hajlandó.

Lehetetlennek tartjuk, hogy a nemzet fejlődési szó által akadályoztassék meg jogának gyakorlásában és tartassék vissza gazdasági előhaladásában.

Az önálló magyar jegybankhoz való jogunk gyakorlására az idő: 1910. december 31-én megnyílik. A megnyílt jog gyakorlásának megtagadása, eredményében egyenlő lenne magának a jognak megtagadásával. Felsőged alkotmányos értelete ilyen nem akarhat és ezért bizton hiszünk, hogy a jog alapján felséged akarata találkoznia fog a nemzet akaratával.

De közgazdasági szempontok sem szegezhetők a nemzet ezen jogának gyakorlása ellen.

Ami pedig a Magyarország és Ausztria között való gazdasági természetű nemzetközi viszonyt illeti, habár a törvény világos intézkedése s ennél fogva a megállapított jog szerint a nem közös ügyekben hasonló tekintetek figyelembe vételére nem vagyunk s nem is érezzük magunkat kötelezve, e tekintetben is csak kedvező eredményeket várunk az önálló magyar jegybank létesítésétől.

Mi a hatalmi állás biztosítását a két állam egyéni erejének fejlesztésében és az így meggyarapodott és megszilárdult erők egyesítésében látjuk. Erősnek kívánjuk látni Magyarországot, erősnek elséged másik államát is s ezzel együtt felségednek trónját.

S mindennek az önálló nemzeti jegybank létesítése, hitelügyünknek önálló berendezése: első elengedhetetlen feltétele.

Az a meggyőződésünk, hogy a két önálló bank létesítése a két állam hadi készütségét is csak előnyösen fogja érinteni. Azt a hivatást, amely ebben a tekintetben esetleg a jegybankra hárulhat, az önálló magyar jegybank bizonyára képes és kész is lesz a maga részéről is teljesíteni s így nincsen semmi ok annak feltevésére, mintha a két külön jegybank e részben együttesen kevesebb biztosítékot nyújtana, mint a ma működő közös jegybank.

Budapest, január 24.

A képviselőház legközelebbi ülése holnap, kedden délelőtt tíz órakor lesz. Napirendi elnöki előterjesztések, a vita folytatása a kormányt kinevező királyi kézirat fölött.

Aehrenthal bukás előtt.

Budapest, január 24.

Egy berlini diplomata hosszabb cikket írt egy bécsi lapban, amelyben megjósolja Aehrenthal közeli bukását. A kancellári allűrökkel dolgozó Aehrenthal már nagyon meggyűlöltek Berlinben és állítólag maga a német császár figyelmeztette Ferencz Ferdinánd trónörökös legutóbbi berlini látogatása alkalmával, hogy Aehrenthal végzetes játékot űz azzal, hogy kicsinyes csipkedéseivel Izvolszkijt és vele Oroszországot a monarchia nyílt ellenségévé teszi. Különösen ártott azonban Aehrenthal tekintélyének a Friedjung-per. A ballplatz-i kancellár ugyanis nagy diplomáciai sikerként akarta feltüntetni ezt a pert s ezért már jó előre beharangozta az összes külügyi hivataloknál. Az eredmény tudvalevőleg botrányos kudarcz lett, és mindenütt jót mulattak Aehrenthal rovására. A legnagyobb megbotrányozást Berlinben azonban az keltette, hogy Aehrenthal meginterviewoltatta magát a „Novoje Vremja“ londoni tudósítójával, ki a leggyűlöltebb ellensége Németországnak és a monarchiának. Szemérettel vetik, hogy ő, aki sohasem kereste Oroszország barátságát, most ilyen módon akarta meghódítani az orosz közvéleményt.

A nagy érdeklődést keltett berlini levélből a következő részleteket közöljük:

A diplomata többek között megállapítja, hogy gróf Aehrenthal külügyminiszter az annexiók kampagne alatt tanúsított magatartásával az összes diplomáciai körök tiszteletét megnyerte s főképp az illetékes berlini körök különös szimpátiáját és szokatlan mértékű bizalmát szerezte meg. Ezt a kedvező helyzetét gróf Aehrenthal nem tudta megtartani. A polémia, amelyeket sejtője útján Izvolszkij ellen folytatott, Berlinben föltöbbé kínos hatást s egyre növekvő aggodalmat keltettek. Nem szólvá arról, hogy ez az elkeseredett személyes üldözése a diplomáciaiilag legyőzött ellenfélnek emberileg visszatartóan hatott, még politikai hiba is volt. Berlinben bíztak abban, hogy gróf Aehrenthal az annexiók kampagne befejezése után valóra fogja váltani ezt a sokszor hirdetett törekvését, hogy Oroszországgal barátságos viszonyban akar élni. Az annexiók kampagne alatt Ausztria-Magyarország törekvéseinek támogatása miatt tudvalevőleg Németország is erősen szembahelyezkedett orosz szomszédjával s nem sok hiányzott ahhoz, hogy a diplomáciai harcoknak katonai téren is folytatásuk legyen. A német diplomácia azonban keresztül tudta vinni, hogy ez annexió befejezése után ismét jó viszonyba került Oroszországgal. A német diplomácia e magatartásával meg lehetőséget és ellentétben állott az Aehrenthal gróffal. Az ő Izvolszkij ellen folytatott polémiai arra irányultak, hogy Oroszország sebeit újra, meg újra feltépje.

Amikor Ferencz Ferdinánd trónörökös a múlt év novemberében a berlini udvarnál időzött, az Aehrenthal-Izvolszkij-ügy is a tanácskozások egyik tárgya volt a német császár s a vele benső barátságban levő trónörökösök között, melynek során egy új idea merült föl, hogy Ausztria-Magyarországnak a két államférfi vetélkedése következtében Oroszországgal tarthatatlanná vált helyzete véget érjen. Arra gondoltak és gondolnak még ma is, hogy mind a két államférfit egyidejűleg és lehetőleg minél hamarabb lemondásra bírják és ezáltal a két állam egymás között való viszonyából a személyes természetű mérges elemet kiküszöböljék. Ez a terv nem maradt a fejedelmi személyiségek titka, hanem a diplomáciai körökben is élénk megbeszélés tárgya volt, sőt kétségtelenül maga Aehrenthal gróf is tudomást szerzett róla. Aehrenthal gróf különben a maga csodálatos elvakultságában még hozzá is járult ahhoz, hogy ez a terv utóbb megerősödjék. A Friedjung-per fejleményeit Európa minden külügyi hivatalában s a diplomáciaiához közel álló arisztokrata körökben nagy kíváncsisággal lesték. Maga Aehrenthal gróf irányította rá a közfigyelmet. Valahányszor aggodalmak merültek föl az annexió körül tanúsított magatartásának helyes vol-

tát illetően. Aehrenthal gróf a kételkedőket az e körben várható rendkívüli leleplezésekre való utalással nyugtatta meg, amelyek végeredményükben az ő politikájának is diadalát voltak hivatva jelenteni. Ez előzetes jóvondolás után el lehet képzelni, hogy a Friedjung-per eredményével járó blamage egyenesen megdöbbentően hatott. Egyszerre csak Lire kelt, hogy Aehrenthal grófnak, alig, hogy a mozgalomnak nyomára jött, máris sikerült bizonyítékokat szereznie, amelyekkel a nagyszerb mozgalomnak egy csapásra véget fog vetni. Németország titkos irigységgel nézegetett át a monarchiába s annál nagyobb volt a csalódás, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy a szóbanforgó bizonyítékok még a felületes vizsgálatot sem állják ki. A hangulat Németországban erre gyökeresen megváltozott.

Mindennek tetejébe aztán Aehrenthal elkövette azt a hibát, hogy meginterviewoltatta magát Wesszeliczki Bozidarovic orosz újságíróval, a „Novoje Vremja“ londoni levelezőjével. Szorongatott helyzetéből valami kivezető utat keresett és ezt úgy vélte megtalálni, hogy miután hónapokon át elmulasztotta az Oroszországgal való jó viszonyt helyreállítani, fogadta Wesszeliczkit, a monarchia esküdt ellenségét s fölhatalmazta arra, hogy a vele folytatott interview-t az Ausztria, Magyarország és Németország iránt egyaránt legellenségesebb indulatu orosz lapban, a „Novoje Vremja“-ban közzétegye. Ezzel a meggondolatlan lépésével orosz ellenfelének csak könnyű győzelmet szerzett, önmagának pedig verset ásott.

Berlinben állítólag sajnálnák, ha a bukás épp oly gyorsan következne be, mint amely rohamos volt az emelkedése. De hát végül is oly hatalmas államok, mint aminő Ausztria-Magyarország és Németország, nemzetközi politikájuknak függetlennek kell lenni és ha másképp nem lehet, függetlenné kell tenni egyes személyek hibáitól és gyöngeségeitől.

E közlemény hatása alatt Belgrádból a következő táviratot kaptuk: Oroszország és Ausztria-Magyarország között a jóviszony helyreállítása céljából gróf Aehrenthal és Izvolszkij lemondása után az első lépést Ferencz József király fogja megtenni. Oroszország akképpen fog elégtételt kapni, hogy az osztrák-magyar monarchia széleskörű autonómiával fogja fölruházni Bosznia-Hercegovinát, a cattarói öblöt pedig Montenegro-nak fogja átengedni.

KÜLFÖLD.

A melillai csapatok visszatérése. A melillai csapatok ma vonultak be Madridba. A város ebtől az alkalomból pompásan fel volt díszítve. Óriási embertömeg lepte el az utcákat. Tovar tábornok vezetésével a csapatok 11 órakor érkeztek meg. A tömeg viharos lelkesedéssel üdvözölte őket. A csapatoknak a királyi palotáig való menetelése valóságos diadalmenet volt. A katonákat és lovakat virágokkal árasztották el. Tovar tábornoknak sok koszorút nyújtottak át. A király, a királyné és a trónörökös a csapatokat a királyi palota erkélyén várták, és zászlókat lengettek, ami nagy lelkesedést keltett a közönségben. A csapatok elvonulása a királyi pár előtt két óráig tartott. Alfonz király tegnap fogadta a szenátus és a kamara elnökségeit. Válaszbeszédében a király kijelentette, hogy a hadsereg vitésége, amely a civilizációnak és a szabad világválságnak új területet nyitott meg, büszkeséggel tölti el. Ezután fogadtatás volt, amelyen a marokkói követek is megjelentek.

Az angol választások. Az alsóház 670 tagja közül eddig 503 van megválasztva. Ezekből 186 liberális, 32 munkáspárti és 218 konzervatív. A liberálisok tehát a munkáspártiakkal együtt éppen annyian vannak, mint a konzervatívok és mellettük áll 67 ir nacionalista, kiknek a magatartása az új parlamentben még bizonytalan. A még betöltendő 167 mandátumból eddig a liberálisoké és munkáspártiaké volt 115, a konzervatívoké 16, a nacionalistáké 36. A kérdés tehát az hogy mennyit tudtak ebből a konzervatívok elhódítani?

A mai választásokról a következő tudósítást kaptuk:

A délután egy óráig érkezett jelentések szerint újabb kilencz liberális képviselőt választottak meg.

Délután négy óráig 219 unionista, 200 liberális, 33 munkáspárti és 38 nacionalista megválasztásáról érkezett hír. A viszony tehát eddig változatlan.

Ejjel féltizenegy óráig érkezett jelentések szerint 220 unionista, 200 liberális, 34 munkáspárti és 69 nacionalista képviselőt választottak. Az unionisták 102, a liberálisok 13, a munkáspártiak 1 mandátumot nyerne.

A francia kulturharez. Msgr Foucault, Saint Die püspöke egyházmegyéje papságához pasztorlevelet intézett, amelyben azt mondja, hogy a miniszterelnök legutóbbi kamarai beszéde remélhető engedni, hogy az epizkopátus által megtiltott tankönyvek ügyében nem lesz szükséges szigorú intézkedéseket tenni. A miniszterelnök megígérte, hogy az iskola semlegességéről szóló törvény épségben fog maradni. Ebben a nyilatkozatban bizva, a püspök felszólítja a keresztény családokat, tegyék meg az utolsó lépéseket is, hogy gyermekeiket ne kényszerítsék a püspök által megtiltott tankönyvek használatára.

Az új török kormány programja. A török kamara mai ülésén Haki nagyvezér felolvasta a kormányprogramot, amely élénk tetszést keltett. A nagyvezér első sorban kifejezte a kormány sajnálatát a parlamenti épület égésén és azután a kabinet belpolitikáját fejtegette. A külpolitikára áttérve, a nagyvezér kifejtette, hogy Törökország külpolitikája az összes hatalmakkal való őszinte barátságon, továbbá a szomszéd államokkal való barátságos és bizalomtól áthatott viszonyon alapul. A kabinet folytatni fogja elődjének politikáját, amennyiben az általános szerződési kötelezettségeket fentartja, senki sem szemben nem követ illegális vagy agresszív tendenciákat, ellenben a haza jogait Törökország becsületének és prestigejének megfelelően megvédi. Törökország az aktuális és a jövőben felmerülő kérdéseket ezen az alapon fogja megoldani és arra fog törekedni, hogy a hatalmak koncertjében fontos tényezője legyen a békének. Minél inkább tartja figyelembe a törvényhozás és a végrehajtó hatalom az alkotmányt és minél inkább tartózkodik az alkotmányt a ütköző cselekvésektől, annál nagyobb mértékben fog működésük rokonszenvvel találkozni. Így sikert fogunk aratni Törökország jogainak védelmében és annál könnyebben fogunk felszabadulni az elavult kapitulációk alól, amelyek a haladást akadályozzák. Legfontosabb célunk lesz ezen a helyes úton megmaradni és igyekezni, hogy a múlt világbé barátságos támogatást megnyerjük. A kamara aztán 187 szavazattal 34 ellen bizalmat szavazott a kormánynak.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata,

		jan. 24.	jan. 23.	jan. 22.
Buza	helyben	---	131	130
	májusra	119 ³ / ₄	118 ⁷ / ₈	118 ¹ / ₂
	júliusra	108 ³ / ₄	109 ¹ / ₂	109 ³ / ₄
Tengeri	májusra	76 ¹ / ₄	77 ¹ / ₂	77 ¹ / ₂
	júliusra	76	77 ¹ / ₄	77 ¹ / ₄
Chicago...				
Buza	januárra	111	112 ¹ / ₂	112
	májusra	109 ¹ / ₄	111 ³ / ₈	110 ³ / ₄
Tengeri	januárra	63 ¹ / ₄	64 ³ / ₈	65

Newyork, január 24. Gyapot Newyorkban, helyben 14.35 (14.70). Gyapot februárra 14.10 (14.45). Gyapot áprilisra 14.15 (14.55). Gyapot New-Orleansban, helyben 15.— (15.—). Petroleum Stand white Newyorkban 7.90 (7.90). Petroleum Stand white Philadelphában 7.90 (7.90). Petroleum Refined in Cases 10.30 (10.30). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.40 (1.40). Zsir Western steam 12.3 0(12.75). Zsir Rohe és Brothers 13.15 (13.25).

Chicago, január 24. Zsir januárra 11.85 (12.15). Szalonna short clear 12.18 (12.18). Sertéshus januárra 20.— (20.90).

uj napra vágyók. A pompára szomjasak. A nagypénzüek. Az örökké mosolygók. A sohse éhezők. Mind, mind, akiké az élet és akik meglopták minden szépségét és akik kiszivták mind a gyönyörűségeket. És akik miatt nem jut nekünk, a milliónknak, a rongyosoknak semmi. Most mennek Délre. Új Karneválra Pierrot-eknek és Pierrette-eknek...

A keserű bohócok pedig itt maradnak a szürkeségben és játszószék tovább a maguk kis komédiáját, az étellel, az emberekkel, a munkával és amir nyüvi, nyuzza testüket az északi köd, szomjas lélekkel vágyakoznak a nap után, amely nem lehet az övék és amelyet csak messziről imádkozhatnak. A nap bolondjai — sokan vannak, számtalan a számuk, szomorú fölük a világ és belőlük árad ki a földre minden keserűség. A nap bolondjai ilyenkor télen: mind a dolgozók, a nyugalmat sohsem élvezők, akiknek az élet hidegsége ronggyá tiporja az energiájukat és akik a nirvánába vágyódnak most, mert a napot nem tudják elérni. Most Délre vonulnak a föld urai, akiknek itt is nyitva van minden szépség-pohár — és most imádkoznak legforróbban a Dél melege után azok, akiknek fogytán van már az életakarásuk. Egy kis napot, egy kis pihenést, egy kis melegséget tél köde helyett... Hiszen szükségük van rá, borzasztó szükségük. Hiszen ők a dolgozók, a Munka-Atlasz minden terbe az ő vállukon emelkedik föl, a világ-energia az ő akarásukból tevődik össze. Nekik kell most egy sugár a nizzai jókedvből, egy kévécske a cataniai napból, egy villanás az afrikai fényözönből. Nekünk, dolgozó páriáknak, megrugdaltaknak, letiportaknak kell ez a semmi. Megáll a világ gépezete, ha eler nyed az izom a proletárok karjában, összeesik a munka-kolosszus, ha nem tudjuk tovább föntartani. Mi vagyunk a világ, és most tél van és most fáradtak vagyunk és most szükségünk van nevetésre, jókedvre, déli napfényre és puha asszonykézre és új energiára és meleg muzsikára. És amit elvettek tőlünk a mi munkánk élvezői, abból most akarunk egy csöppet, egy csipetnyit, egy csillogást, egy csókot... Most, csak most adjatok egy darabot Délből... Szomjas vágygval vágyakozunk utána...

És viszi a vonat az ezeket lefelé. A jóllakottakat. A hatalmasokat...

Nizzában már készülődnek a Karneválra és Catanianban oszdaszines az ég és a Nilus homokja izzik a fénytel és Afrika földjén és energiák végtelen tömege kel ki... Kaczagva húzódnak Délre az ezrek. És a milliók zokogva, jajgatva imádkoznak a Naphoz fényért, erőért, pihenésért, hitért, asszonykaczagásért. És belevész a sírásuk a hangfojtó, tönpa ködbe.

NAPIREND. Naptár: kedd, január 25. — Róm. kath. és prot.: Pál fordulása. — Görög-ország: jan. 12. Tacian vt. — Zsidó: Sab. 15. Fak ünnepe. — A nap kel reggel 7 óra 37 perczkor, nyugszik este 4 óra 47 perczkor. — A hold kel délután 4 óra 38 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 57 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A Petőfi Ház (erekllymuzeum) Bajza-utca 21. szfm. Nyitva naponta, vasár- és ünnepnapokon is. 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Mienk kiállítása a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-től fél 5-ig. Belépődíj 1 korona. — A lengyel művészek kiállítása a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Művészház kiállítása. Nyitva 10—1-ig. Belépődíj 1 korona. (Váci-utca 9.) — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér.) Nyitva egész nap.
Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Muzeum régiség-tára 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képesarnok 10-től fél 2-ig. — A Széchényi Muzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum 9—1 és 3—5-ig. — A Ráth György Muzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Muzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9—4-ig. — Az Akadémia Könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum könyvtára 9—2-ig és 6—8-ig.

— A trónörökös kinevezése. A király Ferencz Ferdinánd-főherceget a művészeti és történelmi emlékek központi bizottságának védnökévé nevezte

— Mária Valéria és Ferencz Szalvátor Budapest. Mária Valéria hercegné és Ferencz Szalvátor királyi herceg vasárnap délből Triesztből Budapestre érkezett, hogy részt vegyenek a budai várban ma estére rendezett udvari tánczestén. Fogadásukra megjelentek Brám Miksa lovag vezérigazgató, Franschitz Adolf igazgató-helyettes, Schlosser Ferdinánd főfelügyelő, Biellitiz Gyula állomásfőnök és Koller János forgalmi főnök. A fenségek a déli vasutól egyenesen a Mátyás-templomba hajtottak, ahol a szentmisét végighallgatták, azután visszavonultak a királyi palotába.

— Megoperálták a svéd királynét. Berlinből jelentik, hogy a svéd királyné tegnap orrműtétnek vetette magát alá. A királyné állapotja kielégítő. A császár és a császárné többször tudakozódott állapotáról.

— A német császár Weimarban. Weimarból jelentik, hogy a nagyherceg felesége tegnap vonult be a városba és erre az alkalomra Vilmos császár is oda érkezett. Este a palotában lakoma volt, amelyen a császár és a nagyherceg szívélyes felköszöntőket váltottak. Lakoma után diszelszólás volt a színházban. Este tizenegy órakor Vilmos császár visszautazott Berlinbe.

— A szerb trónörökös Szófiában. Belgrádból jelentik, hogy Sándor trónörökös tegnap éjjel 11 órakor külön vonaton Ferdinánd király meghívására Szófiába utazott, ahol szerda estig marad. E látogatás magánjellegű. A trónörökös Jankovics, a király titkára, továbbá a király két szárnysegéde kíséri. A „Dnevni List“ jelenti, hogy február közepén Boris bolgár trónörökös a szerb trónörökös szófiai látogatásának viszonzásaké Eudoria hercegnő kíséretében Belgrádba érkezik.

— A turini évforduló. A turini évfordulót Czepléd város közönsége lelkes hangulatban ülte meg ma délelőtt. Kossuth képviselőjében Irsai József jelent meg. Megnyitó ének után Tanács József lelkész mondott emlékbeszédet, majd Irsai tolmácsolta Kossuth üdvözlését és szeretetét. Kossuth Ferencz a következő táviratot küldte Czeplédre:

Szível-lélekkel a százas bizottság még elő tagjaival vagyok és szellemileg visszatérek velük Baraconba.

A bizottság 65 taggal 100-ra egészítette magát; az új tagok részben a küldöttségben résztvettek lezármaszottai, részben politikai és társadalmi működésükkel szereztek maguknak érdemeket. Délből kétszáz terítékű banket volt a népkörben, a honnan üdvözlő táviratot küldtek Kossuth Ferencznek.

— Az új magyar kölcsön elhelyezése. A pénzcsoport, amely Parisban megkötötte a magyar kölcsönt, annak első részletét a londoni piacon akarja elhelyezni.

— Botrányos felolvasás Eperjesen. Eperjesen Friedrich István, irói néven Göröcsön Dénes a kath. körben felolvasást tartott, amelyen élesen kikelt a zsidóság ellen. A felolvasáson jelen volt Zaborovszky Béla prépost-plébános helyeselte a Göröcsön Dénes által elmondottakat. Ugy Friedrich István, mint Zaborovszky Béla eljárása a városban feltűnést keltett és mozgalom indult meg, hogy rendkívüli közgyűlés hívassék egybe. A közgyűlésen kérdőre akarják vonni a rendőrkapitányt, amiért túrta a gyalázó kifejezéseket, továbbá interpellációt fognak intézni a polgármesterhez amiatt, amiért helyeselte a városi közgyűlés, mint kegyur által választott Zaborovszky Béla prépost-plébános, hogy Göröcsön a felekezeti békét a város lakossága között megzavarja.

— A török parlament felgyújtói. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy több embert letartóztattak, akiknek elfogatása a Tsziragan-palota égésével függ össze. A nép még mindig tárgyalja a tüzvést és különös jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a palota helyiségei közül egyedül Murad szultán szobája és a könyvtárszoba maradt érintetlenül. Még a képviselők közül is, különösen a papok, azt állítják, hogy ez az ott eltemetett szent dervisek szellemének köszönhető.

— Györgye, a legyőzhetetlen. A szerb miniszterek egyenként és összevéve, Petár királyal együtt nem bírnak az igazga, veszedő, semmiesetre sem normális elméjű Györgyével. Belgrádból jelentik: Hír szerint a kormány György hercegnek megengedte, hogy fölépüléséig Belgrádban maradjon. A „Stampa“ rámutat arra a körülményre, hogy György herceg legutóbbi afférje alkalmával a kormány csak Alimbics városi prefektus följelentésére cselekedett, anélkül, hogy a herceget meghallgatta volna. Különösen Milovanovics külügy-miniszter támogatta Alimbics följelentését. A miniszter e viselkedésének oka az, hogy gyanakszik, hogy a herceg komitácikat szervez ellenségei ellen. Így a miniszter egy állítólagos komitácistól fenyegető levelet kapott, amiért a komitácik ellen irányuló összes intézkedéseket helyesli és a kérdés elintézéséig Belgrádon kívül szándékozik tartózkodni. A valóságban azonban a komitációs-kérdés ilyen esetelése tulzott. A „Pravda“ azt állítja, hogy a minisztereket rendőrtisztviselők őrzik a komitácik támadásai ellen. — A „Pravda“ további értesülése szerint, Péter király és György herceg közt nagyon izgalmas jelenet folyt le. Amikor a király közölte fiával, hogy a minisztertanács határozata megmáshatatlant, György herceg izgatottan kiáltotta:

— Nem fogom Belgrádot egyedül elhagyni. Ha én megyek, akkor mindnyájan velem jöttök. Együtt jöttünk, és együtt fogunk elmenni! Belgrádból jelenti tudósítónk éjjel: György herceg jobbkeze megmerevedett attól a mély vágástól, amelyet egy éles üvegeseréppel ejtett csuklóján. Az orvos azt mondja, hogy beteken át kell masszírozni és villanyozni a herceg jobbkezeit, míg visszanyeri mozgékony-ságát. György herceg már csütörtökön elhatározta, hogy Milanovacba utazik, de ennek fejében megígérték neki, hogy Alimbics rendőrfőnököt elmozdítják állásától.

Sándor szerb trónörökös ma délután 4 órakor Szófiába érkezett. A pályaúdváron, ahol díszszázad foglalt állást, Ferdinánd király fogadta, aki megölelte az érkező trónörökösöt. A polgármester üdvözölte György herceget és kenyeret, valamint söt nyújtott át neki. Ferdinánd király Sándor trónörökös és a kíséret ezután a királyi palotába mentek. Utközben a lakosság lelkes ovációkban részesítette őket. A város zászlódszót öltött. A trónörökös fogadására kirendelt tisztek Caribrodig elébe utaztak, ahol a trónörökös a reá várakozó udvari vonatra szállt. A sajtó barátságos cikkekben fogadja a látogatást, amely bár nem hivatalos jellegű, mégis hozzá fog járulni ahhoz, hogy a Szerbia és Bulgária közti jó viszony erősödjék. Este a trónörökös tiszteletére udvari ebéd lesz. Holnap bál, szerdán pedig diszelszólás a színházban. A szerb trónörökös szerdán éjjel utazik vissza Belgrádba.

— Pozsony város kötvényei Pozsony város mai rendkívüli közgyűlése örömmel vette tudomásul Wekerle volt pénzügyminiszternek a községi kötvények kibocsátásáról szóló rendeletét. A közgyűlés elhatározta, hogy Wekerle Sándor dr.-nak feliratban mond köszönetet és egyben őszinte sajnálatának ad kifejezést távozása felett.

— Köztelek-estély. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett előadási ciklus alkalmából a Royal-teremben lakomára gyűltek egybe vagy százan a mezőgazdasági és szociál-politikai írók, kik a „Köztelek“ körül csoportosultnak. A lakomán részt vett gróf Károlyi Mihály, az O. M. G. E. elnöke is, akit Földes János köszöntött fel, kiemelve az elnöknek a sajtóban kifejtett szociálpolitikai munkásságát. Gróf Károlyi Mihály válaszában nagy elismeréssel szól a lelkes irodalmi munkásságról, amelyet a mezőgazdasági szakfériak a gyakorlati érzéssel párosult tudományos készségükkel fejtenek ki. Csak a szemleli terméknek van örök élete, élteti az emberiségnek és a hazának ezeket a fáradhatlan munkáit. A nagy eljénzés elcsillapulta után Kodolányi Antal rámutat arra a folytonos vergődésre, melyben az országos politika az Ausztriával való viszonyaink miatt állandóan benne van s azt hiszi, hogy a sötét fellegekből mihamarabb kibontakoznak az országos választások. Nagy tetszés mellett szólott ezután Meskó Pál, majd Buday Barna, továbbá Hreblay Emil, Szilassy Zoltán, Jeszenszky Pál, Sporzon Pál és még többen.

Kedd, január 25.

— **Ifjusági gyűlés a Saskörben.** Az egyetemi ifjak ma este hét órakor gyűlést tartottak a Saskörben, amelyen kétszáz egyetemi polgár s a képviselők közül Nagy György vett részt. A gyűlés megnyitása után három egyetemi ifju beszélt. Mindhárman rámutattak arra, hogy milyen káros az országára, hogy a két függetlenségi párt nem működik együtt. A két pártnak egyesülnie kellene. Beszédjüket itt-ott a szocialista egyetemi polgárok ilyen közbeszólásokkal zavarták meg:

— Abczug Apponyi!

— Abczug Kossuth!

A harmadik szónok határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint felszólítják a Kossuth- és Justh-pártot, hogy egyesüljenek és valósítsák meg a függetlenségi programot. Ezután egy egyetemi polgár azt javasolta, hogy mivel a két párt közül az egyik kisebb, a másik nagyobb, a kisebb tegye meg a Canossa-utat, vagyis Kossuth Ferencz menjen Justh Gyulához. A további felszólalások során egy Pogány nevű volt egyetemi polgár mondott beszédet. Elmondotta, hogy régi egyetemi polgár, akinek régebben mint vezérnek alkalmat volt a nemzet vezérére kiismernie. Kiábrándult a nemzet vezéréből s ezért azt tanácsolja, hogy az egyetemi ifjak ne politizáljon, ne törődjék azzal, hogy két párt mit csinál. Ezután Nagy György emelkedett szólásra és lelkes beszédben buzdította az egyetemi ifjakat hazafias cselekedetre. Közben ilyen kijelentést tett:

— Magyarország már akkor független nemzet volt, amikor a Habsburgok ősei kecskét legeltettek... Ezután felszólalt egy egyetemi ifju, aki azt követelte, hogy a határozati javaslatba vegyék be, hogy az ifjuság nemcsak az önálló bankot, hanem az általános választói jogot is követeli. A gyűlés nem fogadta el ezt a kiegészítő javaslatot, hanem az eredeti határozati javaslatot tette magáévá. A gyűlés után az ifjak esendően elvonultak és csoportokban a Royal-klub elé vonultak. A Royal-klubban egy küldöttség adta át Justhnak a határozatot. Ezalatt az ifjak az utcán várakoztak, elvették Justh és pártját. Ugyanekkor ért véget a szocialistáknak az Intim-színházban tartott összejövetele, ahonnan a szocialisták a köruton vonultak végig. A két csoport találkozott, de az összejövetelt a rendőrség megakadályozta s a tömeg esendően szétoszlott.

— **Rampolla testvérücsöge váltóhamisító.** Vatikáni körökben, de a római előkelő világ körében is nagy feltűnést keltett egy bűneset, melynek elkövetője Rampolla bíbornok unokaöccse volt. A fiatal ember nagybátyja nevére negyvenkétezer frank értékű váltót hamisított. Feljelentést eddig nem tettek ellene.

— **A bécsi kémkedési affér.** Bécsből a kémkedési afférról még a következőket táviratozzák: Egy év előtt katonai ügynökség létesült Bécsben, amely Marcsenka orosz katonai attasénak több katonai okmányt árult el, köztük egy állítólagos oklevelet, amely a Románia és Ausztria-Magyarország között kötött titkos katonai egyezményt tartalmazta. Ezt a konvenziót Averescu román hadügyminiszternek bécsi látogatása idején kellett volna megmutatni. Volt aztán az elárult okmányok között egy másik egyezmény, amely állítólag Bulgária és Ausztria-Magyarország között az annexió alkalmából jött létre. Ezek az okmányok hamisítványok voltak, amelyeket maga a katonai ügynökség gyártott. De egyes fegyverrészletek szerkesztésénél lúkt és terveit is szállította a katonai ügynökség és orosz katonai attasénak. A rendőrség pontosan értesülve volt minderről és szemmel tartotta a katonai ügynökség embereit. A közvetítést Kretschmeyer Alfréd tüzérségi szertartó felügyelő tiszt közvetítette az attaséval. E hónap 15-én történt, hogy a rendőrség tetten érte Kretschmeyert, mikor Marcsenka ezredessel együtt volt. Mind a kettőjüket letartóztatták és az orosz katonai attasé sietett magát igazolni. A rendőrségtisztviselő azt hitte, hogy Marcsenka ezredes exterritorialis jogokat élvez és szabadonbocsátotta, nem tudván, hogy ez a kiváltság megszűnik, ha az illetőt in flagranti érik. Ennek köszönhető az orosz katonai attasé, hogy nem fogták el.

— **Az üstökösjárás.** Mindenfelől érkezik hír arról, hogy az égen átvonuló üstökös egyre több helyen volt látható. Baján a város nyugati égboltja alsó peremén 5 óra 45 perctől 6 óra 10 percig üstökös tünt fel, éles vakító fényvel. A szép tümenyét óriási közönség nézte. Az üstökös azután egyszerre hirtelen elhalványult. — Nyitran este 6 órakor mintegy negyedóraig a nyugati égbolton látható volt az üstökös fölfelé hajló csóvával. — Székesfehérváron este 6 óra tájban az égbolt nyugati részén mintegy tíz percig egy üstökös-csillag tünt fel hosszú, fényes farkkal, mely azután csakhamar eltűnt. — Zombolyán ma este 5 óra 10 perckor az égbolt nyugati részén, az esthajnali csillagtól jobbra, a láthatárra merőlegesen haladó hosszú farku üstökös tünt fel, mely egész 6 óra 20 percig teljesen tisztán volt látható. — Gyenesdiáson a nyugati égbolton, a Vénuszról északra üstökös látszik, melynek uszálya függőlegesen felfelé nyulik. Az üstökös nem nagyon fényes, de szépen látszik. Felső vége széles. A fénye egyre nő. — Kecskeméten öt és hat óra között a város feletti égbolton fölfelé álló legyezős üstökös volt látható. Az idő derült, hideg. — Volkermarktban is tegnap naplemente után látták az új üstökös, amelynek hosszú, keskeny, mintegy 15 fénynyalábból álló uszálya volt. Trieszben tegnap este az alkonyat beállta után az égbolton nyugat felé szabad szemmel körülbelül egy óra hosszáig üstökös volt látható hosszú, fénylő, fölfelé nyuló uszályval. Azután eltűnt a szemhatárról. — Prágából táviratozzák: Az új üstökös tegnap este fél 6—6 óra között Új-Bydsov irányában látták. Szabad szemmel egészen jól volt látható. Uszálya a magasba volt irányítva és igen hosszú volt, állítólag több, mint a hold átmérőjének tízszerese. Az üstökös magja intenzív fényt árasztott. Az uszály fényét a holdvilág kissé tompította.

— **Tűz egy hajón.** Az osztrák Lloyd igazgatósága a Peninsular and Oriental Co. gőzhajóársaság tulajdonában levő Morca gőzöstől távirati jelentést kapott, hogy a Morca tegnap 10 fok 30 percz északi szélesség és 59 fok 42 percz keleti hosszúság mellett a Szilézia nevű Lloydgőzessel találkozott, amelynek fedélzete égett. A Szilézia kapitánya azonban nem kért segítséget, mert a tüzet a hajólegénység is eloltotta. A Sziléziának holnapután Adenbe kell érkeznie.

— **A husbojkott Amerikában.** Egyre nagyobb arányokat ölt Amerika területén a husbojkott, melyet — mint közöltük — a munkásegyletek a huszszorások ellen való harcban indítottak meg. Bostonban nagy népgyűlést tartottak, amelynek célja az volt, hogy a mozgalomnak híveket toborozzanak. Kísérletet tesznek az iránt is, hogy a bojkott ügyének Newyork lakosságát megnyerjék. A bojkottot elősegítik az orvosok is, akik egészségi szempontból ajánlják a husevéstől való tartózkodást. Egy évvel ezelőtt még olcsóbb volt Amerikában a marha, sertés- és borjúhús, mint Németországban, ma pedig az amerikai árak 40 százalékkal drágábbak. Ehez járul, hogy Északamerikában a hústáplálék sokkal nagyobb jelentőségű, mint Európában. Az éghajlati viszonyok, az életmód, a megfeszített munka és különösen a nehéz munkának aránylag rövid időre való szorítása okozták, hogy a kismember is, de különösen a munkás, naponta háromszor eszik húst. A hustrósz áremelései tehát nagyon érzékenyen érintik az egész lakosságot. És az áremelés éppen nem jogosult. Egyedül és kizárólag a mindenható hustrósz nyereségvágyának tulajdonítható, amely az egész állattenyésztést, az élő és levágott állatok szállítását és a vágóhidakat mind a kezében tartja. Legjobbain bizonyítja az áremelések jogosulatlanságát az, hogy a hustrósz a tengerentúli ártitelben a húst ötven százalékkal olcsóbban adja, mint Amerikában. Ha az amerikai husbojkottot következetesen végrehajlják, nagyon valószínű, hogy a hustrósz hatalmát véglegesen megtöri.

— **Tűz.** A Gyár-utca 20. sz. házában ma délután hat órakor tűz pusztított. A tüzet a VI. kerületi tűzoltóság lokalizálta. A kár meghaladja az ezer koronát. A tűz keletkezésének okát még nem sikerült megállapítani.

— **Páris viz alatt.** Egyre növekedik az árvízveszély Franciaországban. A Marne vize növekedik. A part lakókat fölzólitották, hogy lakásukat hagyják el. Éjjel tizenegy órakor a víz benyomult a Quai d'Orsayn lévő állomásba és a pályatest fölött tizenöt centiméterre emelkedett. Egy órával később már attól féltek, hogy a víz az állomási épület ablakain fog behatolni. A veszedelem miatt minden butort az állomási épület felső emeleteire vitték. A Szajna folytonosan emelkedik. A prefektus megállapította, hogy Charenton és Ivry között az összeköttetés lehetetlenné vált. A helyzet igen komoly. — Párisban egyre nagyobb a veszedelem és növeli a bajt, hogy talán már holnap nem lesz ivóvíz, mert a vízvezetési telep gépei és szivattyúi talán már egy nap mulva víz alatt lesznek és megtagadják a szolgáltatást. A rezervoároknak kevés a víz, egy napra sem elegendő Páris lakosságának, a Szajna vize pedig ilatlatlan. — Párisból jelentik éjjel: Megint zuhog, az eső és a veszedelem növekszik. Ugyanilyen hírek jönnek a vidékről is. A Garonon kívül minden folyó kiáradt. A Szajna ma negyven centiméterrel emelkedett. A hőmpölygő ár fatörzseket, butorokat, házgerendákat sodor magával. A múlt éjjel a városban az árviztől bedőlt egy épülő ház gerendázata. Az Orleans-vasut a város belsejében víz alatt áll. A forgalom egészen megakadt. — A Bourbon-palota, melynek pinézéje víz alatt áll, ma teljes sötétségben maradt. A kamara karzatait később lámpákkal világították meg, bent pedig gázlámpákat gyújtottak. — Lapzártá előtt jelentik Párisból: A Szajna folytonosan árad. Az Orleans-vasut alagútját az árvíz elöntötte. A szomszédos körutak és utcák szintén el vannak árasztva. A Metropolitan-földalatti vasuton, valamint a közúti vasut számos vonalán a külvárosokban is be kellett szüntetni a forgalmat. Vidéken Rohen-közelében tíz ház összemolott.

— **Junga Sebő Budapesten.** Junga Sebestyén honvédszázadosát a székesfehérvári honvédkerületi fogházból ismét Budapestre szállították a honvédelmi helyőrségi kórházba.

— **Automobil-szerencsétlenség.** Az országuton Drezda város közelében Jasmatzki gyáros automobilja, amelyen harmadmagával ült, szerencsétlenül járt. Az automobil egy fába ütközött, a sofőr nyakát szegte és menten szörnyet halt, a három utas sebesülései is halálosak.

— **Nagy vasuti katasztrófa.** A nagy vasuti katasztrófáról Newyorkból újabb a következőket jelentik: Kétszáznál több utassal indult el a vonat Sutbury állomásról. Alig félóra mulva a spanyol folyó hídján történt a szerencsétlenség. Hatvanöt kilométeres gyorsasággal száguldott a vonat, mikor az étkezőkocsi kisiklott és kidőntötte a hid tartályát. Az étkező kocsi egy I. osztályú kocsival együtt lezuhant a hidról a befagyott folyóba. A jég betörött és az I. osztályú kocsi mentén elmerült. Az étkezőkocsiban levő utasok látták a halálos veszedelmet és mint az örültek rohantak az ajtókhöz. Többen az ablakon át ugrottak ki egyenesen a folyóba, amelynek jége a nagy súly alatt beszakadt. Az étkezőkocsi hátsó része még kimaradt a vízből és közben a kocsi belseje kigyulladt. A hidon lévő vagonok utasai látták az étkezőkocsiban az összevissza futkosó embereket, amint ruhájuk már égett. Egy pincézé az étkezőkocsi tetejére mászott ki és hősiessen segítette menteni. Egymásután húzta föl ruhájuknál fogva az ablakon át az utasokat s ezeknek sikerült is kimászniuk a hidra. Sudburyből nemsokára mentővonat érkezett. A hidról köteleken bocsátkoztak le az elsüllyedt I. osztályú kocsihoz s onnan húzták ki a huszonhat holttestet. Sokan megfagytak a folyóban és holttestük a jég alá került. Az étkezőkocsiban még legalább harminczhét holttest van, amelyeket eddig még nem lehetett a víz alól kihozni.

— **A boszuálló kocsi.** Farkas Gábor kocsist a gazdája, Szalóczy Ferencz fuvaros elbocsátotta. Farkas, mielőtt a felmondás ideje letelt volna, a Palóc-utca 10. szám alatt az istállóban felakasztotta nyelvével fogva a Szalóczy egyik lovát. A szegény állat ki is adta párját. A fuvaros panaszt tett a rendőrségen és a kocsist ma szándékos vagyonrongálás címén letartóztatták.

A rendőr...
rom tagból...
t le, akik...
szám alatti...
nikor K...
betörök lát...
vajt el is...
házmester...
izat, de a...
az üldözést...
tőu keresz...
azonban a...
kar osonni...
segítségé...
letartóztat...
sosis, Szi...
s 20 éves

n év előtti...
n a vizs...
függesszett...
iselőjét. A...
zsef fuvar...

gy a buda...
in lelőtte...
egy éves...
Kállait, ki...
csendőrbí...
ntők beko...
sehészeti...
vették tes...
mert Kál...
elgyengült...
budapesti...
gyverhasz...

latság volt...
léglőjében...
tak. Köz...
egy leány...
több társ...
verekedés...
közlegényt...
szurkálták...
n szurták...
szárt a 16...
a véreng...

n az ó-bu...
49. számú...
míg anyja...
eleesett egy...
tegnap su...
neoztani in...

yar királyi...
most álli...
ppja alatt...
általános...
urnotokban...
48.290 ki...
zivarokban...
00.078 da...
0 darabot...
égi forga...
56 kilo...
padohány...
darab sz...
ártmányok...
a belföldi...
44.596 ko...
któl pedig...
111.745.185...
szakában...
tel, a mos...
illér emel...

Gyula szé...
Arthur Bu...

riai bíró...
25k január...
eskövőjüket

József Er...

nyösebben...
pest, VII...
Nagy képes

— Detektívek a tolvajtanyán. Szombaton éjjel razzia közben bevetődtek a detektívek a Ludovicame utca 14. számú házba, egy kvartélylakásba, amelyről tudták, hogy veszedelmes betörök és tolvajok tanyáznak benne. A legjobb pillanatban léptek be; együtt találták Horváth Ernő, Resch János és Hudi Sándor rovott multu betörőket, akik, úgy látszik, zsákmányon osztozkodtak. Amikor a detektívek beléptek, több értékes ékszert az ágy alá dobáltak. A detektívek azonban észrevették és az egész társaságot bevitték a főkapitányságra. A betörök az ékszerek eredetére vonatkozólag össze-visszabeszéltek, csak azt nem akarták leismerni, hogy lopásból valók. Az egyiknél azonban a Szeged és Vidéke egyik legutóbbi példányát találták. A rendőrség ezen a nyomon elindulva, Szegedre táviratozott és közölte az ottani rendőrséggel a betörőknél talált ékszerek pontos leírását. Csakhamar megérkezett a válasz. Szegeden e hónap 21-én betörték Bauer József lakásába s onnan elloptak több ezer koronát érő ékszert. A tulajdonos a leírt ékszerekben a magáéra ismert. Erre a rendőrség a négy betörőt letartóztatta. A veszedelmes emberek mindegyikénél revolvért találtak s hogy a detektíveket nem támadták meg, az csak annak tulajdonítható, hogy a detektívek revolvért tartva a kezükben, lepték meg a tolvajtársaságot.

— Késelő asszony. Bancsura Elek 52 éves rapszamos szombatonként heti keresetével eljárt a Kereszmákba és ellátta, odahaza pedig a családjá éhezett. Szombaton Bancsura felesége, Andracsek Róza fekereste a részeges napszámot a Hungária-úti dohánygyárban, ahol dolgozott és kérte a keresetét. Bancsura csak 16 koronát adott át az asszonynak. Ezen a házastársak összevesztek, az asszony felkapott egy éppen az asztalon beverő zsebkést és ezzel mellbeszurta a férjét. A könnyebben sebesült embert Vig-utca 33. szám alatti lakásán ápolják.

— Tűz egy fűszerboltban. A Gyár-utca 20. szám alatt levő házban egy fűszerbolt ma délben ki gyulladt. A tűzhöz kivonult a tűzoltóság, de keveset menthettek meg, mert a tűz igen gyorsan terjedt és hamarosan elhamvasztotta az egész üzletet berendezésével együtt.

— Összeégett koldus. Ma hajnali négy óra tájban tűz keletkezett a Váci-körút 19. sz. alatt özvegy Kovács Ferencné műhelyében. Oltás közben az udvaron öngyelt *Tschoska* Károly hetvenöt éves foglalkozás nélküli ember, aki Kovácsné jószívűségéből nála konyelemkenyéren élt s aki éjszaka a pékműhelyben szokott aludni. Az aggastyán a pékműhelybe futott, hogy ott maradt kabátját kimentse. A tűz eloltása után a műhelyben főlég megszegenesedve találták meg a koldus holttestét. A holttestét kivitték a törvényszéki orvostani intézet boncoló-termébe.

— Eletuntak. Schaeffer Jánosné 66 éves magánzó ma este Veres Pálné-utca 37. száma alatt levő lakásán szublimátoldatot ivott. Súlyos hasi égéseket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba szállították. — *Róth* Mária 15 éves cselédleány, aki a Királyi Pál-utca 14. számú házban szolgált, ma délután karbozsavat ivott. A Rókus-kórházba szállították, de utközben meghalt. Tettének oka ismeretlen. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— Halálözás. Gyuricska István állatorvostanhallgat. életének 22 ik évében elhunyt Budapesten.

Grün Ignác tőzsébizományos szombaton éjjel 72 éves korában Budapesten elhunyt. Temetése holnap, kedden délután 3 órakor lesz a rákoskeresztúri izrtemető halottasházából.

x A kék fényvel való kezelést dr. Kaiser bécsi orvos vezette be az orvosi gyógykezelésbe. Hatása a villamos fényugarak vegyi tulajdonságán alapszik, mely különböző baktériumoktól a létfeltételt megvonta. Ezért a bőr, a csontok és haj baeilláris megbetegedéseknél (bőrfarkas, makacs bőrbetegségek, hajhullás, kopaszság, továbbá a csontok és izületek tuberkulotikus megbetegedéseknél) alkalmazható. Dr. Kaiser több esetet közöl, melynél kifejezett tüdővész volt jelen és kék fényre javulás volt elérhető, amennyiben a köpetből a baeillusok eltűntek és a betegek erőbeli állapota gyarapodott. Budapesten dr. Hönig Izso alkalmazza gyógyító intézetében (Károly-körút 24.) ezt a kényelmes és teljesen fájdalomtalan kezelésmódot.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Fodor-féle vivőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.
x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Filharmonia.** Ujdonságot nem hozott a mai este, de kaptuk ehelyett a nyolczadik szimfóniát. A nagyót, a mosolygóst, a beethoveni szépségűt, a mindenért kárpótlót. Hallgattuk a csudaharmóniát, megbizsergettette az idegeinket nevető humora és zokogás-zápor eszött lelkünkre a fölfölsötéltő tragikus akkordoknál. Jó ideje nem hallottuk már a nyolczadik szimfóniát és köszönet érte a filharmónikusoknak, hogy újra megszólaltatták. Szépen, megtanulva, nem valami nagy lendülettel, nem is éppen beethoveni szárnyalással, — de jól. Ugy látszik a koncertnek ezt a számát megtanulták. Ezt azért kell külön kiemelni, mert a többi számokat például nem tanulták meg. Igaz, hogy nem is volt érdemes egyik sem. Legkevesebbé *Mihalovich* Odón „Pán halála” című szimfóniai költeménye, ez a teljesen érthetetlen reprim, amelyet egész bátran el lehetett volna tenni valamelyik Wagner-jubileumra. Pedig ez a poéma szép muzsika. Meglátszik majd minden taktusán a nagy mester. Már tudniillik Wagner Richard mester. És nem Mihalovich mester. Épenséggel nem. De ez nem baj. Elvégre a „Meistersinger”-t mindig szívesen hallgatjuk, csak az kellemetlen, ha az induló akkordjaira rátorokollik egy — magában véve ugyancsak nagyon szép — Walkür-részlet. Mért zavarja így össze Mihalovich a Wagner-muzsikát? Sokkal okosabb lett volna, ha a Meistersinger-ouverture-t és a Walkür-részleteket külön-külön adták volna elő a filharmónikusok. És még sokkal okosabb lett volna, ha nem támasztják fel „Pán halálát”, amely olyan közmegelegedésre nyugodnék a jól megérdemelt kis feledékenységekben. A föltámasztásból Chopinnek is kijutott ma este: az e-moll zongorakoncertet, ezt a meglehetősen gyöngö és unalmas opust játszotta *Ganz* Rezső, az est zólistája. A zongorakoncertben nem sok gyönyörűségünk tellett, de *Ganz* Rezsőben igen. Erős intellektusu, nagy technikájú játékos, aki értelmesen és átértően zongorázik. Nem nagy egyéniség, fölfogásában és interpretálásában kissé szolgál, dinamikája sem valami erős, — de van tónusa, zenő kantilénás zongoratónus, mélységes kongásu, mint a harangszó, puhán zenél, mint a hárfahang. Ez a ritka, pompás tónus tetszett a közönségnek és ezért kapta a bőven hulló tapsokat *Ganz* Rezső. (de)

(*) **Az Operaházban** holnap, kedden, a „Vind-sori vig nők” kerül színpadra a következő szereposztással: Flouthé — Szover Plonka, Reichné — Várady Margit, Anna — Dömötör I., John Falstaff — Erdős, Flouth — Szemere, Reich — Venczell, Sperlich — Kertész, Cajus — Dálnoki és Fenton — Kertész Vilmos. Vezényel Márkus Dezső, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. Évi bérlet 17. — Szerdán a „Pillangó kisasszony” van műsoron Szamosi, Váradi, Ney B., Harádi, Palócziné, Déri közreműködésével. Évi bérlet 18.

(*) **Dalest.** Vasárnap estére Kurz Zelma jött el újra hozzánk és meghallgatására zsuföltség megtelet a Zeneakadémia koncertterme. Kurz Zelma most sem volt más, se kisebb, se nagyobb, mint egyébkor, most is megszédített hangja csodálatos kulturájával, éneklésének nagyszerű technikai esziszoltságával, most is káprázatos volt a koloratúrája és most is olyan hosszan, olyan hihetetlenül, hallani is fárasztóan hangzottak a Kurz-trillák. Astaróth családó-dalát, Lucia örülési jelenetét a drámai énekesnő előadásbeli rutinjával énekelte, — de ott, ahol nem operáriákat akart közvetíteni, híd meg maradt és fölületes. Strauss „Frühlingswalzer”-jét, Teosti „Ave Maria”-ját nem ilyennek képzeljük. A közönség rendkívül lelkeséggel ünnepelte Kurz kisasszonyt és ráadáokat tapsolt ki belőle.

(*) **A Vigszínházban** a „Makrancos hölgy” tegnapi előadására is minden jegy elkelt és még nagyon sokan hiába ostromolták a pénztárt je-

gyekért. Shakespeare remek vigjátéka minden alkalommal elragadja a közönséget, amely különösen *Hegedüs Gyula* Petruchiójának és Varsányi Irén Katalinjának tapsol lelkesen. A „Makrancos hölgy” legközelebbi előadása csütörtökön lesz. Holnap, kedden, a „Taifun”-t, Lengyel Menyhért szenzációs színművét ismétlik, amely gyors menetben közeledik az ötvenedik előadás jubileumához.

(*) **Biró Lajos** darabja Bécsben. Bécsben Jarno színházában, a bécsi Vigszínházban ma volt *Biró* Lajos három egyfelvonásos darabjának, *A családi tűzhelynek* bemutató előadása. A budapesti siker után nagy várakozás előzte meg a premiért és Jarno színháza kitett magáért, hogy elsőrangú szereposztásban szólaltassa meg a magyar szerzőt. Az első darab, amelynek a fordító Die Bernfswahl címet adta, a hölgyek közül Kren, Jozsefy Raqnay kisasszonyokat és Schramm asszonyt foglalkoztatta, az urak közül Leessen és Ramharter játszották a két szerepet. Gyors tempóban pattogott a kislélegzetű egyfelvonásos, de a közönség kissé nehezen melegedett föl. Nagyobb és erős hatása volt a másodiknak, „A vőlegénynek”, amelyet Belső, Colmar, Frank, Frölich és Norden kisasszonyok, a férfiak közül pedig Bollmann, Binder, Oswald, Traeger és Stand játszották. A függöny legördülése után élénken hívták a szerzőt, aki azonban nem volt jelen a bemutató előadáson és helyette a rendező köszönte meg a tapsokat. Jelentős sikere volt a „Nagymamának”, amelyben a hölgyek közül Bock, Illmar, Schleinitz, Erol és Schöl, a további Kalden, Köstlin és Kernau férfiszereplők működtek közre.

(*) **A „Sötét pont”** bemutatója. Kadelburg és Presbernek, a berlini Lustspielhausban kétszázal többször adott bohózatát. „A sötét pont”-ot szombaton, e hó 29-én mutatja be a Magyar Színház. A bohózatnak pénteken lesz a főpróbája és pedig a szerzők kívánsága folytán, a szokottnál nagyobb nyilvánosság előtt. Holnap, kedden *Biró* Lajosnak 3 egyfelvonásosa, „A családi tűzhely” kerül színpadra, amely a sajtó és a közönség előtt komoly és értékes sikert aratott. *Biró* darabját ma, hétfőn mutatják be Bécsben, a Volkstheaterben.

(*) **Az Erzsébet-szoborbizottság** ülése. Az Erzsébet emlékmű bizottságának zsirije, amely hivatalva van az emlékmű elhelyezésére vonatkozó tervek felett itélni, vasárnap délután Forster Gyula báró főrendiházi tag elnöklése alatt helyszíni szemlét tartott a budai várhegy oldalán. A pályázati tervek ugyanis az emlékmű elhelyezésére, a kitűzött feltételekhez képest, három helyet jelölték meg s pedig: 1. a sikló feletti részt, 2. a hadtestparancsnokság épületének teltét és 3. a katonai építészeti hivatal helyét. A bizottság mind a három helyet alaposan megvizsgálta és a megajított helyszíni szemle alapján fogja a beérkezett pályaművek fölött bírálati eljárását folytatni.

(*) **A Magyar Tudományos Akadémia** első osztálya ma délután *Goldziher* Ignác elnök vezetésével felolvasó ülést tartott. Elsőnek *Melich* János bemutatta „Az Árpád-kori szövegi magánhangzókról” szóló értekezését. Utána *Heinrich* Gusztáv ismertette *Fóti* Lajos vendégnek „A római Attila legendáról” szóló értekezését. Az utolsó előadó *Vári* Rezső volt, aki előterjesztette *Kallós* Ede vendégnek a VII. századi Archiloch görög költőnek műveihez írt kommentárját. Mindhárom előadást nagy tetszéssel fogadták.

(*) **Dohnányi** első színpadi műve. *Schnitzler* Artur, a híres bécsi író „Beatrice fátyla” című színművét, amelynek a Burg-színházrészéről történt visszautasítása annak idején kínos feltűnést keltett, pantomimivá dolgozta s a mű ebben az új formájában a „Pierette fátyla” címet kapta. A cselekményt a szerző a renaissance-korból „Alt-wien”-milióbe helyezte át. A műhöz *Dohnányi* Ernő, a magyar származásu kiváló zeneszerző, a berlini zenei főiskola tanára komponált muzsikát. A pantomimia a drezdai udvari operában történt minapi bemutatóján nagy sikert aratott.

Szén, koks, téli fűtéshez
a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
briket és antracit
Telefon: 164 interurban.

Radnay Károly
Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyczim: ANTRACIT Budapest.

3-98.

— **Leleplezett élelmiszerhamisító-banda:** A rendőrség a napokban kiterjedt élelmiszerhamisító bandát tett ártalmatlanná. A társaság, amelynek tagjai *Kaffka Vazul László, Charaselyin Miklós, Grouczky József, Fingerhut Hechle, Rektorsz János* és *Gross Jenő*, lipői turógyártást rendezett be a Szövetség-utca 30. számú ház büzhődt pincéjében. A gyárban a lipői turó készítésének azt a módját követték, hogy a közönséges tehénturót vegetál-növényzisszal keverték és erjesztették. Készítményeit a társaság bódónókba préselte és elküldte a felső vidék több városában, Zólyomban, Poprádfelkán, Liptószentmiklóson és Alsókubinban szerződött ügynökei címére. Ezek ellátták a bódónókat eredeti lipői turó címkekkel, azután visszaküldték azokat a földadónak. Az eredeti címkekkel és a vasuti raktárszámokkal hitelesített lipői turót aztán Budapesten az igazi lipői turónál valamivel olcsóbb áron eladogatták. Évek hosszú során át zavartalanul üzte manipulációját a társaság. A rendőrséget a múlt év szeptember havában figyelmeztették ugyan az üzelmekre s ez meg is indította a nyomozást, az élelmiszerhamisítókat azonban tetten érni nem sikerült, mert neszét vették a vizsgálataknak és mindent eltüntettek, ami a rendőrséget nyomra vezethette volna. A napokban új följelentés érkezett a hetedik kerületi kapitányságra. *Irsai József* kereskedő hívta fel följelentésében a rendőrség figyelmét a veszedelmes hamisítókra. *Peregriny Sándor* rendőrtanácsos, a hetedik kerületi kapitányság vezetője, nyomban elrendelte a nyomozást. A hatóságok sikerült két keverőgépet, két teknőt és kétszáz darab szennyes bódont lefoglalnia. A műhelyből a bizottság *Rektorsz és Gross Szövetség-utca 14. szám* alatt lévő műhelybe ment, ahol két préselőgépet, két, régebben szappanformálóknak használt teknőt, két bódonnal frissen készített „lipői turót” és egy tekercs vegetál-növényzissirt talált és foglalt le. Az élelmiszerhamisítók ellen a kerületi előjáróság megindította az eljárást.

— **Pályázat ösztöndíjakra.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet által létesített gróf Károlyi Sándor-alap szabályainak 19. és 20. szakaszj értelmében, az 1910. évi szeptember 1-én kezdődő tanévtől fogva 17 középiskolai tanuló részére évenként és egyenként 240 koronát, 10 felsőbb iskolai hallgató részére évenként és egyenként 360 koronás tanulási ösztöndíjakra pályázatot hirdetnek. Eme ösztöndíjakra szövetkezeti tisztviselők gyermekének van igénye. A pályázati kérvényeket kétyegmentesen a szövetkezeti tisztviselők saját szövetkezeteiknél oly időben adják be, hogy ezek azokat indokolt véleményük kíséretében legkésőbb február végéig a központba fölterjeszthessék.

— **Négy gyilkos leány.** Adtunk hírt róla, hogy holtan, vörbefagyva találtak egy asszonyt *Acsucan Kozma Andornét*. Az urát vádolták a gyilkossággal, akiről azonban, mint egy ma érkezett távirat jelenti, kiderült a teljes ártatlansága. Nem ő ölte meg az asszonyt, hanem *négy leány* bánt el vele rómségesen. A négy bestia, mialatt a férj távol volt, leitatta az asszonyt s miután erőszakosságokra vetemedtek, felmetstették a hasát és összevissza vagdalták. A gyilkosokat már letartóztatták.

— **Elégett urinó.** *Papp Mihályné*, egy makói előkelő kereskedő neje, lábfejét Indra-szeszszel gyógyította. Ma ismét fájós lábát dörzsölgette, miközben egy eldöbött, de még égő gyufaszálattal az Indra-szesz az urnó lábain meggyulladt és néhány pillanat múlva ruhája is tüzet fogott. Sikoltozására a cselédek rohantak és eloltották a tüzet, azonban *B. Papp Mihályné* oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a délután folyamán nagy kínok között meghalt.

— **Elsülyedt erőd.** Párisból jelentik, hogy a Tul melletti Pillót-erőd egy része lesülyedt. Valószínűnek tartják, hogy a csak legutóbb befejezett erődöt nem építették elég szilárd alapokra.

Salgótarjáni, petrozsényi és porosz szenet és légszuszgyári pirszenet szobafűtési célokra, pirszenyári pirszenet központi fűtésre szállít:

— **Disznóólba zárt leány.** Légrád községben megdöbentő, bestiális bünesetnek jöttek nyomára. A község egy jómódu családjánál már nyolcz év óta, életfogytiglan való eltartásra volt elhelyezve egy *Persa Rozália* nevű 20 éves félkegyelmű árva leány, akit eltartói úgy vették a házhoz, hogy a leány kis ingatlan vagyonának hasznát élvezik, és halála után a birtok szintén az ő tulajdonukba megy át. Az eltartók már az első naptól kezdve rosszul bántak vele, és mintegy két év előtt kitelepítették a lakásukból és az udvar végén álló disznóólba zárták és éhezették. Kínosták, hogy minél előbb a vagyonhoz juthassanak. Pénteken a halál megváltotta ezenedőseitől. A halottkém megvizsgálta és noha a kegyetlen emberek a holttestet óvatosságból megmosdatták, gyanusnak találta az esetet. Feljelentésére a kanizsai törvényszék vizsgálóbírája és orvosa kiszállott a helyszínre és megállapították, hogy a magas növésű leány a két év alatt 122 centiméternyire zsugorodott össze, mellkasa alig egy arasznyi lett, gyomra éhezettetésre, koplaltatásra vallott. A vizsgálóbíró a kihallgatást egyelőre a csendőrségre bízta és a beérkező jelentések alapján teszi majd meg további intézkedéseit.

— **A rödlisport áldozatai.** A budai Szirtes-uton levő rödlipályán ma egy halálos baleset és két súlyos szerencsétlenség történt. *Dr. Hornyánszky Gyula* egyetemi magántanár tizenégy éves *László* nevű fia szánkázott egy másik kis fiu és egy kis leány társaságában. A szánkó eszeveszett sebességgel rohant lefelé a meredek hegyiuton, mikor egy arra járó ember került az útjába. A gyermekek ki akartak térni, a szánkó nekiszaladt egy fának és felborult. A gyermekek kiestek belőle. *Hornyánszky László* fejével a fának esett, agyrázkódást és koponyatörést szenvedett és nyomban szörnyen halt. A másik fiu, kinek nevét nem tudták megállapítani, a szeme alatt sérült meg könnyebben, a kis leánynak nem történt baja. A holttestet bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe és kiméletesen értesítették a szerencsétlenül fiu családját. — *A Mészáros-utca 58. számú ház* előtt egy rödlisport, amelyen hatan ültek, felborult és elütötte *Taitl Mária* 20 éves cselédleányt, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők bekötözték és lakására szállították. — Ugyancsak a Szirtes-uti pályán borult fel még egy rödlisport, amelyen *Fehér Margit* varróleány ült, aki könnyű sérüléseket szenvedett a felborulás következtében. A mentők bekötözték és azután elbocsátották. Ezenkívül hat esetben hívták a mentőket rödlipályákra, de mire odaértek, a sebesülteket már kocsin hazaszállították.

— **Letartóztatott tolvaj nők.** Néhány hét óta Szentkereszty Béla báróné *Szegfű-utca 6. szám* alatt levő lakásán volt alkalmazva *Simon Mária* drézai születésű 26 éves komorna. A leány e hónap 15-én megszökött a bárónétól és magával vitt 7000 koronát érő ékszert. Másnap távirat érkezett a leánynak *Mühlhausen Miksa* aláírással. *Mühlhausen* értesíti *Simon Mária*t, hogy megérkezett *Bécsből* s az *Aggteleki-utca 7. szám* alatt várja. A detektívek kinyomozták *Mühlhausen* t, aki *Bécsben* szállodai portás és a leány kedvese. *Mühlhausen* bevallotta, hogy előre megbeszéltek a lopást. *Mühlhausen* nyomban letartóztatták. *Simon Mária*t pedig a budapesti rendőrség megkeresésére *Bécsben* fogták el. — A rendőrség tegnap még egy tolvajnot tartóztatott le *Tuder Mária* linzi születésű 21 éves cseléd személyében, aki özvegy *Vajda Oszkár*nétól (*Erzsébet-körut 22.*) több értékes ékszert lopott el.

— **Bomba a postán.** Több hónapig tartó tárgyalások után a londoni rendőrség elhatározta, hogy kiadja *dr. Eckenberg* svéd tudóst, akit megkísérelt gyilkossággal gyanúsítani, amennyiben a gyanújelek szerint több svédországi embernek postai uton bombákat küldött. *Dr. Eckenberg* engedélyt kapott, hogy az ítélet ellen felelőbben.

— **Elfogott lakásfosztogató banda.** A rendőrség tegnap egy Budapesten működő három tagból álló lakásfosztogató bandát tartóztatott le, akik *Kiss Miklós* *Erzsébet-körut 65. szám* alatti lakásán törtek be. Javában dolgoztak, amikor *Kiss* egyik segéde fölment a lakásba. A betörők látára segítségért kiáltott. Az egyik tolvajt el is fogta, de kettő a padlásra menekült. A házmester bezárta a kaput, átkutatták az egész házat, de a két betörőt nem találtak. Abba hagyták az üldözést, mert azt hitték, hogy a tolvajok a háztetőn keresztül elmentekültek. Este kapuzárás előtt azonban a házmester észrevette, hogy két ember ki akar osonni a házból. Üldözöbe vette őket, a közönség segítségével elfogta és átadta egy rendőrnek. A letartóztatott tolvajok: *Domokos György* 20 éves kocsis, *Szilágyi Károly* 19 éves és ifj. *Varga János* 20 éves csavargók.

— **A fiemei vasuti család.** A három év előtti nagy vasuti család ügyével kapcsolatban a vizsgálóbíró letartóztatatta *Ormai Armin* felfüggesztett vasuti raktáros, a fiemei őstípus tisztviselőjét. A vád szerint *Ormai* részt vett *Testvér József* fuvarlevél-csalásában.

— **A lelőtt tolvaj.** Jelentettük, hogy a budai csendőrség szombaton *Albertfalván* lelőtte *Kállai István* péczeli születésű hatvanegyes éves napszámost, akit lopásnál tetten értek. Kállait, ki rendkívül súlyosan sebesült, *Mályás* csendőrmester felhozta Budapestre, ahol a mentők bekötözték és a Rókus-kórházba vitték. A sebészeti osztályon azonnal megoperálták és kivették testéből a golyót. Azonban már késő volt, mert *Kállai* a nagy vérvesztéségtől annyira elgyengült, hogy egy órával később meghalt. A budapesti csendőrszárnyparancsnokság a fegyverhasználat dolgában vizsgálatot indított.

— **Véres mulatság.** Az este táncmulatság volt *Kaszás József* *Aréna-ut 22. számú* vendéglőjében, ahol huszárok és iparossegédek mulattak. Közben *Kocsis Sándor* 24 éves napszámos egy leány miatt összeveszett a huszárokkal és több társával állott a pártjára. A dologból nagy verekedés lett. *Dobos József* X. huszárezredbeli közlegényt fejboverték, levágták a fulét és összeszurkálták. *Turesics József* huszárt a fején és hátán szurták meg. A két életveszélyesen sebesült huszárt a 16. helyorségi kórházba vitték. *Kocsist*, aki a verengzést rendezte, letartóztatták.

— **Összeégett gyermek.** A napokban az óbudai hajógyári sziget mellett horgonyzó 449. számú uszályhajón a két és fél éves *Ferhér Erzsébet*, míg anyja mosással volt elfoglalva, játék közben beleesett egy fazék forró vízbe. A szerencsétlen apróság tegnap súlyos égési sebeibe meghalt. Holttestét a bonctani intézetbe vitték.

— **Mennyit füstöl a magyar.** A magyar királyi dohányjövődék központi igazgatóságánál most állították össze az elmúlt év első tíz hónapja alatt elfüstölt dohánynevek kimutatását. Az általános forgalomban levő gyártmányok közül burnotokban 25.617 kilogrammot, pipadohányokban 548.290 kilogrammot és 468.727.888 csomagot, szivarokban 48.198.865 darabot, szivarkákban 1817.800.078 darabot, havanna szivarokban pedig 46.300 darabot fogyasztottak el. A belföldi különlegességi forgalomban levő gyártmányok közül elkelt 56 kilogramm burnót, 236.375 kilogramm pipadohány, 14.911.590 darab szivar és 81.037.733 darab szivarka. Az általános forgalomban levő gyártmányokból befolyt 100.088.629 korona 30 fillér, a belföldi különlegességi forgalomban levőkből 9.744.596 korona 11 fillér, a külföldi különlegességekből pedig 1.911.960 kor. 45 fillér, összesen tehát 111.745.185 korona 86 fillér. A múlt év ugyanazon szakában 107.960.083 korona 30 fillér volt a bevétel, a mostani évben tehát 3.785.102 korona 56 fillér emelkedés mutatkozik.

— **Házasság.** *Gübel Erzséket*, *Gübel Gyula* székesfevárosi tanító leányát eljegyezte *Gross Arthur* Budapesten.

Mennyey Margit, *Mennyey László* kuriai bíró leánya és *Hornátonics Iván* vállalati főmérnök január 29-én, szombaton déln 12 órakor tartják esküvőjüket a belvárosi plébánia templomában.

Litvecsky Mariskát eljegyezte *Nonn József* Erdőden.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben *Polgár Kálmán* művész észertelepen, Budapest, VII., *Erzsébet-körut 29., I. em.* szerzethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

SALAMON JAKAB és Társai

Budapest, V., Erzsébet-tér 5.

TELEFON:

73-96, 73-97, 73-98.

— Detektívek a tolvajtanyán. Szombaton éjjel razzia közben bevetődtek a detektívek a Ludovicoum utca 14. számú házba, egy kvártélyoslakásba, amelyről tudták, hogy veszedelmes betörők és tolvajok tanyáznak benne. A legjobb pillanatban léptek be; együtt találták Horváth Ernő, Resch János és Hudi Sándor rovtu betörőket, akik, úgy látszik, zsákmányon osztozkodtak. Amikor a detektívek beléptek, több értékes ékszert az ágy alá dobáltak. A detektívek azonban észrevették és az egész társasággal bevitték a főkapitányságra. A betörők az ékszerek eredetére vonatkozólag össze-visszabeszéltek, csak azt nem akarták leismerni, hogy lopásból valók. Az egyiknél azonban a Szeged és Vidéke egyik legutóbbi példányát találták. A randórság ezen a nyomon elindulva, Szegedre táviratozott és közölte az ottani randórsággal a betörőknél talált ékszerek pontos leírását. Csakhamar megérkezett a válasz. Szegeden e hónap 21-én betörték Bauer József lakásába s onnan elloptak több ezer koronát érő ékszert. A tulajdos a leirt ékszerekben a magáéra ismert. Erre a randórság a négy betörőt le tartóztatta. A veszedelmes emberek mindegyikénél revolvert találtak a hogy a detektíveket nem támadták meg, az csak annak tulajdonítható, hogy a detektívek revolvert tartva a kezükben, lepték meg a tolvajtársaságot.

— Késelő asszony. Bancsura Elek 52 éves napzamos szombatonként heti keresetével eljött a keresztné és elitta, odahaza pedig a családja éhezett. Szombaton Bancsura felesége, Andracsek Róza fekereste a részeges napzamosat a Hungaria-utai dohánygyárban, ahol dolgozott és kérte a keresetét. Bancsura csak 16 koronát adott át az asszonynak. Fzen a házastársak összeveszttek, az asszony felkapott egy éppen az asztalon beverő zsebkést és ezzel mellbeszurta a férjét. A könnyebben sebesült embert Vig-utca 33. szám alatti lakásán ápolják.

— Tűz egy fűszerboltban. A Gyár-utca 20. szám alatt levő házban egy fűszerbolt ma délien ki gyulladt. A tűzhöz kivonult a tűzoltóság, de keveset menthettek meg, mert a tűz igen gyorsan terjedt és hamarosan elhamvasztotta az egész üzletet berendezésével együtt.

— Összeégett koldus. Ma hajnali négy óra tájban tűz keletkezett a Váci-körút 19. sz. alatt özvegy Kovács Ferencné műhelyében. Oltás közben az udvaron öngyeltett Tschoske Károly hetvenöt éves foglalkozás nélküli ember, aki Kovácsné jószívűségéből nála kegyelemkenyéren élt s aki éjszaka a pékműhelyben szokott aludni. Az aggyastján a pékműhelybe futott, hogy ott maradjon kabátját kimentse. A tűz eloltása után a műhelyben fűlé megsebesedve találták meg a koldus holtestét. A holtestét kivitték a törvényszéki orvostani intézet boncoló-termébe.

— Elhunytak. Schaeffer Jánosné 66 éves magánzó ma este Veres Pálné-utca 37. száma alatt levő lakásán szublimátoldatot ivott. Súlyos hebe égéseket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba szállították. — Ráth Mária 15 éves cselédleány, aki a Királyi Pál-utca 14. számú házban szolgált, ma délután karbósvat ivott. A Rókus-kórházba szállították, de utközben meghalt. Tettének oka ismeretlen. Holtestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— Halálozás. Gyuricska István állatorvostan-hallgat. életének 22 ik évében elhunyt Budapesten.

Grün Ignác tőzsedbizományos szombaton éjjel 72 éves korában Budapesten elhunyt. Temetése holnap, kedden délután 3 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából.

x A kék fényvel való kezelést dr. Kaiser bécsi orvos vezette be az orvosi gyógykezelésbe. Hatása a villamos fénysugarak vegyi tulajdonságán alapszik, mely különböző bakteriumoktól a létfeltételt megvonta. Ezért a bőr, a csontok és haj bacilláris megbetegedéseknél (bőrfarkas, makkos bőrbetegségek, hajhullás, kopaszság, továbbá a csontok és izületek tuberkulotikus megbetegedéseknél) alkalmazható. Dr. Kaiser több esetet közöl, melynél kifejezett tüdővész volt jelen és kék fényre javulás volt elérhető, amennyiben a köpetből a bacillusok eltűntek és a betegek erőbeli állapota gyarapodott. Budapesten dr. Hönig Izso alkalmazza gyógyító intézetében (Károly-körút 24.) ezt a kényelmes és teljesen fájdalomatlan kezelésmódot.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Filharmonia. Ujdonságot nem hozott a mai este, de kaptuk helyett a nyolczadik szimfóniát. A negyöt, a mosolygóst, a beethoveni szépségűt, a mindenért kárpótlót. Hallgattuk a csudaharmóniát, megbizsergettette az idegeinket nevető humora és zokogás-zápor eszótt lelkünkre a fölfölsötéltő tragikus akkordoknál. Jó ideje nem hallottuk már a nyolczadik szimfóniát és köszönet érte a filharmonikusoknak, hogy újra megszólaltatták. Szépen, megtanulva, nem valami nagy lendülettel, nem is éppen beethoveni szárnyalással, — de jól. Ugy látszik a koncertnek ezt a számát megtanulták. Ezt azért kell külön kiemelni, mert a többi számokat például nem tanulták meg. Igaz, hogy nem is volt érdemes egyik sem. Legkevesebbé *Mihalovich* Ódon „Pán halála“ című szimfóniai költeménye, ez a teljesen érthetetlen reprim, amelyet egész bátran el lehetett volna tenni valamelyik Wagner-jubileumra. Pedig ez a poéma szép muzsika. Meglátszik majd minden taktusán a nagy mester. Már tudniillik Wagner Richárd mester. És nem Mihalovich mester. Épenséggel nem. De ez nem baj. Elvégre a „Meistersinger“-t mindig szívesen hallgatjuk, csak a kellemetlen, ha az induló akkordjaira rátorokollik egy — magában véve ugyancsak nagyon szép — Walkür-részlet. Mért zavarja így össze Mihalovich a Wagner-muzsikát? Sokkal okosabb lett volna, ha a Meistersinger-ouverture-t és a Walkür-részleteket külön-külön adták volna elő a filharmonikusok. És még sokkal okosabb lett volna, ha nem támasztják fel „Pán halálát“, amely olyan közmegelegedésre nyugodnék a jól megérdemelt kis feledékenységekben. A föltámasztásból Chopinnek is kijutott ma este: az e-moll zongorakoncertet, ezt a meglehetősen gyöngye és unalmas opust játszotta *Ganz* Rezső, az est szólistája. A zongorakoncertben nem sok gyönyörűségünk tellett, de *Ganz* Rezsőben igen. Erős intellektusu, nagy technikájú játékos, aki értelmeseu és átértően zongorázik. Nem nagy egyéniség, fölfogásában és interpretálásában kissé szolgál, dinamikája sem valami erős, — de van tónusa, zengő kantilénás zongoratónus, mélyseges kongásu, mint a harangzó, puhán zenélő, mint a hárfahang. Ez a ritka, pompás tónus tetszett a közönségnek és ezért kapta a bőven hulló tapsokat *Ganz* Rezső. (dó)

(*) Az Operaházban holnap, kedden, a „Vind-sori vig nők“ kerül színe a következő szereposztással: Flouthné — Szover Ilonka, Reichné — Várad Margit, Anna — Dömötör I. John Falstaff — Erdős, Flouth — Szemere, Reich — Venczell, Sperlich — Kertész, Cajus — Dalnoki és Fenton — Kertész Vilmos. Vezényel Márkus Dezső, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. Évi bérlét 17. — Szerdán a „Pillangó kisaszony“ van műsoron Szamosi, Várad, Ney B., Hardi, Palócziné, Déri közreműködésével. Évi bérlét 18.

(*) Dalest. Vasárnap este Kurz Zelma jött el újra hozzánk és meghallgatására zsufozásig megtelt a Zeneakadémia koncertterme. Kurz Zelma most sem volt más, se kisebb, se nagyobb, mint egyébkor, most is megszedített hangja ocsodálatos kulturájával, emléklésének nagyszerű technikai esz-szaltságával, most is káprázatos volt a koloratúrája és most is olyan hosszan, olyan hihetetlenül, hallani is fárasztóan hangzottak a Kurz-trillák. Astaróth csalogató-dalát, Lucia örülési jelenetét a drámai énekesnő előadásbeli rutinjával énekelte, — de ott, ahol nem operaiákat akart közvetíteni, hűdeg maradt és fölületes. Strauss „Frühling-swalzer“-jét, Tosti „Ave Maria“-ját nem ilyennek képeltük. A közönség rendkívül lelkeséggel ünnepelte Kurz kisaszonyt és ráadásokat tapsolt ki belőle.

(*) A Víg-színházban a „Makrancos hölgy“ tegnapi előadására is minden jegy elkelt és még nagyon sokan hiába ostromolták a pénztárt je-

gyekért. Shakespeare remek vigjátéka minden alkalommal elragadja a közönséget, amely különösen *Hegedüs Gyula* Petruchiójának és *Varsányi Irén* Katalinjának tapsol lelkesen. A „Makrancos hölgy“ legközelebbi előadása csütörtökön lesz. Holnap, kedden, a „Taifun“-t, Lengyel Menyhért szenzációs színművét ismétlik, amely gyors menetben közeledik az ötvenedik előadás jubileumához.

(*) Biró Lajos darabja Bécsben. Bécsben Jarno színházában, a bécsi Víg-színházban ma volt *Biró* Lajos három egyfelvonásos darabjának, *A családi tüzhelynek* bemutató előadása. A budapesti siker után nagy várakozás előzte meg a premiért és Jarno színháza kitett magáért, hogy elsőrangú szereposztásban szólaltassa meg a magyar szerzőt. Az első darab, amelynek a fordító *Die Berufswahl* címet adta, a hölgyek közül *Kren, Jozefy* Račnay kisaszonyokat és *Schramm* asszonyt foglalkoztatta, az urak közül *Leessen* és *Ramharter* játszották a két szerepet. Gyors tempóban pattogott a kislélegzetű egyfelvonásos, de a közönség kissé nehezen melegedett föl. Nagyobb és erős hatása volt a másodiknak, „A vőlegénynek“, amelyet *Belso, Colmar, Frank, Frölich* és *Norden* kisaszonyok, a férfiak közül pedig *Bollmann, Binder, Oswald, Traeger* és *Stand* játszották. A függöny legrövidülése után élénken hívták a szerzőt, aki azonban nem volt jelen a bemutató előadáson és helyette a rendező köszönte meg a tapsokat. Jelentős sikere volt a „Nagymamának“, amelyben a hölgyek közül *Bock, Illmar, Schleinitz, Erol* és *Schöl*, továbbá *Kalden, Köstlin* és *Kernau* férfiszereplők működtek közre.

(*) A „Sötét pont“ bemutatója, *Kadelburg* és *Pröbernek*, a berlini Lustspielhausban kétszáznál többször adott bohózatát. „A sötét pont“-ot szombaton, e hó 29-én mutatja be a Magyar Színház. A bohózatnak pénteken lesz a főpróbája és pedig a szerzők kívánsága folytán, a szokottnál nagyobb nyilvánosság előtt. Holnap, kedden *Biró* Lajosnak 3 egyfelvonásosa, „A családi tüzhely“ körül színe, amely a sajtó és a közönség előtt komoly és értékes sikert aratott. *Biró* darabját ma, hétfőn mutatják be Bécsben, a Volkstheaterben.

(*) Az Erzsébet-szoborbizottság ülése. Az Erzsébet emlékmű bizottságának zsürije, amely hivatra van az emlékmű elhelyezésére vonatkozó tervek felett ítélni, vasárnap délien *Forster Gyula* báró főrendiházi tag elnökele alatt helyszíni szemlét tartott a budai várhegy oldalán. A pályázati tervek ugyanis az emlékmű elhelyezésére, a kitűzött feltételekhez képest, három helyet jelölték meg s pedig: 1. a sikló feletti részt, 2. a hadtestparancsnokság épületének telkét és 3. a katonai építészeti hivatal helyét. A bizottság mind a három helyet alaposan megvizsgálta és a megjelölt helyszíni szemle alapján fogja a beérkezett pályaművek fölött bírálati eljárását folytatni.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya ma délután *Goldzsiher* Ignác elnök vezetésével felolvasó ülést tartott. Elsőnek *Melich* János bemutatta „Az Árpádkori szövegi magánhangzókról“ szóló értekezését. Utána *Heinrich Gusztáv* ismertette *Fóti* Lajos vendégnek „A római Attila legendáról“ szóló értekezését. Az utolsó előadó *Vári* Rezső volt, aki előterjesztette *Kallós* Ede vendégnek a VII. századbeli *Archiloch* görög költőnek műveire írt kommentárját. Mindhárom előadást nagy tetszéssel fogadták.

(*) Dohnányi első színpadi műve, *Schnitzler* Artur, a híres bécsi író „Beatrice fátyla“ című színművét, amelynek a Burg-színház részéről történt visszautasítása annak idején kínos feltűnést keltett, pantomimivá dolgozta s a mű ebben az új formájában a „Pierette fátyla“ címet kapta. A cselekményt a szerző a renaissance-korból „Alt-wien“-milióbe helyezte át. A műhöz *Dohnányi* Ernő, a magyar származású kiváló zeneszerző, a berlini zenei főiskola tanára komponált muzsikát. A pantomimia a drezdai udvari operában történt minapi bemutatóján nagy sikert aratott.

Szén, kocsz, téli fűtéshez briket és antracit

téli fűtéshez
a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon: 75-26. 164 interurban.

Radnay Károly
Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyczim: ANTRACIT Budapest.

(*) A Góth-pár és a Vigszínház. Góth Sándor és a felesége, Góthné Kertész Ella régóta elégedetlenek vigszínházi helyzetükkel és ez az elégedetlenség most válságra vezetett. Góth Sándor, aki eddig mintája volt a pontos és lelkiismeretes színésznek, vasárnap délután nem jelent meg a Vigszínháznál, ahol az ő szereplésével a „Buridán számará” című francia vígjáték volt műsoron. Góth Sándor távollmaradása mindenképp előtt műsorváltást jelentett. A „Buridán számará”-t nem lehetett előadni Góth nélkül, hanem hirtelen Bródy Sándor „Tanitónó”-ját vették elő. A Vigszínház igazgatósága Góth-Sándort szerződésszegésnek tekinti. Góthnéval szemben még nem tudják, hányadán állanak. Kedd estére a „Taifun” van kitűzve, Ilona szerepében Góthnéval és a műsort nem is változtatják meg; hanem bevárják, hogy Góthné eleget tesz-e szerződéses kötelességének vagy sem? — Góth Sándor szerint a differenciák tisztán művészi és nem anyagi differenciák, de részleteket nem mondhat, amíg ebben az ügyben illetékes faktor, a bíróság nem mondott ítéletet.

(*) Tíz táblás ház. A Királysínház újdonsága. Lehár Ferenc gyönyörű zenéjű operettje, a „Luxemburg grófja” eddig tízszer került színre és mind a tíz előadásán az utolsó helyig elkelt minden jegy. E héten két délutáni előadás lesz, szombaton a „Jánoska” kerül színre mérsékelt helyárral, Péntek Annuskával a czimszerepben, vasárnap délután ugyancsak mérsékelt helyárral „Az elvált asszony”-t adják.

(*) Dr. Fényes Samu előadása. A „Galilei Kör” vasárnap este hét órakor a Társadalomtudományi Társaság helyiségeiben ülést tartott, amelyen dr. Fényes Samu tartott igen érdekes előadást „Az egyház és a bűn” címmel. Előadásában a tudományos és gazdasági haladás céljait határozta meg. Szerinte a büntudat eleinte csak abban állott, hogy a társadalom hátrányára és a törvények ellen cselekedni vétek. E jözan és eredeti felfogással szemben behozta az egyház az abszolút és ősbűn tudatát. Míg az eredeti felfogás mellett a büntudattól könnyen megszabadulunk, addig a keresztény egyház tanítása szerint a bűn az emberektől és a társadalomtól független. Az előadást a természet zsufoltság megtöltő közönség tapsaival többször felbeszakította és végeztével az előadót zajosan megjelenczte.

(*) Betiltott Andrejew-dráma. Pétervárról jelentik: Andrejew Leonid „Anathéma” című darabjának további előadását betiltották.

(*) Temesvári Színház. Nagy sikerrel került színre a Temesvári Színházban Puccini operája, a Bohémek. A temesvári sajtó nagy elismeréssel nyilatkozik úgy az előadásról, mint az egyes szereplőkről. Malecki Bianka szép hangú Musette volt és Rodolpho szerepében kiválóan érvényesült Bejczy hatalmas és meleg tenorja. Hangban és játékban egyaránt kiváló volt Róza.

(*) A Városligeti Színházban vasárnap délután a „Kirchfeldi pap”-ot adták Feld Zsigmond felléptével a czimszerepben és este a nagysikerű „Trenk báró” operett került színre Kury Klárával a női főszerepben. Mindkét előadás teljesen zsufolt ház előtt folyt le. „Trenk báró” ma-kedden 31-szer kerül színre.

(*) Irodalmi díj. A szegedi Dugonics-Társaság 1000 koronás irodalmi díját Kun József és Szabó Ferenc között osztották meg.

(*) Kupeczky ismeretlen képe. Régi magyar klasszikus festményekben hiányos országos gyűjteményeinek a napokban váratlanul egy értékes, műtörténeti szempontból különösen fontos festményvel szaporodott. Ez Kupeczky Jánosnak egyik régen keresett festménye, amely a művészt és családját életnagyságban ábrázolja, a műtérmenben festés közben. Pár nap múlva a nagyközönség is gyönyörködhetik a képen a Szépművészeti Múzeum klasszikus magyar osztályában.

(*) La Mort de Tintagiles. Az Országos Szimfoniai Zenekar legközelebbi estélyének szenzációja a La Mort de Tintagiles című szimfoniai költemény bemutatása lesz. Szerzőjét Charlest, aki tulajdonképpen új ember a nagyzenekari irodalom terén, ez a mű egy csapásra a legelső mesterek közé emelte, úgy, hogy nevét a Debussyé és d'Indyé mellé helyezték a külföldi kritikában. A hangverseny, mely az ötödik béreleti est lesz, február 13-án, vasárnap tartják meg.

(*) A Királysínház és Magyar Színház igazgatósága felkéri a közönséget, hogy — mindenféle visszaélés kikerülése végett — jegyeit a színházak pénztárainál, vagy a színlapon hirdetett elárúsítóhelyeken váltsa meg. Figyelmezteti azonkívül a közönséget arra, hogy a Királysínház és Magyar Színház jegyeire az előadás dátuma, az előadás kezdete és a jegy ára rá van nyomtatva.

FŐVÁROS.

(*) Az új földmivelségi miniszter, Gróf Serényi Béla, az új földmivelségi miniszter a következő leiratot intézte a főváros közönségéhez:

„Ö császári és apostoli királyi felsége folyó évi január hó 17-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával engem magyar királyi földmivelségi miniszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, a rám bízott minisztérium vezetését átvetem. Midőn erről a tisztelt törvényhatóságot értesítem, egyben annak a reményemnek adok kifejezést, hogy a földmivelségi érdekek előmozdítására irányuló működésben a törvényhatóság részéről mindig készséges támogatásra fogok támlni. Részemről biztosíthatom a törvényhatóságot, hogy mindig örömmel fogom megragadni az alkalmat, midőn a törvényhatóságnak a gazdasági jólét emelését célzó törekvéseit előmozdítatom.”

(*) Bucsuzkodás. Pohl Ferenc, a most nyugdíjazott IX. kerületi előjáró, a kerületi előjárók értekezletének elnökéhez, Hanvay Sándor előjáróhoz intézett meleghangú levélben vett bucsut kártársaitól és háls köszönetét fejezte ki azért a mindenkor szives támogatásért, amelyben őt részesítették. A kerületi előjárók ma tartott értekezlete sajnálattal vette tudomásul Pohl Ferenc nyugalmába vonulását és elhatározta, hogy levélben ad kifejezési távozásán érzett sajnálkozásának. — Sipőcz László nyugalmazott árvaszéki elnök is levélben bucsuzott a kerületi előjáróktól és háls köszönetet mondott támogatásukért. Az értekezlet válaszképpen levelet intéz a távozó árvaszéki elnökhöz, amelyben sajnálkozását fejezi ki Sipőcznek a közpályáról való lelépésén és a maguk részéről is köszönetet mondanak támogatásáért.

(*) A vendéglők zárórāja. A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta a székesfővárosi törvényhatósági bizottságának azt a határozatát, amelylyel a fogadói, vendéglői, kávéházi és kávétermései iparoknak Budapest székesfőváros területén való gyakorlása tárgyában alkotott szabályrendeletet módosította. A módosítás így szól:

A főváros területén lévő vendéglők (a fogadóbeliek is) éjféltől 1 óráig bezárandók és április hó 1-től szeptember hó 30-ig reggel 5 óráig, október hó 1-től március hó 31-ig pedig reggel 6 óráig zárva tartandók, amely idő alatt az üzleti helyiségekben vendégeket megtűnni, azokat kiszolgálni, vagy vendégeknek ott időzni még zárt ajtókkal mellett sem szabad.

(*) Hordárok közgyűlése. A Budapesti Közszolga Ipartársulat vasárnap délután két órakor tartotta közgyűlését a Fővárosi Szegénygyermekkert Egytel helyiségében. A viharos lefolyású közgyűlés elején Schwartz Mór elnököt. A múlt évi jelentéseket terjesztette elő. Ekkor Nilleider Ármín koronák vette át a tanácskozáskor vezetését. A jövő évi költségvetés tárgyalásánál ismét nagy vihar tört ki. Goldstein Lipót tiltakozott az ellen, hogy az elnök félvegye a 200 koronányi tiszteletdíját. Indítványozza, hogy csak az csetben vehesse föl az elnök a tiszteletdíját, ha azt egy évi munkálkodásával ki is érdemelte. Az indítvány elhangzása után olyan zaj keletkezett, hogy az elnök kénytelen volt az ülést tíz percre felfüggeszteni. A csend helyreálltával kis szótöbbséggel elfogadták Goldstein Lipót indítványát s kimondták, hogy csak a jövő évi közgyűlés lesz jogosult az elnök tiszteletdíjának kiutalására. Ezután a választásokra tértek át.

(*) A rum rejteimci. A kerületi előjárók a városigazgatóság felhívására abból az alkalomból, hogy a méthyl-alkohollal kevert szesz italokkal több mérgezési eset fordult elő, a kisebb üzletekben árusított rumok és pálinkákból számos mintát vettek. E minták közül különösen a rumféléket kifogásolta az élelmiszervizsgáló intézet, amennyiben azokat mesterségesen festetteknek találta és megállapította, hogy a rum elnevezése alatt nálunk nem a nádeczkor gyártásánál mellettkermékül nyert melasso erjedéséből keletkező — tehát valódi — szesz ital árusítják, hanem azt, amely a répacukorgyártás hulladékaiból való szesznek valamely romszeszszel való keveréséből származik. A kerületi előjárók ez ügyből kifolyólag előterjesztést intéztek a tanácsoshoz, melyben a rum és egyéb szesz italok osztályozása és valódiságának megállapítása tekintetében a gyakorlati élet nehézségeire mutatnak rá.

Mulatságok.

Technikus-bál.

A József Műgyetem ifjusága megerősítette ma este is a már régebben megszervezett „derék” jelzőt. A farsangnak egyik legintimebb, hangulatban leggazdagabb bálja zajlott le ma este a Royal disztermében. A technikusok merészen tűztek ki báljukra a mai estét; hiszen tegnapelőtt volt a medikusok, holnap a katolikusok bálja; ezekkel nehéz megbirkózni. De nem maradt hátra sem fényben, sem ragyogásban egy csöppel sem a technikus-bál, sőt a medikus-bál mellett egyazon kiemelkedő helyet érdemli meg a farsang krónikás könyvében. A legnagyobb meglepetést az idei farsangban a technikusok táncrendje okozta. Bleriot XII. (Type Canal La-Manche) repülőgépeinek modellje után bámulatatosan sikerült olyan repülőgépekkel kedveskedett a rendezőség a megjelent szép hölgyeknek, amely szerkezeti részben kitűnően működik. Valóságos szenzációként hatott e táncrend, benne, mint a magyar ipar eme valóságos remekében, mindenki gyönyörködött. Este háromnegyed 10-kor rázendített Radics Béla bandája a „Károg a varju a jegegyén . . .” kezdetű csárdásra. A csárdás tüze csakhamar felhevítette a dobogó sziveket, rőzsás szint festve a bájós arcokra. Szín, pompa, ragyogás, csillogó jókedv, ragyogó hangulatot öntött a szivekbe és ilyen, sőt folyton emelkedett hangulatban a hajnali órákig együtt maradt az egész kedves társaság. A mai estélynek szintén szenzációszámúba menő meglepetése a Radics szerette „Bleriot-keringő”, mely hivatásának remekül bevált. A rendezőség élén ez idén ifj. Agoraszto Miklós és Kádár Zoltán bálelnökök, Pivny Aladár, a műgyetemi segélyegylet elnöke, továbbá Mogyoróssy Gyula és Block Béla titkárok fejtették ki azt a dícséretet érdemlő buzgalmat, amely a mai estély fényét, ragyogását, sikerét előidézte. Jelen voltak:

Bálanok: Asbóth Emilné, Andreics Jánosné, gróf Attems Gyuláné, Bayer Dezsőné, Czákó Adolfiné, báró Dániel Tiborné, Daday Jenőné, Elek Pálné, dr. Holtscher Pálné, gróf Haller Györgyné, Jarmay Jenőné, Herrich Károlyné, dr. Molnár Viktorné, Maróti Gézáné, gr. Orosdy Fülöpné, dr. Paizs Gyuláné, Rejtő Sándorné, Schimanek Emőné, Söpkéz Sándorné, Szerényi Józsefné, Tóry Emilné, Végess Gyuláné, gróf Wenckheim Frigyesné, Ziperowsky Károlyné.

Asszonyok: Agoraszto Péterné, Andreics Jenőné, Cherven Flórisné, Gaul Károlyné, Gebhard Józsefné, dr. Gergely Sándorné, Borhegyi Ferenczné, Bakos Jánosné, Glück Erős Jánosné, Hartl Lászlóné, Heyek Kálmáné, Halavács Gyuláné, Hirsch Istvánné, Hermann Lászlóné, Janny Gyuláné, Kemény Kálmáné, Kiss Károlyné, Kratochvilla Izab, Lányi Kálmáné, Millig Adámné, Meznik Benedékné, Medveczky Zsigmondné, Morbitzer Dezsőné, Obal Rezsőné, Pechata Endréné, Poppel Gusztávné, Pischinger Gyuláné, Rausch Károlyné, Simon Imréné, Szeifert Antalné, Semlán Antalné, Szibenliszt Gyuláné, Walther Ernőné, Wiegner Gusztávné, Nemesek Józsefné.

Leányok: Agoraszto Dóra, Andreics Gizike, Bakos Ilona, Borhegyi Klára, Cherven Mizi, Czákó Ilonka, Adám Vicza, Farkas Ike, Gaul Ilonka, Gebhard Magda, Gemeiner Rózi, Glück Erős Mária, Göbi Mariska, Halavács Etelka, Hartl Etelka, Hermann Marianné, Heyek Mary, Hirsch Rózsika, Janny Gizi, Kemény Ilonka, Keresztes Margit, Kiss Margit, Kherndl Ilona, Kornélius Stéda, Kratochvilla Izab, Lányi Magda, Makra Czicza, Medveczky Elvira, Millig Anzika, Pechata Erzsike, Pischinger Baba, Poppel Mária, Meznik Valéria, Senján Mária, Simon Irénke, Szibenliszt Erna, Ulrich Margit, Walther Ada, Wiegner Alicze, Nemesek Imuska.

A székesfővárosi kávémérők ipartársulatának mulatsága a pesti Vigadóban vasárnap este nagyon szépen sikerült. A tiszta jövedelem — mely tekintélyes összeg — az egyesület segély alapjára fordítatik.

Gaudemus-bál. A január hó 29-én a Katolikus körber lezajló Gaudeamus-bál agilis rendezőbizottsága, élén illusztris elnöke: Esterházy Mihály dr. gróffal, serényen működik a nagysikerűnek ígérkező mulatság előkészítésén, mely az előjelekből ítélve, kedély és vídám hangulat dolgában, mint az előző években, úgy az idén is kiváló helyet fog kivívni magának a farsangban. A rendező bizottság VIII. Stáhlly-u. 5. II., 14. sz. alatt (Telefon 95-11.) báliródat tart fenn, hol az érdeklődőknek 2-3-ig rendelkezésére áll. Belépőjegyek a borítékos meghívó előmutatása mellett a báliródban, míg az 1 koronás táncosjegyek a rendezőség tagjainál már most megválthatók. Aki még meghívóra igényt tart, sziveskedjék címét a báliróddal mielőbb közölni.

A Budai Polgári Kör által február 1-én a Budapesti Vigadó összes termében rendezendő zártkörű táncestélyre nagyban folynak az előkészületek. A nagyszámú rendezőség, melynek élén Hanusz

László, a kör igazgatója áll, mindent elkövet a táncszély sikert érdekében, amely az érdeklődést tekintve, fényesnek ígérkezik.

A Kiszuglói Kör az Országos Gyermekvédő Egyesület javára február 5-én a zuglói iskola (Angol-utca 25.) tornatermében zártkörű táncszélyt rendez.

Ifj. Weisz Jakab és Fia cég személyzetének önszolgáló egyesülete a Lloyd összes termeiben február 26-án tartja meg a saját segély alapja javára évenként szokásos táncszélyt.

Báli naptár.

Január	25. Katholikus bál a Royalban.
"	25. Egyetértés Sport Club mulatsága (Andrássy-ut 25.)
"	25. Vonatkísérők bálja a Gutenberg Otthonban.
"	29. Lakatosok bálja a Lloydban.
"	29. Tisztviselő Egylet táncszélye (Esterházy-u. 4.)
"	29. Gaudeamus-táncszély a Kath. Körben.
"	29. Pénzügyi hivatalnokok bálja a budai Vigadóban.
"	29. Iparosok bálja a budai Vigadóban.
"	29. „Emberszeret”-táncszély a Royalban.
"	29. „Eintracht”-táncszély a fővárosi Vigadóban.
"	31. Kereskedelmi bál a Royalban.
"	31. Imre-bál a Katholikus Körben.
Február	1. Bölcsőde-bál a fővárosi Vigadóban.
"	1. Vas- és fémipari tisztviselők bálja a Lloydban.
"	1. Budapesti III. ker. Egyesült Polgári Kör mulatsága a Korona Vigadóban.
"	1. Budai Polgári Kör bálja a budai Vigadóban.
"	2. Udvari táncszély a királyi palotában.
"	2. A Tisztviselőtelepi Casino táncszélye.
"	2. Posta-tisztviselők táncszélye (Bálint-utcai kaszinó.)
"	2. Gazdasszonyok álarcosbálja a fővárosi Vigadóban.
"	12. A budapesti bázisfelügyelők táncszélye a Gutenberg Otthonban.
"	13. Asztalos-bál a fővárosi Vigadóban.
"	19. Aranyművesek táncszélye a Lloydban.
"	19. Postás-bál a fővárosi Vigadóban.
Február	3. Országos gyógyszerbál a Royalban.
"	5. Széchényi-bál a fővárosi Vigadóban.
"	5. Terézvárosi Torna Club mulatsága (Andrássy-ut 67.)
"	5. Budai Polgári Kaszinó táncszélye.
"	5. Guttman-cég táncszélye (Erzsébet-körut 49.)
"	5. A Holczler-cég táncszélye a Royalban.
"	5. Droguisták táncszélye a Lloydban.
"	5. Dunagőzhajózási tisztviselők bálja a budai Vigadóban.
"	5. Ferencvárosi Torna Club bálja a Ferencvárosi Polgári Körben.
"	5. Kereskedő Ifjak Társulata estélye (Simmelweisz-u. 17.)
"	5. Állami vasgyárak tisztviselőinek bálja (X., Goetha-u.)
"	5. Szolid Lumpok (Szemere-u. 10.)
"	5. Kiszuglói Kör estélye Angol-u. 25.
"	6. Az izr. négyzet álarcosbálja a fővárosi Vigadóban.
"	6. A Budai Dalárda bolond-estélye a budai Vigadóban.
"	6. Pesti izr. négyzet álarcos bálja a fővárosi Vigadóban.
"	7. Önkéntes tüzoltó-testület bálja a budai Vigadóban.
"	8. Bolond-estély a fővárosi Vigadóban.
"	12. A B.T.C. táncszélye az Esterházy-utcai Tisztviselő Egyletben.
"	12. Szentgyörgy-táncszély a Lloydban.
"	12. Építész-bál a fővárosi Vigadóban.
"	12. Állatorvostanhallgatók táncszélye a Royalban.
"	26. Ifj. Weisz Jakab és fia cég személyzetének estélye a Lloydban.
Márczius	3. Purim-bál a fővárosi Vigadóban.
"	5. Nőtisztviselők bálja a Vigadóban.
"	5. A Budapesti Kerületi Munkás Biztosító Pénztár tisztviselőinek táncszélye a Royalban.
"	10. Vendéglők nagybálja a Vigadóban.
"	12. Eintracht német egyesület estélye a Vigadóban.

Nyiltter.

Értekezésben közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Vidám élet van a hegyek között,

mikor a lejtőt elborítja a hó: rohan a ródi, ugrik a skí, egyesben és versenyben, öröm nézni. Csak az a baj, hogy a sportolónak a fele burattal bűnhődik az élvezetért. Elkerülhetnek ezt a bajt, ha hozzászoknának, hogy mindig tartssanak maguknál egy doboz valódi Fay-féle szodeni ásványpasztillát, amely mindig a szájukban lenne. Ez megvédi az érzékeny nyálkahártyákat minden zavartól, azonkívül igen kellemes ízű is, mert udítottan hat. Okos sportember nem lehet meg nélküle. Szodeni pasztillát minden idevágó üzletben lehet kapni, 1 doboz ára 125 korona.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, es. és k. udv. szállító, Wien, IV.1. Grosse Neugasse 14.

EGYESÜLETEK.

(—) A Temesvári Mérnök-Egylet megalakulása. A Temesvári Mérnök-Egylet felavató közgyűlését vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta a Délvidéki Kaszinó nagytermében.

Az elnöki széklet radnai Wallandt Ernő ny. miniszteri tanácsos foglalta el, aki felkérte Kajlinger Mihályt előadásának megtartására, az ülést megnyitotta.

Kajlinger Mihály kifejtette, hogy előadhatatlan szükség az új mérnökegyetemi szakmák felállítására, amelyeknek növendékei az ipar és kereskedelem, a magán- és a közüzem követelményeiről s fejlesztéséről nyervén alapos ismereteket, ilyen mérnökötül távoznának a technikumról. (Élénk helyeslés.) E különböző irányokban, de rokon alapokon képzett mérnökség azután összefogva tudását, összeegyeztetve, nagy léptekkel közelíthetné meg azt a célt, amely mindnyájunk szeme előtt lebeg: hazánkban a modern fogalmak szerinti gazdagságát.

Es most szint: önkénytelenül nyomul előtérbe az alkalom, hogy hazánkban egy új mérnökegyetemi központ létesítéséről, a második müegyetemről, illetve a harmadik technikus főiskoláról tárgyaljunk. A második müegyetemre égető szükség van, hogy a budapesti intézet tehermentesíthessék.

Utána Telbisz Károly polgármester. Temesvár városának közönsége nevében üdvözölte a mérnöki kart.

Nagy Virgil müegyetemi tanár nagy müépítési tudásával bemutatta a jelenlegi müépítészetben található modernizmust, tekintettel az építőanyagokra és az esztétika követelményeire.

Szilárd Emil főmérnök Temesvár városának műveiről és műszaki terveiről tartott nagyon érdekes előadást, ami után Wallandt elnök köszönetet mondva az előadónak nagyon érdekes és tanulmányos előadásaiért, az ülést beresztette.

A megjelentek tiszteletére vasárnap délelőtt a Koronaherceg-szálló emeleti nagytermében mintegy 200 területű banket volt, amelyen a város és a kereskedelmi és iparkamara nagyszámú képviselője is résztvett.

(—) A Budapesti Sakk-Kör vasárnap tartotta 46-ik évi rendes közgyűlését. Schuster Zsigmond elnök megnyitó beszéde után Abonyi István titkár terjesztette elő a magyar sakkélet múlt évi eseményeire kiterjedő részletes jelentését. Bayer Béla pénztári és Gajdos János könyvtári jelentése után a választások következtek.

(—) A Magyar Mérnökök Országos Szövetsége vasárnap délután három órakor tartotta ötödik rendes közgyűlését Kubik Gyula országgyűlési képviselő elnöklésével. A közgyűlés egyhangulag újra megválasztotta a lemondott igazgatóságot. A közgyűlés elfogadta a Szövetség egész munkaprogramját tartalmazó jelentést, amely különösen arra terjeszkedik ki, hogy ez évben nagy akciózt fejtsenek ki a közszállítások igazságos elbírálásáért.

(—) Magyar Védőegyesület. Pest vármegye székházának disztermében a Tulipán-szövetség Magyar Védőegyesület vasárnap délelőtt feltizenegy órakor rendkívüli közgyűlést tartott. Gróf Somssich Imahér országgyűlési képviselő elnökolt a közgyűlésen, amelynek legfontosabb tárgya az alapszabályok módosításának indítványozására készítették, Dobozky Sándor alelnök ismertette. Előadásának hatása alatt a rendkívüli közgyűlés vita nélkül hozzájárult az alapszabályok módosításához.

(—) A Feministák Egyesületében ma délután hét órakor folytatta fejlődéstani előadásait dr. Madzar József nagy és elkölt közönség jelenlétében. Mai előadásában a Lamarckista irányról beszélve, folytatta multkorai fejtegetéseit. Fejtegetésében arra az eredményre jut, hogy az összes törvényszerűségek fizikai taglalások során megmagyarázhatók. Az érdekes előadást a közönség nagy figyelemmel hallgatta végig és zajosan megtapsolta. A ciklus befejező előadása hétfőn, a hó 31-én lesz.

(—) A Budapesti Egyetemi Gyorsiró Egyesület most tartott ülésén elhatározta, hogy ingyenes gyorsirási tanfolyamait kezdők és haladók számára február hónap 1-én kezdi meg. Jelentkezni a tanfolyamokra egész napon át az egyesület hivatalos helyiségében (IV., Központi egyetem I. em.) lehet.

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre a hó 25-én, kedden délután félhat órakor Royal szállóbeli klubhelyiségében (VII., Erzsébet-körut 49. sz.) hangversenyt rendez. Hangverseny után teázás és tombola. Teaszervény tagoknak 50 fillér, nem tagoknak 1 korona.

TÖRVÉNYSZÉK.

Borowska Janina póre.

Krakó, január 24.

A törvényszék valószínűen még e hét végén hozza meg ítéletét Borowska Janina pörében. A fogház orvosa nagyon gondos ápolásban részesíti a vádlottat, akinek főbaja rendkívüli vérszegénysége és minduntalan mutatkozó szivgyöngesége. Amikor az asszony ágyából fölkel, érmüködése majdnem egészen szünetel. Vérszegénységének megszüntetése végett az orvosok eddig negyven arzenikus befecskendezést adtak neki, szivmüködésének fokozása végett pedig kofeint és sztrichuint fecskendeznek be neki. Erejét azzal fokozták, hogy nagyon táplál. eledelt, káviárt, sonkát, tojást, vörösbort és feketekávé adnak neki. Az orvosok bámulják Borowska akaraterjét.

Ma folytatják a tanuk kihallgatását. Nagyon érdekesnek ígérkezik a törvényszéki szakértők előadása. Borowskának nagyon rossz éjjele volt s azt mondta orvosának, oly gyöngre, hogy nem hiszi, hogy ma tárgyalhatnak vele. Sztrichuin befecskendezése után annyira jobban lett, hogy levitette magát a tárgyalóterembe. Tegnap férjének és gyermekének látogatását fogadta. Egy esküdt ma elmaradt, mert a felesége meghalt, helyét egy pótesküdt foglalta el. Az első tanu ma Leviczkynek egy Monkcsovski nevű barátja volt, aki azt mondta, hogy Leviczky mindig egészséges volt. Leviczky többször azt mondta neki, hogy meguntta Borowskát. Azt, hogy Leviczkynek hamis fogsora volt, a tanu csak a pörből tudta meg.

Dombrowszki Márián, a Glos Narodu szerkesztője azt vallotta, hogy Leviczki irodájában járt a katasztrófa délelőttjén, mert beszélni kellett vele egy pörében, amelyben másnapra volt kitűzve a tárgyalás. Ott találta Borowska Janinát, aki arra az időre, míg ő Leviczkyvel tanácskozott, bement Leviczki halószobájában. Estefelé ismét találkozott Leviczkyvel és együtt vacsorált. Leviczki említette neki, hogy politikai pályára készül és a keresztény-szocialis pártfog fog csatlakozni. Éjjel 11 óráig együtt voltak a Bizancz-kávéházban. Leviczki vidámam beszélgetett. Másnap reggel a törvényszéken tudta meg, hogy Leviczkit megölték.

Kriatovszki Szaniszló törvényszéki orvos, a következő tanu, egy nappal Leviczki halála előtt szintén beszélt Leviczkyvel a Bizancz-kávéházban s neki azt mondta, hogy két nap múlva Bécsbe kell utaznia. Még megis állapodtak, hogy együtt fognak utazni. A kávéházból egyszerre távoztak és még egy sétát tettek, mert szép volt az idő, aztán Leviczki egyedül ment haza.

Leviczky takarítónője csak annyit tud, hogy gazdája mindig életvidám ember volt, sohasem betegkedett. A véres ójszaka után való reggel szokás szerint korán ment Leviczky irodájába takarítani s a lépcsőn hallotta nagy rémületére, hogy Leviczky meghalt. Nem emlékszik rá, kitől, de úgy hallotta, akkor reggel, hogy Borowska Janina lötte agyon Leviczkyt.

A védő most újabb tanukat jelentett be, akik Leviczky jelleméről tudnának felvilágosítást adni, az államügyész és az elnök azonban ellenérték a tanuk megidőzését.

A délutáni tárgyaláson újból Biliczkit hallgatta ki az elnök arról, hogy ki tervezte Damszki meggyilkolását május 1-én s mikor az elnök a tanutól ezt kérdezte, így felelt:

— Mondtam már, hogy nem Leviczki, de én sem.

Elnök: Talán Borowska?
Tanu: Nem. Kijelentettem már, hogy a terv egy nagyon tiszteletreméltó férfi agyában fogamzott meg, de nem nevezhetem nevén az illetőt.

Elnök: Talán provokátor?
Tanu: Nem, provokátorok nálunk nincsenek. Az elnök most megállapítja a vizsgálati iratokból, hogy Borowska Janina lakásán négy gramm morfiomot találtak. A szakértő szerint ez a mennyiség elegendő negyven ember megmérgezésére. Minek kellett ennek ennyi mérég? — kérdezte az elnök a vádlottat.

Borowska Janina: Ez a kérdés már tisztázva van. Öngyilkos akartam lenni és ha valaki öngyilkosságra szánja magát, legyen óvatos.

Elnök: Konstatálja az ellentmondásokat a vizsgálat alkalmával és a főtárgyaláson akörül, hogy miért követelte vissza a vádlott a leveleket Leviczkitől és miért gette el. Ha nem iparkodott volna leveleit mindenáron visszaszerezni, akkor könnyebben elhitték volna neki, hogy Leviczki öngyilkos lett.

Borowska Janina: Gondolhattam is én a magam védekezésére akkor, mikor egy emberéletű volt szó!

Elnök: Hát miért nem sietett megmenteni? Vagy sürgösebb volt, hogy előbb a konyhában elégesse a leveleket?

Borowska Janina egy ideig hallgat, aztán halk hangon így válaszolt: Ugy cselekedtem, amilyen a természetem.

Félnégy órakor az elnök holnapra halasztotta a tárgyalást, mert a vádlott nagyon kimerültnek érezte magát. Egyideig még a teremben maradt és karosszékekben pihent. A közönség sem akart távozni, mignem az elnök kiürítette a karzatot.

A tárgyalási terem ajtajára és karzatára ma hirdetést akasztottak ki, amelyen az elnök megtiltja, hogy a közönség színházi látszóveket használjon.

§ **Uj főtárgyaló-tanács.** Dr. Stipl Károly, a budapesti büntető törvényszék elnöke a napokban a büntető törvényszéken működő főtárgyaló tanácsok számát eggyel szaporította. Az új tanácsnak elnökévé dr. **Dusárdy István** bírót rendelte ki, aki eddig az esküdtbírói tanácsnak volt tagja. Mint szavazóbírók dr. **Biró Kálmán** és dr. **Ádám Árpád** törvényszéki bírók lesznek tagjai ennek az új tanácsnak, amely működését február közepén már meg is kezdi.

§ **Széllámos pincézér.** Vargha Albert állás nélküli főpincézér a múlt év január elején mint szobaur beköltözködött özvegy **Strázs Jánosné** a Bátor utcza 20. száma alatt levő lakásába. Elhitette a háziasszonyával, hogy ő egy református papnak a fia, a bankban 2000 korona óvadéka, otthon, Tiszalökön pedig saját háza van és itt Budapesten az Üllői-ut és Hunyadi-utca sarkán levő kávéházban mint főpincézér van alkalmazva. Ily módon háziasszonyától óvadék, szivarbeszerzés és a szükséges aprópénz címén 1500 koronát esalt ki. Amikor özvegy **Strázs Jánosné** hiába várt a pénzére, fölkereste a kávéházat. Ott azonban Varghát nem ismerték. Erre följelentette. A büntető törvényszék ma Vargha Albertet csalás vétségeért hat heti fogházra ítélte.

§ **A Furfangos vádlott.** Grossmann Mór kereskedő nemrég följelentette Friedmann Dániel kereskedőt sikkasztás miatt. A büntető törvényszék vád tanácsa vád alá is helyezte, amikor azonban a főtárgyalásra megidézték, Friedmann a kézbesítő ivére sajátkezűleg ráírta, hogy meghalt. A bíróság ennek alapján már majdnem megszüntette az eljárást Friedmann ellen, amikor Grossmann beadványt intézett a törvényszékhez, amelyben tudatta, hogy Friedmann él. Erre a bíróság intézkedett, hogy Friedmann halotti levele beszereztesse. Be is érkezett egész esomó halotti levél, de az életrejtő adatok egyiknél sem egyeztek a vádlottal. A bíróság erre a mai napra újra kitűzte ezt az ügyet tárgyalásra, Friedmann ismét nem jelent meg, de a panaszos, Grossmann Mór bejelentette, hogy Friedmann jelenleg Ujpesten lakik és megígérte, hogy nyolcz nap alatt a bíróságnak tudomására hozza Friedmann pontos lakozását. A bíróság erre elrendelte Friedmann elővezetését.

§ **A kereskedők réme.** Veszedelemes embert tett ártalmatlanná a budapesti büntető törvényszék dr. Makucz bíró elnöke alatt ma délelőtt **Diamant Viktor** ügynök személyében. **Diamant Viktor** csalásért és sikkasztásért már több ízben volt büntetve s kiváló előszeretettel utazott kereskedőkre. Eljárása az volt, hogy beállított a kiszemelt kereskedőhöz s ennek előadta, hogy jó vevője volna árura. Kérte a kereskedőt, hogy bocsássa ezt az árut rendelkezésére, ő nyomban tudat rajta s a pénzt átadja neki. A kereskedők rendszerint egy-egy alkalmazottjukat küldték el az áruval, de **Diamant Viktor** mindig tudott ürügyet és alkalmat találni, hogy ezektől az alkalmazottaktól az árut kihasználja. Ezzel az eljárással csalta meg 1908. október 17-én **Komló Sándort**, szeptember 30-án **Blumenthal Zsigmondot**, október 10-én **Brand Sámuel**et, november 16-án **Farkas Henrik**et, június 23-án **Eichenbaum Vilmost**, július 3-án **Eisinger Ignác**ot, július 23-án **Blumenthal Zsigmond**ot. A büntető törvényszék a veszedelemes csalót ma nyolcz rendbeli csalás büntetést két évi és hat hónapi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a vádlott felelőszert jelentett be.

§ **A budai javasasszony.** Egy orszébetfalvai orvos feljelentette özv. **Thomas Ferencz**et kuruzslás miatt. A büntető járásbírósnál özv. **Thomas Ferencz** elmondotta, hogy ő már husz év óta árulgatja a különböző gyógynövényekből készített teáját. Évente mintegy 30—40,000 koronát fektet bele gyógyfűvásárlásokba. A teakoreskedése után 1200 korona évi adót is fizet. A járásbíró nem vette figyelembe a javasasszony védekezését s elítélte kuruzslásért egy hónapi fogházra és 600 korona pénzbüntetésre. Özv. **Thomas Ferencz** felelőszert az ítélet ellen s a budapesti büntető törvényszék felelőszert a tárgyalta ezt az ügyet másodfokban. A törvényszék megsemmisítve a járásbíró marasztaló ítéletét, a vádlott nőt bizonyítékok elégtelensége okából felmentette a kuruzslás vádjára alól. Az ítélet jogerős.

SPORT.

○ **Nizzai versenyek.** Vasárnap véget ért a nizzai nyolcz napos meeting. Az utolsó nap főszáma a 30,00 frankos **Prix du Grand Cercle** akadályverseny volt melynek startjához tizenkét steepler állt ki. Fogadva **Wild Aster**, **Maslova**, **Or du Rhin** és **Chanoine** voltak, azonban közülük csak az utóbbi tudott a harmadik helyre felvergődni. A győzelmet az elhanyagolt **Calembour** ragadta magához a szintén outsider **Eastman** előtt. Részletes eredmény a következő:

I. **Prix de Cannes.** (Akadályverseny.) Díj 3000 frank. Táv 3400 méter. 1. Schwansen ir. **Halcyon Days** 72½ kg. (Leiss). 2. Our Bill (Hardy). 3. Arpenteur (Head). Futottak még: Choisy le Roi, Clairefontaine. Három hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 104, 44, 36.

II. **Prix de la Turbie.** (Gátverseny.) Díj 4000 frank. Táv 3500 méter. 1. Voil-Picard 46. **Vaudeville** II. 63 kg. (Parfremont). 2. Bonnelles (A. Chapman). 3. Mlle Aminte (R. Sauval). Futottak még: Furie, Marévo. Másfél hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. Tot.: 14, 13, 23.

III. **Prix du Grand Cercle.** (Akadályverseny.) Díj 30,000 frank. Táv 4000 méter. 1. J. Hennessy 46. **Calembour** 60½ kg. (Parfremont). 2. Eastman (Hawkins). 3. Chanoine (R. Sauval). Futottak még: Wild Aster, Epine Vinette, Génésareth, La Corse, Maslova, Para Bellum, Fine Mouche II., Or du Rhin III., Ernest II. Másfél hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 83, 19, 23, 16.

IV. **Prix des Alpes.** (Gátverseny.) Díj 4000 frank. Táv 2800 méter. 1. Ch. Liénart 56. **Cani Comba** 50 kg. (Heath). 2. Grand Matin (Defeyer). 3. Le Connetable (Woodland). Futottak még: Podolie. Egy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 45, 19, 15.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24, I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-téle ivámpa fürdők szívbaj és veredényelmeszedés ellen.	Általános idegesség (neurasthénia, hystéria), idegyongosági állapotok.
Elektromágneses gyógyítás	Almatlenség, Fejfájás, Műdeselek (Paralýsis), Idegfájdalmak, Idegszöbök (Neuralgiák, Ischiás), Garinczvelőszorvadás (Tabes).
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Szívbetegségek, Veredényelmeszedés, Köszvény és csusz, reuma, izületi és esonthajok.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Szökrekedés, Daganatok, Anyagcserehajók (Elhízó eszükorhaj, vérszegénység) Bőrbajok, Borviszkeleg, Lupus.
Kék fenyővel való kezelés.	Majhullás, kopaszág, Szörtelenítés (nöknél és arcon), Aranyeres esomók.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	
Villamos fenyűfürdők.	
Villamos massage (Vibratio).	
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	
Villamos vízfürdők.	
Szensavas fürdők.	

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kiváratra prospektus

KÖZGAZDASÁG.

Pozsony város tízenötmillió kölesőne. Tudott dolog, hogy Pozsony városa 15 millió kölesőnt vesz föl. A kölesőnt pozsonyi képviselők útján a budapesti nagyobb bankok nyujtják. Ebben az ügyben ma délután a Magyar Általános Hitelbank helyiségében **Ullmann Adolf** vezérigazgató elnöke alatt értekezlet volt, amelyen a Hitelbankon kívül a Kereskedelmi Bank, a Lezámitoló Bank és a Pesti Hazai Takarékpénztár képviselői vettek részt. E bankokból álló érdekesport nyujtja Pozsonynak a 15 millió kölesőnt és ma végleg meg is állapodtak a feltételekre nézve.

A petroleumipar vasuti fuvardíjai. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének petroleumipari szakosztálya ma értekezletet tartott, amelyen csaknem az összes hazai petroleumfinomító vállalatok, közöttük a felsőmagyarországi gyárak is, képviselve voltak. Az értekezlet megvitatta azt a súlyos helyzetet, amelyben a hazai petroleumfinomító gyárak nyersolaj fuvardíjának felemelése folytán jutottak és megállapodott abban, hogy a magyar ipar hátrányára történt díjszabási eltulodásnak kiegyenlítése végett emlékirattal fordul a kereskedelmi miniszterhez.

A kormányváltás és a közgazdasági tevékenység. Amióta az összeférhetlenség törvény megszigorította a törvényhozók, a miniszterek és az államtitkárok közgazdasági tevékenységét, azóta egy-egy kormányváltás élénk mozgalmat idéz elő a nagyobb pénzintézetek és vállalatok igazgatóságában is. Így most a Magyar Általános Hitelbank márciusi közgyűlésén négy igazgatósági állás vár betöltésre. Megírult ugyanis a **Kornfeld Zsigmond** báró, **Kochmeister Frigyes** báró, **Lukács Antal** és **Lukács László** helye. Az állásokért természetesen élénk tülekedés folyik. — A Kisbirtokosok Földhitelintézeténél a **Lukács László** miniszterre történt kinevezése folytán az elnöki állás ürült meg. Ugy hírlik, hogy erre **Imrédy Kálmán**, a jelenlegi alelnököt és az intézet vezérigazgatóját szándékoznak megválasztani. — Az **Atlantica** tengerhajózási r.-t. elnöki állása gróf **Serényi Béla** földmívelésügyi miniszterre való kinevezésével szintén megírult. Ezt hir szerint betöltetlenül hagyják, mások szerint pedig **Szerényi Józseffel** töltik be. — A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság a februári közgyűlésén két új igazgatósági tagot választ. Az egyik — amint már megirtuk — dr. **Stelina József** miniszteri tanácsos lesz, akit a kereskedelmiügyi kormány delegált a társaság igazgatóságába Csöke Ferencz helyébe, a másik új igazgatósági tag pedig **Szalai Béla**, a társaság fiatal és tehetséges igazgatója lesz, aki kishivatalnokból küzdötte fel magát mai vezető állásába. — **Hieronymi Károly** kereskedelmi miniszter lemondásával a Közuti Vasutnál lesz egy üres igazgatósági hely, amit azonban valószínűleg nem töltenek be. — Az Oszlályosjáték elnökségét **Lukács László** pénzügyminiszter engedte át **Tolnaynak**, míg az Agrárbank elnöke **Szerényi József** lesz.

Az O. M. K. E. előadásai a vidéken. Folyó hó 21-én Nyiregyházán a Kereskedők és Gazdák körében dr. **Szendé Pál**, az O. M. K. E. főtájkára előadást tartott a magyar értelmiség közepostály helyzetéről és annak a termelősztyályokhoz való viszonyáról, 23-án pedig **Kisvárdán** a Kereskedelmi Körben fejttette ki hosszabb előadásban a magyar kereskedelem feladatait, kitérve az aktuális gazdaság-politikai kérdésekre. Ugyanazon a napon Nagybecskereken is tartott az O. M. K. E. felolvasó gyűlést. Itt dr. **Balkányi Kálmán** központi titkár tartott előadást a kereskedelem szerepéről a jövő kulturájában. Másnap a körület választmánya tartott ülést, ahol **Balkányi** titkár beszámolt a központ tevékenységéről és ismertette a legközelebbi feladatokat.

Előléptetések a Pesti Hazai Takarékpénztárnál. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága ma tartott ülésében **Payr István** főtitkár, **Lukovits István**, a kölesőnt-osztály főnökét,

Szmokingöltöny 40, prima selyem 45, bélessel 55, Frakk, v. Ferencz József-ölt. egészen selyembélessel 55 frt.

legfinomabb angol kelmékből, eszakis mérték szerint, első rangú kivitelben. **ZÉLINGER SAMU** angol készpénzrendszeri ural szabótermeiben IV. ker., Belváros, Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett. — Telefon 46-59.

Válkay Kálmánt, a váltóosztály főnökét, dr. Fejér Aladár jogügyi előadót és Milos György titkárt cégvezetőkké nevezte ki.

Hitelezői védegyelet a vasszakmában. A Magyar vaskereskedők országos egyesülete elhatározta, hogy a vas és műszaki szakma részére külön hitelezői védegyeletet létesít.

Kétszáznyolcvan koronás áremelkedés Még amerikai mértékkel mérve is feltűnő nagynek mondható az az áremelkedés, amit az utolsó fél év alatt ért el egy azelőtt meglehetősen elhanyagolt és háttérben volt papiros, a *Budapesti Általános Villamossági R.-T.* papirosa, amelyek rövid fél év alatt 280 koronával emelkedve ma 610 koronán zártak. Ez az emelkedés a vállalat megváltásának kérdésével függ össze, ami — mint igen jó forrásból értesülünk — már teljesen befejezett dolog.

Felolvasás az amerikai gabonarakarokról. Az északamerikai Egyesült Államok gazdasági életének az a mozzanata, mely Magyarországra a legnagyobb hatást gyakorolta, az amerikai gabnakiivitelt. Ez volt az „amerikai veszély” első megnyilvánulása. Az amerikai gabnakiivitelt módszereiről, nevezetesen a gabnaszállítás, a raktározás technikájáról f. évi január 27-én, csütörtökön este 6 órakor dr. Gondos Viktor, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum volt chicagói levelezője felolvasást fog tartani az intézet könyvtártermében. A tárgyalandó raktárberendezéseket és azok üzemét az előadó a legmodernebb amerikai gabona-elevatorok vetített képeivel és számos szakrajzzal fogja magyarázni.

Nagy birtokváltás. Gróf Apponyi Géza volt tolnavármegyei főispán megvette gróf Apponyi Sándor főkamarmester nagybirtokos ráczegresi uradalmát két millió koronáért. A ráczegresi uradalom közvetlenül gróf Apponyi Géza pálfai uradalmának közelében fekszik, kiterjedése 3600 magyar hold.

Vetőmag kedvezményes szállítása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ismételten azzal a kérelemmel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a MÁV. vonalain mindennemű vetőmagra általános érvényű és állandó jelleggel 50 százalékos díjmérséklyést engedélyezzen. A kereskedelmi miniszter ezen kérelmet az O. M. G. E.-nek nem találta teljesíthetőnek azon indoklással, hogy a MÁV. I. külön díjszabása amúgy is elég olcsó.

Magyar áruk vámkezelése Montenegróban. Montenegróval az utóbbi időkben élénk összeköttetést tartunk fenn. Eddig azonban nem valami nagy jelentőségű volt a montenegrói piac, ami a montenegrói rendezetlen viszonyoknak tulajdonítható. Ujabban erős tevékenységet fejt ki Montenegró, hogy kis fejedelemségét nyugateurópai színvonalra emelje s minthogy minden kulturális fejlődés gazdasági fejlődés, arra törekszik, hogy konszolidált gazdasági viszonyokat teremtsen. Nagy segítőtje ebben a törekvésben Olaszország, amely anyagi és egyéb támogatásban részesíti Montenegrót. Az antivarri szabalkikötő létesítése és a hajózás és kereskedelem szabályozása nagy jelentőséggel bír a fejedelemség fejlődése szempontjából. Míg egyrészt Montenegró a haladás útjára lépett, másrészt olyan rendelkezéseket hagy érvényben, amelyek káros hatással lehetnek gazdasági fejlődésére. Uj vámrendelkezéseiben például Magyarországra és Ausztriára a régi maximális vámtételeket hagyja érvényben s így szinte lehetetlenné teszi a magyar termékek bevitelét. Ezzel szemben a legnagyobb kedvezményeket biztosította az olasz Oriente nevű kereskedelmi társaságnak, amelynek egyedül van raktárháza Antivariban.

Gazdasági előadások. Vasárnap délelőtt folytatták a Köztelki gazdasági előadásokat. Linhart György tanár, a magyaróvári növényélet és kórtani állomás vezetője azokról a burgonyabetegségekről tartott előadást, melyek néhány év óta járványszerűen lépnek fel és nemcsak külföldön, kivált Németországban, hanem már nálunk is nagy károkat okoztak. Utána dr. Weiser István ugy hazánkban, valamint a külföldön régóta szokásban lévő bővizű takarmányoknak besavanyítás általi eltartásáról tartott előadást.

Bűnvádi feljelentés egy igazgató ellen. A Szabkai Polgári Takarékpénztár, amely 1907-ben alakult, legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy felszámol. A pénztárat 150,000 korona alaptőkéjéből 135,000 koronát vett el. A tegnapi tartott közgyűlésen élénk vita után kimondták, hogy György Mór elnökgazgatónak, Schwarz Péter vezérigazgatónak és dr. Weisz Jenő ügyésznek a *főmentvényt nem adják meg* s megteszi ellenük a bűnvádi feljelentést.

Uj szaklap. „Magyar Chemikusok Lapja” cím alatt dr. Neumann Zsigmond, László Ernő és dr. Széki Tibor chemikusok szerkesztésével új szaklap indult meg. A lap a Magyar Chemikusok Egyesületének hivatalos közlönye.

Szterényi a kereskedelmi alkalmazottak között. Szterényi Józsefnek, Kossuth Ferenc volt államtitkárnak, ki hivatali működése alatt igen sokat tett a kereskedelmi alkalmazottakért, igen meleg ünneplést rendezett vasárnap a *Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete* abból az alkalomból, hogy megvált állásától. Az ünneplés az egyesület rendkívüli közgyűlése keretében folyt le vasárnap délelőtt az egyet Andrássy-uti helyiségében, melyet zsufolóság töltött meg az egyesület tagjai. Vásonyi Vilmos, az egyesület elnöke nyitotta meg a közgyűlést. Mai ülésünk egyetlen tárgya — ugymond — bucsuzás egy vezető politikustól, aki egyesületünk törekvéseiben mindig támogatónk volt, bucsuzás Szterényi Józseftől, egyesületünk lelkes barátjától. Ezután dr. Taubner Vilmos vezetésével küldöttég ment Szterényi Józsefért és megérkezéséig az ülést felfüggesztették. Percekig tartó éljenzéssel fogadták Szterényi Józsefet, mikor a terembe belépett. Az éljenzés lecsillapultával Vásonyi Vilmos elnök lelkes szavakkal, szép beszédben köszöntötte a bucsuzó államtitkárt, ki meghatottan hosszabb beszédben köszöntö meg az ünneplést. Nagy tetszést keltett szavait így fejezte be:

„Az az irány és az a munka, amelyet gazdasági és szociális alkotások terén szelencsém volt megkezdni, nem az állásból folyt, nem a hivatali ténykedésből, hanem egyéni érzelmemből. Egyén, t. uraim, akit változó hivatali állások vagy életviszonyok megváltoztatnak, nem egyén, nem igazi férfi, mert az igazi férfi bármily viszonyok közt kerül a maga meggyőződésével és elveivel él és változatlan marad. (Élénk éljenzés.) Es mert meggyőződésem, hogy az az irány, amelyet követtem gazdasági és szociális politikánk tekintetében, helyes, lehetnek tévedések benne, nincsenek emberi alkotások tévedésektől menten, de nyugodt lelkiismerettel állítom, hogy egyes-egyedül lelkiismeretem árnyalatát követtem, úgy vélem, helyesen jártam és ezért követni fogom ezt a meggyőződésemet ezután is, minden hivatali kötelekből menten és függetlenül fogok az önök támogatására rendelkezésre állni, törekedni fogok mindaddig, míg az önök törekvései az én szociális programom, meggyőződésem keretében mozognak, amely a különböző tények összeműködése és egymás megértése akar lenni. Ismét hálás köszönetemet nyújtom önöknek a gyengéd figyelem megnyilvánulásáért és legyenek meggyőződve, hogy kedves barátommal karöltve tudni fogjuk a módját a törvényhozás terében is, lesznek sokan, akik minket követni fognak, hogy a jogos igényeket ott se engedjük el, ahova tartoznak: teljesítse a törvényhozás kötelességét, a dolgozó magyar társadalommal szemben.

Hosszas lelkes éljenzés és taps követte a beszédet. Ezután dr. Taubner Vilmos meleg szavakkal üdvözölte Szterényi Józsefet, kit eltávozására alkalomával élénk ovációkban részesítettek.

Az Osztrák-Magyar Bank állása január hó 23-án: Bankjegyforgalom 1.898.107.000 (— 61.225.000) K. Érezkészet 1.728.315.000 (+ 6.015.000) K. Leszámlolási tőzeza 448.563.000 (— 33.274.000) K. Lombardkölesönök 55.154.000 (— 1.369.000) K. Adómentes bankjegytartalék 236.208.000 (+ 67.239.000) K.

A német birodalmi bank állása január 22-én: Aktívok: Érezkésze árfolyamképe német pénzben, aranyrudakban vagy külföldi érmékben fontját 1392 márkával számítva 1097.875.000

(+ 58.588.000) márka. Közte aranyrudak 835.441.000 (+ 47.625.000) márka, birodalmi pénztárjegyek 63.086.000 (+ 2.950.000) márka, más bankjegyek 89.124.000 (+ 5.238.000) márka, váltótőzeza 794.861.000 (— 75.879.000) márka, lombardköveletek 89.167.000 (— 19.922.000), értékpapírok 236.636.000 (— 66.370.000) márka, egyéb aktívok 213.391.000 (— 5.039.000) márka. Passzívok: Alaptőke 180.000.000 (változatlan), tartalékalapok 64.814.000 (változatlan), bankjegyforgalom 1528.440.000 (— 101.901.000), márka, napról-napra esedékes kötelezettségek 676.034.000 (+ 4.064.000) márka, egyéb passzívok 56.853.000 (— 2.597.000) márka.

Munkásbiztosító pénztári tisztviselők értekezlete. A kerületi munkásbiztosító pénztárak ügyvezető tisztviselőinek országos értekezlete Sarkadi igazgató elnöklete alatt vasárnap folytatta és ma befejezte tanácskozásait. A vasárnapi tárgyaláson Sarkadi igazgató a pénztári tisztviselők rangfokozatának és illetményeinek megállapításáról szóló javaslatot terjesztette elő. Andor Endre miniszteri osztálytanácsos az állami munkásbiztosító hivatal nevében kijelenti, hogy a tisztviselők anyagi érdekei biztosítására irányuló munkájukban számíthatnak a hivatal támogatására. Grossmann aligazgató szóvá teszi a pénztári tisztviselők állandósítására irányuló törekvéseket és azokkal élesen szembezáll. Jakoby Kálmán kolozsvári ügyvezető az illetmény-szabályzatnak módosítására tesz előterjesztést. Kiss Adolf, a budapesti munkásbiztosító pénztár igazgatója azt indítványozza, hogy minthogy a helyi szervek tisztviselői is az országos pénztárhoz tartoznak, ne osztályozzák külön-külön a tisztviselőket aszerint, hogy a központnál vannak-e alkalmazásban, avagy a helyi szerveknél, hanem vegyék a fizetés megállapításánál valamennyinél alapul az országos pénztárnak illetmény-szabályzatát. Sarkadi igazgató záróbeszédében bejelenti, hogy a fizetésrendezésnél az országos pénztár illetmény-szabályzatát veszik majd alapul, az elkészítendő javaslatot pedig megküldik az összes helyi szerveknek, hogy ezt tisztviselőik elé terjeszthessék, esetleg megnyilvánuló kívánságaikat a méltányosság határáig figyelembe veszik és majd egy újabb országos értekezleten véglegesen eldöntik, amikor majd a mostani értekezlet napirendjére hozták, de idő hiánya folytán elintézetlenül maradt többi pontokat is tárgyalják. Az ügyvezetők nevében Jakoby Kálmán mondott végül köszönetet az állami hivatal megjelent tisztviselőinek buzgó közreműködésüért, valamint az országos pénztáriaknak és az előadóknak és erre az értekezletet hétfőn délután 3 órakor bekezesztették.

Csödök. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék a mai napon megnyitotta a csödt Fodor Gyula budapesti bej. czég (újl. VII. Békési-ut 36. sz.) n. i. divatárkereskedő ellen. Csödbiztosá kinevezte dr. Meszléry Artur kir. törvényszéki bírót, tömeggondnokká dr. Farkas-házy Hugó ügyvédet, tömeggondnokhelyettesé dr. Glasz Erik ügyvédet. A követelések bejelentésének határideje 1910. márczius hó 7. napja. A felszámolási tárgyalás 1910. április 5. napján, a csödválasztmány megválasztása pedig 1910. évi április hó 7-én lesz — Ugyancsak ma nyitotta meg a csödt a kir. keresk. és váltótörvényszék Grosz Sándor és társa budapesti bej. czég (újl. VI. Szerecsen-u. 17. sz.) szövt., kötöttáru és továbbá Grosz Sándor és Grosz Samu (VI. Izabella-utca 45.) ellen. Csödbiztosá kinevezte dr. Fertsek Gyula kir. törvényszéki bírót, tömeggondnokká Vancsó Gyula ügyvédet, tömeggondnokhelyettesé dr. Ladányi Lajos ügyvédet. A követelések bejelentésének határideje 1910. évi márczius hó 10. napja. A felszámolási tárgyalás 1910. április hó 7. napján, a csödválasztmány megválasztása pedig 1910. évi áprilisi hó 9. napján lesz.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 10% díjjal visszafizetendő 4 százalékos forint névértékű, valamint 4 százalékos korona értékű községi kötelezőinek tervszerű évi sorsolása folyó évi február hó 1-én, délelőtt 10 órakor fog a bank sorsolási termében megtartatni.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz

használatát valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 allér, nagy üveg 60 allér.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, január 24.

A búzapiacra ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malinok elég jó vételkedvet mutattak, mérsékelt drágább árak elől sem zarkóztak el, az eladók azonban tartózkodók voltak. Mégis meglehetősen forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 15,000 q buza kelt el, a szombatiaknál 5-10 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 14.85 korona volt 78 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 14.45 korona 75 kilós pestvidéki búzáért. Egyéb gabonamétek árai nem változtak, forgalom pedig ezekben egyáltalán nem fejlődött ki. A határidőpiacon a mai üzlet egy czenttel magasabb amerikai jegyzésekre szilárdan és a szombati zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán nyugodt irányzat mellett, a vételkedv sem volt túl élénk és így zárhat a kezdő árfolyamok voltak a legmagasabbak, amelyek később lassan visszaszorultak kevésbé, az alapirányzat azonban mindvégig szilárd maradt. Az áprilisi buza 6 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül 14.36 koronán indult, 14.32-ig gyöngült, aztán újra 14.36-ig javult, zárlatkor azonban mégis csak 14.31 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és a májusi buza egy-egy fillérrel, az októberi buza 3 fillérrel, az áprilisi zab 2 fillérrel javult, a májusi tengeri változatlan maradt.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, Kilós, Ára 100 kg., and values for various types of wheat and grain.

Table with columns: Bácskai, Rozs Irendü uj, Árpa takarmány Irendü, Zab Irendü, Tengeri belföldi uj, Korpa, Köles, and values for different grain types.

Eladott: Buza, Tiszavidéki: 300 q 78 k. 29.70 K, 100 q 77 k 29.40 K. Pestvidéki: 120 q 77 k 29.15 K, 150 q 77 k 29.50 K, 400 q 76.5 k 29.15 K, 220 q 75 k 28.90 K. Fehérmegyei: 100 q 78 k 29.60 K, 100 q 78.5 k 29.15 K. Román: 3600 q 80 k 29.70 K, 3700 q 78.8 k 29.40 K, 380 q 78.5 k 29.40 K, 500 q 77.8 k 29.40 K.

A határidőpiacon kötött:

Table with columns: Déllett, Előforduló kötések (50 kg. kint) 1910-re, Buza apr. 14.36-14.37-14.32-14.36-14.31, Buza májusra 14.04-14.03-14.0, Buza októberre 12.01-11.99-12.0, Rozs áprilisra 9.91-9.90-9.93-9.90, Rozs októberre 9.-9.01-8.99, Tengeri májusra 6.73-6.72-6.75-6.73, Zab áprilisra 0.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Buza áprilisra, Buza májusra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Tengeri májusra, Zab áprilisra, Repeze angusztusra, and values for various grain contracts.

Budapesti gabonaforgalom.

1910. január 2-től 1910. január 23-ig.

Érkezett Elszállított métermázsa

Table with columns: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa, and values for grain arrivals and shipments.

Egész országban jó hírnevű Koch I. féle törv. védett „Európa” szabászi rendszerrel 5 ora alatt garancia mellett tanultat bárki mindenféle női ruha szabást 15 kor. ért. dívatu : : : napi, esti tanfolyamok. Az „Európa” szabásziat 5 korona utasítással is megrendelhető.

KOCH I., Budapest, VI., Petőf.-utca 5.

Kanható mindanütt 60 f. 1 K 10 f. és 2 K 20 f.-ér

Értéktözsde.

Daczára a tőzsde mai szilárdságának, a két vezető értékben alig volt üzlet. Ellenben a helyi bankrészvények között ismét a Leszámitolóban volt nagy kereslet, ezek a papírok ma újra emelkedtek. Árfolyamuk 12 koronával, egész 567.50 koronáig emelkedett, utóbb azonban a zárlatig 3 koronával csökkent. A Jelzálogbank részvények is emelkedtek. A helyi értékek piacán a Ganz részvények, a Vasuti forgalmi részvények, a Budapesti általános és a Magyar villamosági, az Egyesült fővárosi takarékpénztár, a Salgótarjáni, az Aszfalt részvények voltak forgalomban magasabb árfolyamok mellett. A járadékpiac üzletelen. Kötött: Hazai bank 293.50-294.50 koronán, Kereskedelmi r. t. 671-674-673 koronán, Vasuti forgalmi 422-428 kor. Budapesti Villamosági 399-603 kor. Magyar villamosági 393-395.50-398 kor. Belvárosi takarékpénztár 645 kor. Salgó 638-639-638 kor. Kereskedelmi bank 3030-3040 kor. Drasche 568-570 kor. Magyar aszfalt 184-185 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 673-673.50, Magyar Hitelrészvény 790.50-790-790.50, Osztrák-magyar Államvasút 755-755.50, Leszámitolóbank 557.50-567.50-562.50, Jelzálogbank 470.25-474-472.25, Városi villamosvasút 834.50-338, Közüti vaspálya 689-691-689.50 K. A déli tőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 673.50-674, Magyar hitel r. 790.50-792.50, Osztrák magyar Államvasút r. 754.75-756.50, Jelzálogbank 473.50-475.75 K, Városi villamosvasút 338.50-340-338, Közüti vaspálya 600-691 K. Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4-5 korona, nyolcz napra 6-8 korona, február hó vé. gére 24-24 korona. Utőtőzsde délután 4 órakor: Osztrák hitel 673.50, Magyar hitel 795.75, Jelzálog 474, Leszámitoló 563, Városi villamos 399.75, Közüti vasút 689.

Bécsi gabonátözsde.

Bécs, január 24. (Saját tudósítónktól.) Az amerikai tőzsdek magasabb árfolyamokat jelentettek és egyáltalán a mértékadó külföldi piacok

Large table titled 'BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE' containing various market data, exchange rates, and financial indicators. It includes columns for 'Mái záró árfolyam', 'Pénz', 'Áru', and lists various banks, companies, and commodities.

jelentései szilárdító hatást gyakoroltak az itteni tőzsdére, de azért a konzum továbbra is tartózkodón viselkedett, a forgalom csekély volt. Buza 5 fillérrel drágább lett. Kötetett 77 kg. orosz buza 14.50 K és 70 kg. 14.65 K. Rozs szilárdan tartott, de az üzlet jelentéktelen volt. Árpa iránt nem mutatkozott érdeklődés, zab és tengeri normális konzum mellett az eddig árákon maradt.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 15.25—15.60, banáti 14.90—15.25, mosoni 14.30—14.70, tótfelvidéki 14.20—14.60, délvasuti 14.30—14.75, marhefeldi 13.90—14.30, romániai 14.95—15.20, orosz 14.55—15.

Rozs: tótfelvidéki 10—10.20, csepeli 9.95—10.15, pestmegyei 10.10—10.20, délvasuti 9.95—10.20, különféle magyar 9.90—10.15, osztrák 9.75—10.05.

Árpa: morvaországi 8—8.75, csepeli 7.70—7.80, délvasuti 7.25—8.20, győri 6.90—7.30, közepdunai álmások 7—7.25, északmagyarországi 6.70—7.25, Tisza-vidéki 6.25—7, maláta 7.30—7.50, takarmány 6.80—7.10.

Magyar tengeri 7.70—7.95, új 6.65—6.95. Cinquantin 8.55—9.

Magyar zab 7.90—8.50, válogatott 8.50—8.75, csehországi 7.70—8.

A kis gyermek

ELPUSZTUL?

Adjon neki SCOTT-féle csukamájolaj Emulsiót és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jókedvűvé válik.

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer vedjegyét — a halászt — kérjük ügyelőlembe venni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

már gyakran visszazólította szüleitnek szeretett gyermeküket a halál kapujától.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb, ugy tisztaság, valamint az emészthetőség és gyors hatás tekintetében.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

KÉT NYAKÉK.

— REGÉNY —

Irta: G. W. APPLETON.

61

Senki sem figyelt erre a különös megjegyzésre, csak Beale felügyelő. Francois pedig folytatta:

— Ekkor sir John titkon, nagy óvatossággal keresztülosont a szobán. Nem tudom megmondani, hová, — mert aggódtam nyelvi biztonságom miatt. Tehát odasompolyogtam a télikerthez és bezúrtam egy ablak táblát, hogy ezzel figyelmeztessem. A hatás nem maradt el. Hallottam, amint a méltóságos asszony Darrel urnak megmagyarázta az utat, amely kivezet a házból és utána felment a szobájába. De azt megelőzőleg valamely különösét láttam. Sir John jött le ugyanis sietve a lépcsőn, karján egy csomó ékszerrel hozott, egyenesen beszaladt a dolgozó szobájába s bezárkózott. Egy ideig nem tudtam elgondolni, mit jelentsen mindez, de mikor híre ment a lopásnak, amelyet a kastélyban elkövettek, azonnal tudtam, ki követte el, s ki a tolvaj.

Beale ur, aki nagyon éleseszü férfi, először a szegény Darrel urat gyanúsította, azután pedig engem legalázatosabb szolgáját vett gyanuba. Megmérte a házicipóm nyomát a télikert előtt, sőt egy cipőmet el is lopatta. Azonkívül azt is észrevette, hogy azon az estén én megvágtam a kezemet egy törött üvegen.

Beale elvörösödött, mint egy iskolásfiú, a többien pedig csodálkozva bámultak a mérész komornyikra s nem tudták, mit gondoljanak az egész dologról. Ami sir Johnt illette az ő arckifejezését teljes lehetetlenség lett volna leírni.

Francois pedig könyörtelenül folytatta:

Az amerikai Yes porcellán powder nem tartalmaz ártalmas anyagokat és összeféltetésnél fogva az

összes porokézi kézi a legjobb.

Dr. Faragó Andor

kir. törvénytörvényes hites vegyész.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, január 24. Ugyanazok a körülmények, amelyek a múlt hét végén a spekulációt a legnagyobb tartózkodásra készítették, a mai előtőzsdén is érvényben maradtak, a forgalom egészen jelentéktelen volt, a kulisszértékek árfolyamai tartottak. Korlátok közt kereslet mutatkozott Dunagőzhajózási, Magyar leszámítolóbank és Magyar jelzáloghitelbank értékei iránt, e két utóbbi értéket budapesti számlára vásárolták.

Tizenegy óraker: Osztrák hitel 673, Laenderbank 560.25, Bankverein 53.4, Államvasutak r. 754.50, Délvasut 126, Alpési 754.50, Rímamurányi 666.50, Magyar leszámítolóbank 563, Dunagőzhajózási 1056, Török sorsjegy 232 K.

Bécs, január 24. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos aranyjárdék 113.5, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 156, Magyar hitelbank részvény 78.60, Magyar leszámítoló és váltó részvény 562, Rímamurányi 666.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 434, Magyar koronajárdék 2.35, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magyar nyereim-kötv. sorsjegy 216.2, Kassa-Oderbergi Vasutárs. 60, Magyar jelzálogbank 471, Magyar kereskedelmi bank 3633. Az irányzat szilárd.

Bécs, január 24. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papírjárdék 91.10, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 117.0, 1860-as sorsjegy 172.5, Osztrák hitelsorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 316.00, Bécsi Bankverein 547, Osztrák magyar bank 1778, Déli vasut 12.60, Dunagőzhajózási társ. 10, Dohány részv. —, Cs. k. arany (vert) 113, Német bankv. 117.55, Osztr. Lloyd 5, 4.2 száz ezüst jár. 35.10—99.5, Osztr. korona járdék 95.1, 1864-es sorsj. 24, Osztrák hitelintézeti részvény 672, Union-Bank 594, Osztrák Laenderbank 564.0, Osztrák-magyar államvasut

754.75, Elbevölgyi vasut —, Alpési részvény 0.95, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.52, Lipótkohó —, Török sorsjegy 231.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 24. (Értéktőzsde.) Az új hét kedvetlen és tulnyomórészt gyöngébb irányzat mellett indult meg. A spekuláció, tekintettel a közeli ultimóra, likvidációkat eszközölt, melyek az árolyamok nivójára kellő vételekdv folytán nyomást gyakoroltak, miután a Newyorkból érkező jelentések is kedvezőtlenül hangzottak. Bányaeértékek 1 százalékgig, sőt rajnai acél 2 százalékgig terjedő veszteségeket szenvedtek. Ellentétlőknak Felsősziléziai értékek bizonyulnak. A többi piacon a csökkenések alul maradtak az 1 százalékon, ellentétben a domináló irányzattal, orosz értékek, különösen a bankok és varsó-bécsi vasuti részvények iránt kedvező vélemény alakult ki, épp úgy gőzhajósrészvények iránt, amelyek jól tartották magukat. Járdékok szilárdak voltak, de nem változtak. A további folyamatban a esőkkenő mozgalom majdnem egészen megállapodott. A zárlat a kedvező pénzüviszonyok hatása alatt szilárd volt. A barátságosabb hangulat áterjedt az utótőzsdéi forgalomra is, amelynek nyugodt volt a lefolyása. A készpénzpiac ipari értékei többnyire gyöngébbek voltak. Ultimópénz 3%—3¼ százalékgig, napi pénz 2 százalékgig, magánleszámítolási kamatláb 3 százalékgig.

Berlin, Január 24. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyzetetik: 4.2 százalékos papírjárdék 99.10, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 117.0, osztrák hitelrészvény 211.50, Déli vasut 23.40, orosz bankjegyek 216.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 90, Disconto Commandit 19.90, Dinamitruszt 10.90, Harpe 1212, Unifikált török járdék 95, 4.2 százalékos ezüst jár. 35.1, 4 százalékos magyar aranyjárdék 9, Magyar koronajárdék 2.35, Osztrák-magyar államvasut 101.20, Bécsi váltóár 80, Olasz járdék —, Ált. villamosági Edison 200.30, Gelsenkircheni 217, Laurakohó 199.50, Gyengült.

Frankfurt, (Zárlat). Jan. 24. 4.2 száz-os papírjárdék —, 4 száz-os osztr. ar-jár. 99.95, Mag. ar-jár. 95.0, Osztr. hitelint. részv. 211.0, Osztrák-magyar államvasut 161.0, Északnyugati vasut —, Bustlehradi vasut —, Londoni váltóár 244.3, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos

— Abban a biztos tudatban, hogy a lopott holmit — a tokokat ezzel a papírvágókéssel vágta fel sir John, amely a kezében van, — itt találom ebben a szobában: Átkutattam tehát, mikor nem volt itthon. Itt találtam őket. Most is itt vannak, — az íróasztal felső jobb fiókjában.

Az összes jelenlevők rémülten keltek fel helyükről erre az iszonyu állításra. Csak sir John maradt ülve. Nagyon sápadt volt, de gumyos mosoly játszott az ajka körül.

— Ez nagyon szép, kis komédia, — szölt.

— Akár komédia, akár tragédia, — szölt Beale felügyelő, nyersen, én látni akarom, annak a fióknak a tartalmát.

— Azt nem fogja, — szölt most sir John — felkelt és szembe állt vele. — Ez az én házam és az én tulajdonom sérthetetlen.

— De ezzel szemben itt azt hiszem, ön is enged egy keveset, — folytatta Beale, és egy írást vett elő a zsebéből. Letartóztatási parancs ez — amelyet ma reggel az adleheadi rendőrség bocsátott ki ön ellen. Kérem menjen kissé odább, uram, mert ellenkező esetben kényszeríteni fogom rá.

Következő pillanatban Beale felügyelő feltörte az íróasztal fiókját és annak tartalmát kiürítette az asztalra. — Egy nagy csomó csillogó ékszer, közöttük pedig a kék briliánsokkal a nyakék. Hű mása a másikkak, melyet Hubert Darrel az anyjától kapott.

— Ez iszonyu, gyalázatos összeesküvés, — szölt sir John, ki halálápadt volt, lady Selhurst és az az ember, és Hubertre mutatott, ellenem —

— Valószínű, hogy így ez az ember, ahogy ön nevezi ezt az urat, — szölt közbe Francois, — azért esküszik össze megfontolt szándékkal, hogy saját magát juttassa vele a börtönbe? Egykor azt hittem, sir John, hogy ön okos, éles eszü és felveszi velem a versenyt, de most már látom, hogy tévedtem,

— Az ördögbe is, kiesoda maga, hogy így merészkedik velem beszélni?

— Nevem Richard le Noir és a párisi titkos rendőrség tagja vagyok.

— Richard le Noir, — hallotta Hubert, mert eszébe jutott anyjának levele. És nagy örömmel fordult feléje. Nos, most már rendben van az ügyünk.

Beale felügyelő intőleg felemelte az ujját.

— Egy kicsit még várjunk — szölt. — Mindent a maga idejében.

De négy arcon ott ragyogott az őszinte öröm, ha Kitty mindeztideig nem is értett semmit a dolgokból. A szeme mégis csillogott az izgalomban és a nagy örömben.

— Ön tehát hamis név alatt jött ide, — szölt sir John, s hangja igyekezett fenyegető lenni.

— Igen, sir John.

— S mi ezébből tette ezt?

— Éppen erre akartam most rátérni. Nagyon lekötelez, hogy érdeklődik utána. Engem különös megbízással küldtek Angliába. Azt kellett ugyanis megállapítanom, hogy egy ön által halottnak híresztelt hölgy, hol tartózkodik. A hölgy rokonának az volt a gyanuja, hogy az ön adatai hamisak. És fényleg igazuk volt, ön hazudott! Lady Selhurst még él —

— Még él! — ismételte Kitty ijedten. Természetes, hogy még élék. Uram teremtem, csak nem akarja ezzel azt mondani, hogy —

— Boesásson meg, asszonyom, úgy gondolom, azaz azt akarom ezzel mondani, hogy ön nem lady Selhurst.

— Oh, Istenem! Hála legyen neked érte! — És örömebet zokogni kezdett. Azután felszarította könyeit s kimondhatatlan gyengéd, hálás pillantással nézett a boldog Hubertre.

(Folyt. köv.)

magyar aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjárdék 99.10. Osztrák koronajárdék 9.05, Magyar koronajárdék 9.65, Osztrák-magyar bank 127.50, Déli vasut részvény 23.5, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.—, Párisi váltóár 812.75, Union bankrészvény —, Alpesi részv. 360.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) Január 24. 4.2 százalékos ezüst járdék 98.—, 1860. sorsjegye 174.50, Déli vasut 23.2, 4 százalékos aranyjárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény 211.7, Osztrák-magyar államvasut 10.75, Olasz járdék 104.25, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 96.10 Szilárd.

London, január 24. Angol consol 827/8.

Paris, (Zárlat) Január 24. 3 százalékos francia járdék 99.15, Osztr. aranyjárdék 101.35 Magyar aranyjárdék 97.25, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről 518.— 3/4 százalékos Olasz járdék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 293.—, 5 százalékos marokkói járdék 522.—, 4 százalékos 1890. román köles, —, 4 százalékos amort. román jár. 1915. 95.—, 5 százalékos orosz járdék 1.405. 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 1.110, 4 százalékos spanyol jár. 96.30 4 százalékos unifikált török jár. 95.17. Török sorsjegye 22.75. Török dohányrészvény 389. — Osztrák földhitelintézet 1247. Osztr. Länderbank. — Magyar jelzálogbank 501.—, Banque de Paris 1780, Banque Ottomane 712.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 64.—, Hartman gépgyár 571.— Río Tinto 1.45., Sucrerie d'Egypte .9.—, Tula 378.— Urikányi köszén 178., Chartered 42.50, De Beers 490.50, East Rand 138.—, Jagersfontein 2.750, Trans. Land Comp. 76.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.62, Váltó német piacokra (rövid) 123. 3., Váltó Bécsre (rövid) 104.56 Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó rövid 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/4, Csekk Londonra 58.215 Magánkamatlab 2/4. Szilárd.

Budapesti juhvásár.

Január 24. Felhajtott 675 drb juh. Arjegyzések: Elsőrendű üri 56—56 fillérig, vagy 40—63 koronáig páronkint, középminőségű üri 45—47 fillérig kg-kint, vagy 36—42 koronáig páronkint, anyajuhok 46—46 fillérig kgkint, vagy 30—35 koronáért páronkint. Kosok 39—44 koronáért páronkint. Az irányzat lanya volt, az árak 2 fillérrel lgrkint hanyatlottak.

Bécsi vágómarhavásár.

St. Marx, január 24. Felhajtott összesen 4973 drb marha. Es pedig 3978 hizott magyar ökor és 995 kiesontozni való. Arjegyzések: 1. rendű hizott magyar ökrök: 74—82 K, kivételesen 84 korona. I. rendű tarka ökrökért 96—104 K, kivételesen 106—108 korona mé. termézsámkint, édeslyban levonás nélkül. Az irányzat lanya. Az árak métermézsámkint 2—3 koronával csökkentek.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Morva Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna N.-Majtény, Latorcza Munkács, Latorcza Homonna, Ung) and water level measurements for various stations like Scharfing, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Morvaifalu, Zsolna, Trencsén, Szeved, Szt.-Gothárd, Győr, Várasd, Zákány, Baros, Eszék, Szt.-Majtény, Zaráb, Sziszek, Mitrovicza, Deés, Szatmár, Kraszna N.-Majtény, Latorcza Munkács, Latorcza Homonna, Ung, Perccseny, Tisza, M.-Sziget, Tekeháza, V.-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeved, T.-Becse, Tittel, Ondova, Hoór, Tapoly, Bártfa, Eádreg, Ladmocza, Sajó, Zalaörs, Harnád, H.-Német, Berettyó, Margittai, B.-Újfalu, Körös, Csucsá, N.-Várad, Belányes, Tenke, Gurabonc, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Braunyceka, Soborsin, Arad, Makó, K.-Kostély, Kiszetó, Temesvár, Beeskerek.

Rendelésszerűen készült frakk- és smoking-öltönyök délvidékre utazóknak, színházi és átmeneti kabátok, elsőrangú kivitelben, divatos szabásban, jutányos árakon kaphatók: Deutsch F. Károly és Tsa Budapesten, IV., Ferenciek-tere 2. sz. A templommal szembe.

Kivonat a hivatalos lapból. — Január 23. — Kinevezések. A honvédelmi miniszter Balogh István altiszti igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott honvédőrmestert könyvendássegéddé; a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Kovács Károly csikszederai törvényszéki díjtalan joggyakorokot a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjas joggyakorokká; a nagyváradai ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe Fluck Dező ügyvédjelölt, nagyváradai lakost díjas joggyakorokká; a pozsonyi törvényszék dr. Förster Viktor pozsonyi ügyvédet a pozsonyi törvényszék területére a német nyelvre, d. Slabecius Samu pozsonyi ügyvédet a tót nyelvre állandó hites tolmácsoló nevezte ki. Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Buzás Fülöp bácsalmási és Vigh Aladár szabadkai járásbíró-sági végrehajtókat kölcsönösen áthelyezte; a nagyváradai törvényszék elnöke Futó Sándor belényesi járásbíró-sági hivataliszolgát, saját kérelmére a nagyváradvárosi járásbíró-sághoz helyezte át.

Pályázatok. A topánfalvi adóhivatalnál adófizti állásra; a miskolci járásbíró-ságnál jegyzői állásra 2 hét alatt; az abrudhányai járásbíró-ságnál hivataliszolgai állásra március 10-ig; a marosújvári főbányahivatalnál pénzügyi számtiszti állásra 2 hét alatt; a szegedi dohányáru raktárnál hivataliszolgai állásra február 28-ig; a lipótszentmiklósi pénzügyigazgatóság-nál számtiszti állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatok.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézeze: Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt már inkább csak az Alföldön, meg Erdélyben volt esapadék, helyenkint 5, itt-ott 10 mm.-t meghaladó mennyiségben. A Dunántulon ma reggelre derültre változott az idő. Számos helyen erős szél uralkodott. A hőmérséklet nyugat felől tovább sülyedt, de keleten még mindifig a normális felett maradt, nappal 5—7, éjjel 0 (3) fokkal, míg nyugaton nappal a fagypont körül, éjjel pedig 5 és 10 C. között ingadozott a hőmérséklet; a maximum Tatrófűreden 16 C. (Csáktornyán 14 C.) és a minimum csaknem egész Erdélyben 7 C. volt.

Prognózis a következő 24 órára: Elvéve némi esapadék és később nyugat felől hőemelkedés várható. (Sürgöny prog.: Elvéve esapadék, később enyhébb.)

Table with columns: Állomás, Legnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Esapadék mm., Hőmérséklet max. min. Rows include A.-Szlátina, Ungvár, Késmárk, Losonc, Ogyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zaráb, Fiume, Szeged, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Nagyszabén, Szatmár, Eger, Arvaváralja, Selm. czibánya, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Eszék, Cirkvenica, Debreczen, Keskemet, Orosháza, Arad, Zombolya, Varscez, Orsova.

„EGYETÉRTÉS” politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Üzleti tudósítások. Sertéskonsumvásári jelentés. (A székesfehérvári állatvásár és közböghid igazgatósága.) Január 24. Előző napi eladatlan maradvány 679 drb sertés, 49 drb süldő. Mai felhajtás 932 darab sertés, 37 drb süldő, összesen 1629 drb sertés, 86 darab süldő. Eladatott 1508 drb sertés, 7 drb süldő. Mai maradvány 121 drb sertés, 79 drb süldő. Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: fiatal ne. híz 300 kilogrammon feül életsúlylevonással 151—161 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.ig életsúlylevonással 150—166 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig életsúlylevonással 158—166. Hussertés, beltéli süldő 131 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonkint életsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanul szilárdak. Kőbányai sertéspiac. Január 24. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felül) 152—153 fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 300 klgon felül) 156—158 fillérig, közép (páronkint 251—320 klgig) 156—158 fillérig. Magyar szedett: Közép (páronkint 240—280 klg.) 156—158 fillérig, könnyű (páronkint 240 klgig) 156—158 fillér. Sertéslétszám: 1010. évi január 21. napján volt készlet 22509 drb sertés, 21—23.án elszállított 733 drb sertés, 24. napjára maradt készlet 21866 drb sertés. A hizott sertés üzletirányzata nyugodt.

ÉLŐESZKÖZÖK EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRCYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELÖNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körur 29.sz. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ÁRJELEZÉK 2000°RAJZIAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1910. január 25-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Brassbound kapitány megterése

Exotikus vígjáték 3 felvonásban. Irta: Shaw Bernard.

Személyek:
 Sir Howard Gál
 Lady Cicely P. Márkus
 Raulin Hajdu
 Brassbound kapitány Pál
 Drinkwater Kovács
 Marzo Kürthy
 Johnson Bartha
 Redbrook Nádai
 Kearney Somlay
 Kádi Horváth
 Sidi sejk Pali
 Osman Mészáros
 Matröz Sugár
 Horváth Abonyi

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Taifun.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Lengyel Menyhért.

Személyek:
 Tekeramo Heredus
 Josikava Varsány
 Kópafási Székely
 Hiromari Kárpáti
 Dr. Omay Tihanyi
 Yotomo Harányi
 Kitamura Bárdi
 Yamosi Sarkadi
 Mirjake Gyöző
 Iona G. Kertész E
 Hempel Teri Gazsi M.
 Bruck Tapolczai
 Lindler Góth
 Törvénytörő elnök Fenyvesi
 Ugrász Bihari
 Védő Balassa
 Tomács Kazaliczky
 Esküdt Tanay
 Teremör Kassay

Kezdeté 1/2 8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A viandsori vígjáték.

Víg opera 3 felvonásban. Zenejét szerzelte Nikolai Szövegét Shakespeare utau írta: Mesenthal Fordította: Csepregy.

Személyek:
 Sir John falstaff Erdős
 Fluth Szemere
 Reich Venczel
 Fenton Kertész V.
 Spälich Kertész O.
 Caus Dalnoki
 Fluthné M. Szeyer I.
 Reichné Várady M.
 Anna Dömötör I.

Kezdeté 7 órákor.

VÁRSZINHÁZ.

A mama.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Szilgelyi Ede.

Személyek:
 Megeriné Rákosi Sz.
 Csili Ligeti J.
 Berki Ákos Dezső
 E-ztike Várady A.
 Szeffü Tivadar Ujhazi
 Ormi Béla Mészáros
 Ugr Miska Rozsahgyi
 Egy ur Paulay
 inas Bartha

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

Napoleon.

Irta: Póka Gyula

Kezdeté 1/2 8 órákor.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetett
Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső
FOGORVOSI INTEZETE
 áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**
 Fájós fogak gyógygyítása Szápadlás nélküli műfogak
 Tartós fogtömések, aranyhídak, koronák,
 Foghuzások (altatásban is) Jól használható fogszűrők el-
 készítése és behelyezése.
 Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
 Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkát

ROYAL ORFEUM
 ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órákor.

E hó végéig prolongálva!!
GLIMA
 a vasizma izlandi férfiak sportjátékát és önévelmi mutatványt. (Bármely fegyveres támadást pusztakézrel vernek le.)
 Az izlandi bajvívók minden este Glima módra magyar és idegen versenyrirközökkel mérkőznek.

A Gilmák hétfőn: Schreiber Rezső, kedden: P. Nagy Károly (révánh), szerdán: John Jackson (néger) (Box-match) mérkőznek.
 Azonkívül a legkacagtatóbb 2 bohózat:

Die G'schamige. Zsuzsu.

Továbbá: Solti Hermin, Gyarfas Dezső új szövekket, Mergozosi eszt, Sylvia, Djella, Totto Kuffat Boy, Sisters Madison és 12 elsőrangú sláger.

Ejjeli 12 órákor a ragyogó tükörteremben **ROYAL-KABARET.** — Ének- és táncelőadás. — Keringőverseny. — Czigányzene reggeli 5 óráig.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám.
 Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.
 Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
 Az előadás kezdete 7/9 órákor.

11 órákor! MA! Ujdonság!

„A specialista“
 Francia bohóság. Fordította és rendezte: Rott Sándor.
 11 órákor. 11 órákor.

„Interessante Umstände“
 Bohózat. Irta: Trebitsch Sándor.

Jegyek kaphatók a Folies Caprice nappali pénztárnál, d. e. 9-12 óráig és d. n. 3-6 óráig, ugyanint „Lyra“ jegyirodában, Andrássy-ut 16. és Sopronyi nagytársaságban Rakoczi-ut 1. Az előadás után 12 órákor az 1-6 emeleti **OASINO DE PARIS** ban a világ legelső tánc számának fellépte.

Fővárosi Orfeum
 VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, Igazgató.

Ma és mindennap este 8 órákor:

CHEVALIER ERNEST THORN

a világ legjelentősebb illuzionistája és a teljesen új műsor. 15 bemutatkozás!!

A télikertben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez

Hubert Fejszögő

HUBERT LECSÓ kir. udv. szállító POZSONY

?

Szőnyeg-ujdenság!
 300/200 cm. nagyságu mindkét oldalán egyforma nyitott Jacquard szőnyeg elpusztíthatatlan minőségben 5 fnt 80 kr. szabott ártért kapható.

Rosenberg és Quitt
 női divat, vászon és szőnyeg-árak nagy áruház.
 Budapest, VI., Király-u. 32. (saroküzlet.) 28087

Minden szobának dísz. Alig ártott 1895.

ÖN BEREL KIDOB HA FIZET

egy ócska zongorát vagy pianót és havonta 12 vagy 16 korona kölcsönadit, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb ércpáncceltőkes keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem lekötöztette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen Ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság
 (Igazgató: Sternberg Dezső.)
 zongora eladási és kölcsönzési telepén.
 Eufon tölcsermélküli legtehetősebb gramofon- és művész-lemezek föltámasztása.
 Budapest, VI., Teréz-körút 1/a. (Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)
 Telefonszám: 4-31.
 Zongorák becszerelése, javítása, hangolása legköltségteljesben.
 Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Alkalmi vételt butorok, szőnyegek, csillárok-ban

ajánl szép és finom perzsa.

a legnagyobb alkalmi lakásberendezés! áruház

VI., Lázár-utca 3.
 (BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
 Jegyeseknek fontos! Vételkenyszer nélkül mindenkinek meatekinteni ajánlatok

IGYUNK HAGGENMACHER-„MALTOS“

dupla maláta-sört!

Kapható palackokban minden fűszer- és csomage-üzletben.

Szerdán, január 26-án. Royalterem.

STEINER

Ferencz kamaraénekes 2-ik dalestélye.
 Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrássy-ut 12. szám.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 21.

Telefon 64-20. Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgó-fénykép előadás

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Telefon 64-20.

DELI.

Az évad kezdetén

a nagyérdemű közönség b. tudomására hozom, hogy egy, múlt eddig, ezután is töreksem t. megbízom mindennemű igényeinek megfelelni. Bankettek, lakodalmak, társas étkezések rendezését lakásokon kívül, valamint vidéken is vállalom. Legelőgansabb szervezésekben hídez felvágottakat és meleg étkeket helyben és vidékre is küldök. Tágas szép terem bankettek, baletk és lakodalmak rendezésére helyiségemben a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. **Kávéházam és vendéglőmben délután és este egyszerű kvartett-zene szórakoztatja mélyen tisztelt vendégeimet.**

Kiváló tisztelettel **DELI S.**
 vendéglő és kávéház.
 Színház után friss vacsora. — Polgári árak!

Lekésett!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órá

POLGÁR KÁLMÁN

művésznél
 BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 29. szám
 részletfizetésre is későbbi azig-ruan szabott áron
 Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
 Nagy keres árjegyzék luxyon és bérmentve küldöttik

14 HUZÁS

van évenként a következő 6 darab sorsjegyre:

- 1 drb Pesti Hazai Takarékpénztar sorsj.
- 1 „ Olasz vörös-kereszt „
- 1 „ Bazilika „
- 1 „ Józsviv „
- 2 „ Erzsébet-Szanasórium „

Legközelebbi húzások:

Febr. 1-én az Olasz + sorsjegyre. Főnyer. 15.000 K.
5-én a Hazai 300.000 K.
Marc. 1-én a Bazilika és Erzsébet sors 55.000 K.

Évi nyeremények:

2,000.000

korona.

Főnti 6 darab sorsjegy 47 havi 7 koronás részletfizetésre kapható. Az első 7 koronának lefizetése vagy utalványon való beküldése ellenében megküldöm azonnali játékosul a számokat tartalmazó részleteket, melyek alapján az összes nyeremények a vevőt illetik. Húzás után sorsolási lapot küldök. A törlesztések befizetésével a vevő kézbe kapja az eredeti sorsjegyeket, melyekre még 23-28 évig játszhat, mely idő alatt minden sorsjegy nyer. Részleteket utánvétellel nem küldök.

BEIFELD BANKHÁZ
BUDAPEST, Karoly-körút 1. Alapítva 1374.

Mindenki, aki

AZ ÉN UJSÁGOM-ra

PÓSA LAJOS képes heti gyermeklapjára előfizet, ingyen megkapja

Az Én Ujságom Kalendáriumát,

mely január végén jelenik meg.

Az Én Ujságom Kalendáriumja gazdag és értékes tartalmával, szép képeivel, rejtvenypályáztatával a magyar gyermekvilágnak már évek óta legkedveltebb barátja és szórakoztatója. — Részt vesz továbbá a kalendárium rejtvenypályáztatán, amelyen 25 értékes jutalom lesz kisorsolva.

Az Én Ujságom előfizetési ára:
Negyedévre 2 korona 50 fillér.

Mutatványszámot kívánatra ingyen küld AZ ÉN UJSÁGOM kiadóhivatala

Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

KÉZIMUNKA

IGOBELINEK:
hímzőanyagok és szövetek szabott gyári árakon. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109 06.

BERCZI D. SÁNDOR

Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz.

Intézeti kelengyék részére

hímzett és szövött monogramok, betűk és számok rendkívül nagy választékban.

MEGHIVÓ

a SZIRÁKI TAKARÉKPÉNZTAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1910. évi február hó 17-én

délután 1/3 órakor Szirákon, az intézet helyiségében tartandó

X.II-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Az 1909. évi zárszámadás megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének s az azokban foglalt indítványoknak tárgyalása s a felmentvény megadása.
3. Az osztalék megállapítása.
4. Egy, esetleg két igazgatósági tag, esetleg két választmányi tag választása.
5. Bercezi kirendeltség ügyének rendezése, esetleg fióküzlettel való átalakítása.
6. Részvénytöke felemelése és az alapszabályok módosítása.
7. Intézkedés a lörinczi fióküzlet elnökeinek és könyvelőinek csebbejegyzése iránt.

Kelt Szirákon, 1910. január 14.
Gróf Degenfeld Lajos s. k.
elnök-igazgató.

Az eredeti mérleg az intézet saját helyiségében 1910. évi január 16-tól a közgyűlés napjáig délelőtt 9—12-ig megtekinthető.

A közgyűlésen csak részvényesek s mások helyett csupán írásbeli meghatalmazással ellátva szavazhatnak.

Ajtók és ablakok

régi és új vasrudonyok teljes vasalással. Kapuvás rácszatok, kertkeritesek, keramillapok, kőelhemi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór

építésmunka vállalkozó nál
Eu apcs. Nador-u. 72-74.
Fióküzlet Visegrádi-u. 27.

Nálam

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén

BUTOR

szükségletét a következő fizetési feltételekkel szeresheti be: 100 koronáig havi részlet 6 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 5 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétány-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralkalmat 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104-04

Ezen specialista legjobban ajánlható szeretteit gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház urogenitális és bűjkoros osztályán való működése alatt számos even át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemibajokban
emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és únfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepo az eredmény férfiu gyengeségnél (Impotentia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.

Levelekre díjlanul válasz. Kivánatra gyógyszer.

Rendelés delelőtt 9—3-ig, este 8—3-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Átjárónéz, a Pannónia szállóval szemben.)
Leposóházi bejárat. Külön városzobák.

Kedvező havi részlettörlesztésre

Zörejnélküli gramofonok

és az összes létező gyártmányú hanglemezek, mindennemű hangszerek, melyek nagy képes árjegyzéket és lemezek teljes jegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

CLEMENT

automatikus pisztoly 1909 evi minta. Browning-pisztoly tökéletes. Mellonyzebben is ér.

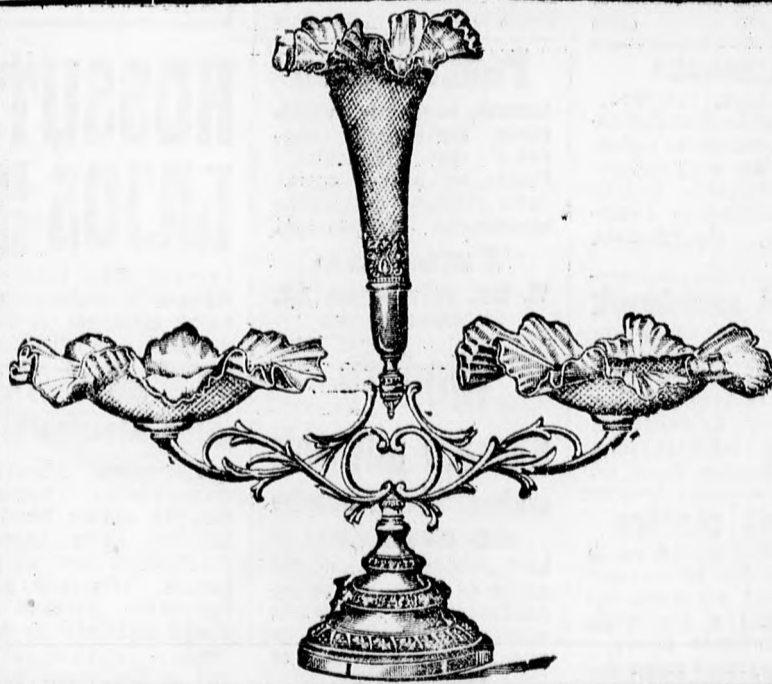
72 korona.
Havi részlet 4 korona.
E pisztoly ismeretű jegyzékét kívánatra azonnal ingyen megküldük.

Hegedűk

Fuvolák
Cimbalmok

és egyéb forgatható mechanikai hangszerek, melyek nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldük.

VÁRI ÉS TÁRSA NAGYÁRUHAZ
BUDAPEST, IV., Múzeum-körút 15.

VALODI

ALPAKKA-EZÜST ASZTALDISZEK

Gyümölcs- és kenyér-kosarak, teafőzőkannák, (samovar) 2-12 személyre, mokka-, kávé- és tea-készletek, 2-6 személyre, dohányzó-készletek, bor-, sör-, likőr- és :: toilette-készletek, remek kivitelben ::

Alpakka-ezüst cikkeink összesen tévesztendők china-ezüst cikkekkkel.

csekély havi részlet

ellenében, olcsó árak mellett szállíttatnak.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Auerecht és Goldschmied

Nagyáruháza :: Budapest, VII., Rákóczi-ut 30

E hirdetési rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Alma! Kémben van Körte. 5867

Főtízvizgálatra, javítóra, pótlóerejére, bármilyen vizsgálatra előkészít: Szűndei Tanfolyam - Garay-u. 5. II. 12/a.

Rizike gomba, gomba, hus, főzelék, gyümölcs-konzervek, gyümölcszék, szörpök, szépségi csemegékről kérjen árjegyzéket. Felkai konzervgyár, Baria József Pelka, Szepesem. 28006

Réz és vasbutor a legolcsóbb gyári árban, részagy 30 ft. Gyermek-agb 10 ft. Angol vasagy acél scironnyal 20 ft. Összeesukó vasagy 3 matraczsal 8.25 legjobbmínőségben kapható Weiss J. Bpest. Andrassy-ut 77., bejarat a Rózsa-utca) Árjegyzék ingyen. 27980

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Baracklekvárt kitűnő, házilag készült, előlaja K 1.70. Szállítja Papp Gedeon szállótelepe, Nagykörösön 5864

Kézimunka himzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi Budapesti Paszománygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó kollék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs, Nagymező-utca 46.

Savanyu-káposztát hasábbal mázsánként 16 koronaért, postaiúvegként 1.90, ecetes-zöldbabot egész és vagdalt savanyított paprikát 2.40 koronaért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Házilag főzött baracklekvárnak különleges birsalma lekvárnak kgjat 2.40 mézédés, szilvalekvárnak 1.20, papírhéjűdiót postaszákonként 3.60 koronaért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat lefejtve, kölcsönhordóban hektóliterenként 40 koronájával, messzina narancsot, citromot, maronit, datolyát, mogorót és mazsolt postakosaraként 2.40. Gyümölcskivitel. Csongrádról.

Uradalnak, mshé-szek figyelmébe.

200 méhtörzs egy évi jótállással rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett egészben vagy részletekben eladó. Az összes állomány és hozzátartozó berendezés megvételé esetén egy évig — ameddig a leendő kezelő betanulhat — szerény, kifogástalan erkölcsű, kitűnően szakértő, szorgalmas munkással teljesítendő ingyen kezelés. Bővebb felvilágosítást ad Ladányi Karoly Kamutkerten. U. p. Békésföldvár. 28441

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmözö, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő házakra I., II., III., helyen 15—60 évig törleszthető. S emélyhitelt tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körut 1/a.

Eladó ritka könyv.

A 18-ik századbeli Magyarország és vármegyéknek térképei Korabinszky János Mátyástól. Minden megye külön lapon. Teljes példány, használt, jó állapotban. Címje: „Atlas Regni Hungariae Portalius”. Vételajánlatot kér Baji Imre Kamutkerten, u. p. Békésföldvár. 28441/c

Pénzt rögtön

butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tisztá raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza Tauber VI. ker., Eölvös-utca 6/B. TELEFON 84—33.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár utca. Telefon 14—09.

Mielőtt gramofont THEROYAL

beszélő gépek legújabb árjegyzékét. Ezen gépeket egy évi jótállással szigorúan az eredeti nagybani gyári árakon és minden árfelemelés nélkül, havi 6—10 korona részletfizetésre szállítjuk, a vidékre is bárhová. Gramofonok 24 koronától feljebb. Kétdaltu nagy lemezek 8 kor. és 4 kor 50 fill.

LÁNG JAKAB és FIA gramofon-nagykereskedők Budapest, Jozsef-körut 41. Fióküzleteink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körut 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyárnak,

gőz-malomnak, fekereskedésnek a kalmas 6000 m méternyi telek Békésen olcsón eladó. Bekszik a város keresztutcájában, malomtól távol, szárnyvonnallal bevezethető közúti vasutól és a legforgalmasabb országúttól 150—180 méternyre. A 28 ezer lakosu városban június, július hónapok kivételével nyers muntaero bőven. négy malom összesen 22—24 jarattal, két fekereskedés. Czim: Ladányi Karoly Kamutkert, u. p. Békésföldvár. 28441

Sztraka-féle

„Menthol-fogszippan” az emberiség javát szolgálja, mert annak használatával örökre megszabadul a kínos fogfájástól. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban 1 koronáért 3 drbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész. Mohol/5. 28002

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

KOSSUTH LAJOS ARC-KÉPE

berakott fából kidolgozva művészi kivitelben, elefant csont mintával izlésesen díszített valódi ébenfakereettel, 75 cm. magas és 60 cm. széles nagyságban 300K-értazonnal eladó

Ezt a remek művet egy Ausztráliából visszatért magyar ember készítette Kossuth Lajos legutolsó fényképfelvétele után. A lisztan, válogatott színes falapokból birakott kép életű másolata az eredetinek, melynek összeállításán és díszítésén hat hónapnál tovább dolgozott a művész. Ez az egyedülálló, pompásan sikerült mű 600 koronára van értékelve és kiállitva. Bővebbet: VII. ker., Erzsébet-körut 50. I. 9.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 félemelet. Vétele és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoui ea palisander butorok, cr szobák, angol börgarnitúrak és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

Rekrd hangversenylemez legjobbak a viagen!

25 cm. mindkét oldalán bejátszva db K 2.50 10 db vásárlásnál K 2.40 — Grammofonok K 25.— 35.—, 50.—, 50.—, 50.— Fonográfok Lyra K 7.— Fonográf hangverseny-lemezek K 1.30. — csakis utárvétel! SCHMUTZER TESTVÉREK gramofon és hanglemez nagyraktárban Budapest, József-körut 26/g Árjegyzék ingyen és bérmentve.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtá-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 29 kilo gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajoknak nélkülözhetetlen tápszor. Kintutelve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 ft 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Jakab Ödön könyvei.

Költői művei: Nyár. Költemények. Diskótésben 4.— Hangok az ifjúságból. Költemények. Diskótésben 5.60 Szilágyi és Hajmási. Költői beszély 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diskótésben 3.60 Árgirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fénynyomatu képpel és számos szovegképpel. Diskótésben 10.— Pástoritűzek. Versgyűjtemény. Pompás diskótésben 4.— Kóza. Költemények. Neogrady Antal képeivel. Diszes börkötésben 4.—

Prózaí munkái:

Eset. 14 elbeszélés egy kötetben 2.— A két impostor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Szines diskótésben 4.— Fala. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Szines diskótésben 5.60 Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Odón művészi rajzaival. Pompás diskótésben 5.60 Pihenő. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Szines diskótésben 5.60 A jövevények. Drama 3 felvonásban. Kötve 2.—

Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódanál BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. Telefon 62—80. Alspittatott 1880-ban.

Zálogcédulát, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszeret és regiszet veszek és eladok. Kertész ékszerész Bud-pest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szerezhetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessozffy-u. 9—11.

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Bákóczi-ut 19. bejarat a Szentkirályi utcából. Készpenzéiüggyel beraktározásba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrak eladása s vétele

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-u. sarok. 20521

10 frt

havi részletfizetésre a legjobb zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedüt

nyugyoly árért, mintha kész pénzért venné, kizárólag es kis REMÉNYI MIHÁLY elsőrangú nagy hangszerlelept Budapest, Király-utca 58 Árjegyzék és prospectus díjtalan

BIZTOS KERESETRE

alkalmat nyujtunk mindenki részére egy Budapestben, mint vidéken törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladáának foglalkozá avai. L magasabb jutalékok, idővel növekedést nyujtunk. Értékpapirbank ROTTER J. Bpest, V., Honvéd-utca 4.

Amerikai porcellán poudet. Az eredeti doboz tetején „Yes” szócska áll. Kapható: Magyarországon mindenütt. Budapesten, Kecksméti-utca 8. szám. Rakóczi-ut 9. szám.

Parlamentí

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szakintárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek töl s más hirdetésünket utanzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68 Beiratások egész napon át.

60 filléért

akár bélyegben is, ha küld az alábbi címre, megkapja Tabori Róbertnek Egy igazi anyaszellemi havatéka — czimű kis művét. —

Lengyel Ödön Bpest, VI., Andrassy-ut 27.

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosítással szolgál LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Klyó-tér 4, butorraktárban. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzék két bárkinek 60 fillér ellen franko elküldük.

A czimre tessék ügyélni!

VALÓ-di francia különlegessége (óvszerek) csakis P. Bergueran Fils leghíresebb párisi gyáros-tól legelőnyösebben beszerezhető

Polgár Sándornál Budapest, VI. ker., Erzsébet-körut 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

VALÓDI FRANCZIA GUMMIÉS HALHOLYAGOK Kéj 175 2. 3. 10 Kéj 3 db. legfinomabb minőségű STERYL Gyógy. védeni legelőnyösebb GUMMI-KÜLÖNLEGESSEK Csak szigorúan kapható NEUMAYER LIPIÓ BUDAPEST, VILÁCI-KÖRUT 33. AUERFENYHÁZ